Y. iii. 6.

J. III. 6

S. Marco
di Firenze
n° 65

5 III 6

I

iesus · In bancho · XXIIII · ex parte occidentis

Iste liber est conuentus sancti Marci de florentia ordinis fratrum predicatorum quem sibi donauit Magnificus vir Cosmas Johannis de medicis ciuis [illegible] florentinus.

Comentum Auerroys super Porphirium et predicamenta. Johannes indaginensis super perihermenias. Lyncomensis et alius super posteriora Aristotelis. et multa alia opuscula in logica et phisica.

Tabula opusculorum et tractatuum que in hoc volumine continentur cum numero cartarum in qua s. carta singula opuscula reperiantur.

Comentum Auerroys super porphirium. — 1.
Comentum Auerroys super librum predicamentorum Aristotelis. — 2
Dicta magistri Johannis indaginensis super librum periharmenias Aristotelis. — 6.
Questio utrum indiuiduum sit indiuiduum per formam substantialem aut per materiam aut per quid aliud. — 19
Comentum super librum posteriorum Aristotelis. in hoc opere frequenter allegat Albertus et lyncomiensis. — 22
Comentum Roberti grossatesta episcopi lyncomiensis super librum posteriorum Aristotelis. — 39

Questiones in logica.

Querit primo utrum de intentionibus secundis possit esse scientia. 51
Questio est utrum intentiones secunde sint in predicamento. 51.
Questio est utrum modus essendi sit in re tangit in libro. 52.
Querebat utrum modus essendi ubi proprietates quibus res gradatur in predicamento addat aliquid ipsis rebus ut sint idem. — 52
Questio disputata proponit utrum ordo predicamentalis sit possibilis circumscriptis proprietatibus rerum. et est magistri Angeli de Arretio — 53
Querit consequenter a quo fiat ordo predicamentorum aut a re siue forma substantiali aut a proprietate. — 54
Querit utrum uniuersale sit subiectum in libro porphirii. et est m. M. d. au. — 55.
Querit utrum uniuersale sit genus ad predicabilia. m. d. Ag. — 55.
Querit utrum uniuersale reale sumptum formaliter habeat esse in re ex circumscripto opere intellectus. m. d. A. — 56.
Questio est numquid entia rationis formaliter sint nihil. — 57.

Questiones in philosophia et alique in logica.

Questiones Magistri Taddei de parma super tres libros Aristotelis de Anima. — 58.
Quia non nulli dubitant quomodo intellectus numeratur [illegible] corporum [illegible] dicant simplicem et inmaterialem [illegible] has questiones disputando [illegible] — 84
Quesitum fuit utrum quiditas [illegible] est primum obiectum intellectus nostri materialis. — 86.
Liber de corpore celesti et de iis que ad [illegible] sine liber de materia celesti [illegible] incipit. Necesse est hunc mundum [illegible] et [illegible] uirtus gubernet [illegible] libro [illegible] — 89.
Utrum de corpore celesti possit esse scientia. — 89
Utrum celum moueatur a se ipso. — 90
Utrum celum sit animatum — 91.
Utrum intelligentia mouens orbem sit [illegible] orbi [illegible] esse ut forme substantialis sue materie. — 92
Utrum celum habeat materiam. — 93
Explicit liber de corpore siue materia celesti et substantia eius.

Utrum [illegible] possit aliquid [illegible] — 96. [illegible] — 99.
Utrum materia sit intelligibilis per se. — 99. [illegible] — 10[illegible]
Utrum materia sit per se [illegible] in partes [illegible] — 10[illegible]
Utrum dimensiones precedant formam in materia [illegible] et corrupto. — 102
Utrum in eadem [illegible] possint esse plures forme substantiales — 102
Utrum forma generis et speciei [illegible] differant. — 105
Utrum omne generabile necessario generabitur [illegible] magistri [illegible] anno domini 1318 [illegible] Adhonerem [illegible] — 109.
Utrum tempus sit quantitas continua aut discreta. [illegible] Guilielmi de anglia generalis fratrum minorum. — 110.
Utrum grauia moueantur ex se uel ex alio. [illegible] Tadei de parma. — 114
Utrum dimensiones interminate precedant formam substantialem in materia et utrum corrumpantur supposito quod precedant. [illegible] Tadei de parma. — 115
Questio est quid sit medium in demonstratione. [illegible] — 117
Querit super 7° metha. et utrum forma substantialis sit tota quiditas rei ut ad quiditatem spectet materia et forma. — 118
Consequenter circa septimum querit utrum entia mathematica habeant diffiniri per materiam intelligibilem ut per hoc [illegible] quid sit materia intelligibilis. — 119
Utrum actio sit subiectiue in agente. [illegible] Guil. de anglia. — 121
Querit utrum [illegible] repugnet [illegible] — 122
Questio est utrum per impressionem speciei sensibilis in medium [illegible] quantitas rei sensibilis minuatur. Magistri angeli de aretio — 123
De intelligentiis et motoribus celorum et quid et quo intelligant deo [illegible] fuit [illegible] utrum illud quod intelligunt [illegible] — 123
Erat dubitatio utrum situs [illegible] realiter distinguatur. — 125
Fuit dubitatio [illegible] mota utrum dimensiones interminate precedant formam substantialem in materia et cum hac eedem numero maneant [illegible] aut [illegible] — 127
Sexta dubitatio mota fuit utrum motus localis [illegible] sine [illegible] sit perfectior motu augmenti. — 128.
Septima dubitatio mota fuit utrum imago que apparet in speculo sit in speculo subiectiue aut in [illegible] speculum. — 129
Querebat utrum dimensiones [illegible] precederet substantiale formam [illegible] forme. — 132
Querit utrum in celo sit materia — 134
Utrum species intelligibilis sit aliud realiter [illegible] — 136
Utrum elementa sub [illegible] formis maneant in mixto. [illegible] — 14[illegible]
Utrum in anima sensitiua sit aliquis sensus agens. [illegible] Querit utrum [illegible] speciem rei sensibilis [illegible] et per sensum [illegible] sensationis [illegible] — 146.

Incipit commentum [illegible] super porphirium

[illegible]

Explicat commentum Anoys super po2°. Deo gratias.
Qui me scripsit scribat semper cum domino vivat.

Incipit commentum al. super librum predicamentorum ar.

Intentio in hoc sermone est explanare sermones contentos in libro ar. in arte logice que appellatur ... [illegible]

[illegible]

te sasaj . q magnitudie motus q si ect ad pua ul magna p h q sit dispo stas sira i ipo p se sic albedo q stat i cor no disponit mo aliq mo p pua / n sasannu p magna . q h unu q apz q a q ti n e q unz ex p te q h sic i a p mto q ti . Naz apz q mag q pua n sic q a . siu posita ea ex q titatis p mto . siu no posita q i d e . q n i te p se h ite q d i q patur ad aliud unu . ny n e po ut ad sit ei q tuz . q i d e q q q a sic et siu i uctio q sit ei q tuz . q p lz e q par sub q i i ualitate logitudis . q d i l 2 ctoe ad a d ab eo n i uei ad a q sit i ualitate log ey dicat i rebnt adre i sitas . Sig o q . 2 a e q est q m q si ect mag pro q i z i uenet r s una v 2 capies q a sil . re s naz na q ead i a dispoit q e mag . sine pua h i 2 ctoe ad duas 2 s . S h si dispoi p i d h una q ui s . s . p se . q h mod q dispo co r p h q apz e sbz q mag i uenit duo q a i sbo no . S si e po r ea alba q mg sil . q i d e i po . p q n e po in duobz q i us . ut q magnit sil i sbo uno . q no i duab ptib sic e po i alns oppoitis . Et si ect mag q a pro ect ad q a s i pi . q aliqd dispo p h . q apz est mag q pua sil . q si posuerim q abo sic q a . et i dispoies statis i sba 2 ca ma . q q mag q pua sic sil op e q sit aliqd q a s ipi . q h est i ualit ipotis

Nam m e ex h . q mag q pua multu q pauca no sic q a . siu q ceda q sic q titatis siu no . q mai q puta q q tas q sic q ti i q q e loc e q loc supior q e q necio mbus puta q ius loco i fciori . q e me mu di . s . loc tet q ptas l q cantas aq . q ceda ptis

[illegible]

hēc dicatū / q̄ hēc pedet. Et .9ᵒ. autē ꝯ factū ꝯtrariorū
q̄ i 2ctoꝝ q̄ hūt se ut ꝯtrarie ꝯ ꝯtradictorie. vñ dicit q̄
ꝯtrariū h̄ꝫ ꝯtrariū ꝯ logicā h̄ꝫ ꝯtrariū. Et .6ᵒ. ꝓ iaꝫ
ꝓfessionis sic sermo n̄r h̄ꝫ ꝑtinaꝫ. ꝯ h̄ꝫ vꝑ orē et
h̄ꝫ domū. n̄ q̄r h̄ i ꝯtrario ꝯ i ꝯtrariꝫ hēc ē logi quior
istis morꝫ ꝓ q̄s dr̄ hēc. q̄r s̄mo n̄r h̄ꝫ vꝑ orē no r
sigt pl's q̄ ꝯ ꝯppriet̄atio. ¶ Quę ꝯ fortasse appetit ser
mone n̄ro hēc i ꝯtrario a. ꝑt has q̄s narrauim⁹. n̄ q̄r
i ꝯtrarioꝫ faciē se hēt sic q̄s narrauim⁹. ꝯ sic ꝓ ista ꝯpi
latioꝫ sufficienter. ¶ Completa ē expo libri ꝑiermenias
cu adiutorio dei. q̄ ē lib ꝑ y er. i i ꝑtatoꝫ.
¶ Explic̄ ꝯmentū sup libro ꝑiermenias.

bonū ē bonū ē a ꝑse. h̄ a bonū nō ē malū ē uā ꝑ acc̄ns. ꝯ h̄ bonū nō ē bonū
ē fl'a ꝑse. ꝑ bonū ē malū ē fl'a ꝑ acc̄ns. Sa suppo ē q̄ i opio q̄ ē uā l' fl'a
ꝑse mḡ ē ... l' fl'a q̄ i opio q̄ ē uā l' fl'a ꝑ acc̄ns. ꝯ tūc ph' cū dt̄ ergo. dat
ꝯtrarū ... opioī mḡ ut opio ē ꝯtraria mḡ fl'a ꝑ has suppoꝫ. ꝫ h̄ opio
bonū ē bonū. mḡ ē uā. q̄r ꝑse ē uā. h̄ a bonū nō ē bonū. mḡ ē fl'a. q̄r ē
fl'a ꝑse. h̄ aūt bonū ē malū ē falsa mī. q̄r fl'a ꝑ acc̄ns. ꝑ ꝑ suppoꝫ. ergo
huic ut opioī bonū ē bonū. ē fl'a ꝯtraria bonū nō ē bonū. q̄ ē ꝯtradictio mō opi
ut opioī ē ... mī. ꝯ mī. ꝑt i l'ra. alit a possꝫ h̄ ꝑ logi. i q̄ ph's
p⁹ itendat ... silli. ꝫ ... h̄ ifert ꝑn silli. ꝑmus sil'. sic forē.
Opio q̄ ē ꝑse fl'a mḡ ē fl'a q̄ illa q̄ ē ꝑ acc̄ns fl'a. ꝫ h̄ bonū n̄ ē bonū ē
fl'a ꝑse. h̄ bonū ... malū ē fl'a ꝑ acc̄ns. g̃o h̄ bonū nō ē bonū. ē mḡ fl'a
q̄ h̄ bonū ē malū ... ph' ponit mī. ꝯ ma. i l'ra. ꝑ dat mī. i ꝯ q̄r
oppo. d. i bonū ē bonū ... ꝑse. h̄ aūt bonū nō ē malū. ē uā ꝑ acc̄ns.
g̃ sup ꝑ oppōns istꝫ bonū nō bonū. ē fl'a ꝑse. h̄ aūt bonū ē maluꝫ. est
fl'a ꝑ acc̄ns. ꝯ tc ꝑ mī. d. ... opio uā l' fl'a ꝑse mḡ ē uā l' fl'a q̄ opio
q̄ ē uā l' fl'a ꝑ acc̄ns. ꝯ tūc ... dt ergo ca. ꝑt ꝑn silli. Opio mḡ fl'a o
pioī mḡ ut ꝯtraria ē. ꝫ ... ꝯtradictio mō opi sūt ꝯtē. sic g̃ sup opio
boni qm̄ bonū ē ista ꝑse ... d' bono qm̄ n̄ malū ē. i. bonū nō est
maluꝫ ē uā ꝑ acc̄ns. q̄r bono acc̄ malū nō ē. ꝯ sup sic i bonū n̄ ē bo
nū ē fl'a ꝑse. ꝫ h̄ bonū ē mal... ē fl'a ꝑ acc̄ns. ꝯ i h̄ ꝯclau sua mī ꝑsilli.
ꝯ tūc ꝑt ma. ... maꝫ. i. i unaq̄ꝫ opioī. ꝓ q̄ se ē uā l' fl'a. g̃o
sup illa bonū n̄ ē bonū ... mḡ fl'a ... i bonū ē malū. ꝯ tūc ꝑ ꝑn silli. g̃o
q̄r i ē q̄ opio q̄ ē ꝑse fl'a ē n. ꝯ fl'a q̄ i q̄ ē ꝑ acc̄ns fl'a. ꝯ ea opio q̄ m̄ b
onū n̄ ē bonū ē fl'a ꝑse. ꝫ i bonū ē malū ... acc̄ns. ꝯ q̄r sup opio q̄ ꝑ
se ē fl'a mḡ ē fl'a q̄ l' q̄ fl'a ē ꝑ acc̄ns q̄r ... d' bono q̄ ē n̄t. i. q̄ ē ꝯ
ꝯtradictio mō opi sup mḡ ē ꝯtraria ut opioī ... i. ꝯtradictio ꝯtrario fl'a aūt
mḡ et sing'la q̄ h̄ꝫ ꝯtrariaꝫ opioꝫ. i. opi... mō opi ꝯtradictio mḡ
ē ꝯtraria et opioī. Et ꝯtraria. ꝓ ph' ... opio fl'a q̄ mḡ distat
ab opioī uā mḡ ē ꝯtraria. ꝫ opio fl'a mḡ distat ab opioī uā q̄ ē d' ꝯtradictio
mō opi. g̃o opio fl'a d' ꝯtradictio mō opi mag' ē ꝯtraria ut opioī q̄ opio fl'a d'
ꝯtradictio ꝯtrario mō. ma. ꝯ mī. ꝑt i l'ra. ma. ꝓb' ꝑ diffioꝫ ꝯtrarioꝝ sic. ꝯtraria sūt q̄
maxīe ast distāt. g̃o ꝑ diffioꝫ ꝯtrarioꝝ. Illa q̄ mḡ distat mḡ sūt ꝯtraria. ꝫ
opio fl'a d' ꝯtradictio mō opi mḡ distat ab opioī ... ꝯ c. mī. ꝓb' cū dic
Illa uō sic. i opio fl'a q̄ distat ꝑ acc̄ns ꝯ mētit mī q̄ i fl'a q̄ distat ab op
inioī uā ꝑse ꝯ i mētit. mō opi fl'a d' ꝯtradictio mō opi dist... ab opioī uā ꝑ
se ꝯ i mētit. opio a fl'a d' ꝯtradictio ꝯtrario distat ab opioī uā ꝑ ... mētit. g̃o d' ꝯtradictio
ꝯtrario mī distat ꝯ opio fl'a d' ꝯtradictio mō opi ... distat a ... uā q̄ illa d'
ꝯtradictio ꝯtrario. mī. ꝑt i l'ra. d. q̄ illa fl'a q̄ ē ... ꝯtradictio ꝑto. ... n̄ ē maluꝫ nō i
distat a uā ꝑse. ꝫ ꝑ acc̄ns q̄r i ... bo... nō ē bonū. ... mī distat. et
ꝑ acc̄ns. h̄ a bonū nō est bonū. distat a uā ꝑ ... ꝯ i mētit. ... bū dico q̄ op
inioīs d' ꝯtradictio mō opi sūt ꝯtē ꝯ ē ꝯtraria s... maxīe a... distat. h̄ ē ma.
ꝯ si ha ꝑ ꝯtraria ē. i. sic ... aliq̄ isto ꝑ en ... ꝑ cūt ꝯtr... it opioī mā ē
qm̄ h̄. i. q̄ ē d' ꝯtradictio mō opi mḡ ē ꝯtraria ... opio ... d' ꝯtradictio ꝑto. et
bū dico q̄ ista opio fl'a d' ꝯtradictio mō opi ... ꝯtraria ... opioī q̄r mag'
distat q̄ illa q̄ dic qm̄ bonū ē malū q̄r ... licat hāc sup bo
nū nō ē bonū. Et huiꝫ. v ph' ꝑt. ... q̄ talē. Opioī simp ꝯtraria
ē simp opio. ꝫ opio d' ꝯtradictio mō opi ē sim... opio a d' ꝯtradictio ꝯtrario nō ē simp
q̄r iplicat i d' ꝯtradictio mō opi. g̃o opioī ... opio fl'a d' ꝯtradictio mō opi ē ꝯtraria.
totā roꝫ ꝑt i l'ra. Et amplius. v ꝑt ... roꝫ. ꝯ ē talis. ꝯtrarietas
eodꝫ mō accip̄ ē i oibꝫ tis. q̄r i tis ul... ꝯ i huis. i. i actibꝫ oꝫ silr
se h̄rē q̄ i ꝯtraritas i oibꝫ tis accip̄ ē eodꝫ mō q̄r ꝯtrarietas ē cōis ꝑ a
i o dꝫ h̄rē eodꝫ. Item ꝯtrarietas ē ꝑ a iu... ꝓ forā i o ꝑse i ē. et
ꝑ ꝯtrarietas i oibꝫ ... h̄ uō vifica ma. q̄ ꝯtrarietas accip̄ ē i oibꝫ tis eod
mō. ꝫ i tis sbilibꝫ nō sup... ꝯtrarietas ... ex opp̄ tis ꝑ ꝯtrario ꝫ ex opp̄ tis ꝓ moꝫ.
Ergo. v q̄ opinā hoīeꝫ nō ē hoīeꝫ. ꝫ opinat ꝯtrariū ei q̄ opia hoīeꝫ
ē hoīeꝫ. g̃o ꝯtrarietas eod mō accip̄ ē i tis actibꝫ q̄r ꝯtrarietas sup i in
tis actibꝫ ex opposita ꝓ moꝫ. totā roꝫ ꝑt i l'ra ... ꝑ ma. ꝓ or
mī. Et amplius. v ph' ponit vltiaꝫ roꝫ. ꝯ ē talis. sic se h̄nt i dut.
nō bonū ē bonū. nō bonū nō ē bonū ex vna ꝑte. sic se h̄nt i dut bonū
ē bonū. bonū nō ē bonū. ex a ꝑte. ꝫ ꝑt dut sūt ꝯtē. g̃o ꝓ dut. ma
ꝯ mī. ꝑt i l'ra. ꝑ ponit ma. d. sic se h̄nt i dut bonū ē bonū. bonū
n̄ ē bonū. ex una ꝑte sic ꝯstt nō bonū ē bonū. nō bonū nō ē bonū ex a
ꝑte. ꝫ iste sūt ꝯtē q̄ ꝓbat cū dic Alt. g̃o h... opioī nō bonū nō
bonū. ē aliq̄ ... ꝯtraria l' ista nō bonū ē maluꝫ. l' i n̄ bonū nō ē
malū. l' nō bonū ē bonū. ꝑt dut n̄ sūt ꝯtē ē q̄r stat cū ea q̄r ꝯ hat nō
bonū ē n̄ bonū stat h̄ n̄ bonū ē maluꝫ. Et ꝓ a stat cū ea. s. nō bonū
n̄ ē maluꝫ. acto ei h̄emitt ē nō bonū. ꝯ tn̄ nō ē mala lo d' bono nō
ꝯ q̄r iste n̄ ē bonū n̄ malus. g̃o .3. q̄ dt nō bonū ē bonū. ē ē ꝯtraria. g̃o ꝑ
locū a sili i dut bonū ē bonū. bonū nō ē bonū. sūt ꝯtē. ꝫ hec ē d' ꝯtradictio mō
opi. g̃o ꝯ c. totā roꝫ ꝑt i l'ra. Et ꝯtra. v ph' h... .6. roꝫ ꝓ ... in
tis vlibꝫ supius idefi... d' ... ꝑse sui i ... suꝑius ... sup
ti vlis ... ut ōe bonū ē bonū. nllū bonū ē bonū. ꝯ ōē nō bonū ... nllū
nō bonū ē bonū. ad hos eos possꝫ appli... ꝑdē roꝫ sic ad ... ꝯtē
ꝯtē ꝓ mō ꝯtrariū opi. Et Quant. v postꝫ ... ꝓ q̄ ... ꝯtrarietas
i opibꝫ ꝯ ꝯcepbꝫ aīe. ... doctt silr ē accip̄ ꝯtrarietas i en... ē i opibꝫ
q̄ opioēs d' ꝯtradictio mō opi sūt ꝯtē ꝯ q̄r en... aff... ꝯ nt sūt ... ꝯ ꝯtē
nū aīe. g̃o sic ē i en... ꝯ ꝯtrarietas i en accip̄ sic ... mō en
sūt ꝯtē. ꝯ d' h̄ ꝑt ... stati app̄ d' ꝯtrarioꝫ. d. ... eod mō ac
cip̄ ē oppo ... ꝯ ꝑ hāc ... nō vlt ꝑlus h̄rē n̄ q̄ ph' loq
d' ꝯtē ... ad ē ꝯtrarias oppōs ¶ ... aūt. h̄ ... ꝑt ... ꝯtrariaꝫ

d' mētē aīe. i 2ᵒ d' aīa n̄ ꝯ opioꝫ aūt ꝯ... ꝯ aīe nō ꝯ lumꝫ re
ꝯ n̄ ꝑ colores ꝑt i telli ... moꝫ. l' q̄r dt h̄ itu ꝯ forē ... visibi
litatis coloribꝫ ꝯ h̄ ē ipo ꝫ eū. l' q̄r dt h̄ itu ꝯ forā mē ꝑ q̄
recipiat ab obo. l' ꝑ utꝫ q̄ i q̄ mō ē fl'ꝫ. tect g̃o ꝓ ꝯ 2ꝫ
ꝯ mē i diget h̄ itu ꝯ forā luīs ut recipiat ab obo. ꝫ n̄
2 ccep̄ n̄ ꝓ ꝫ. g̃o ꝯ c. ¶ Ultimā aūt roē q̄m si h̄ ēēt tūc seq̄ q̄
i q̄ n̄ ... colorꝫ ꝑ ꝫ iudicatiue d' coloribꝫ absꝫ eo q̄ h̄ut
ꝯ ... d' coloribꝫ ꝑ audit. h̄ a fl'ꝫ ē d' sc. ꝫ ꝯ ꝑ. pona q̄ ... sit
nat i tebris. po ... ꝑt ꝯ. ss. ꝑcies colorati multiplicē ꝑim
ꝯ ꝯ figuēt i ꝑt. ꝫ q̄ 2oē ... ss. ꝑt ... i speclo / eadꝫ roē ꝑt si
ꝯ ... i pupilla istꝫ si oclꝫ sit apt. nā pupilla istꝫ ꝯ ē
d' sc ē cor ... ꝯ pulitū / sic ꝯ speclꝫ. ꝫ 2ª. ss. 2cepta i pup
villa istꝫ tād 2ccapiet i ... ꝫ ... i a ... vita
... d' istꝫ coloribꝫ q̄ ... n̄ ...

[illegible]

Completa est expositio libri primi [illegible] cum adiutorio dei [illegible]

Explicit commentum super libro primo [illegible]

[illegible]

a ad colorem, nam dicit quod est proprium effectum coloris, et licet philosophus non faciat mentionem in 2° de anima de eo, intellectum per duo s. lumen et colorem. Alia ratio non est soluenda cum non sit contra positionem. Et sic de 1°.

Iste liber est conventus sancte marie de florentia ordinis predicatorum.

Mouetur dubium utrum in individuo sit idem per formam substantialem aut per quantitatem aut per materiam aut per quod aliud. Et arguitur primo quod non sit individuum per formam, quia id quod per naturam suam tendit in unum non est causa multitudinis et distinctionis ...

[illegible]

Incipit p[ri]m[us] liber p[os]terio[rum] ar[istotelis].

Omnis doctrina et c. In isto libro sicut et in aliis ...

ut d(icitu)r . c . top(icorum) . sed contrarietas accipitur utrumque sive sit privativa sive positiva
sive positive sive in ipsis. Ut non contrarietas accipitur duplex prout conditio sic quod utrumque
tantum sit, cum utrumque entitativum possit. primo non dyametraliter accipit utrumque sibi
contrariari et non sit. Sed dicto autem. Non quod illa distinctio conditionis est data
in genere accidentis formalis sed distinctio ipsi data in predicamento est data in genere accidentis
prout ... particulas in partibus pertinet loco suo. Nubi quando conditio non sit
medium ... est tale quod ... aliud sit tale ...
[illegible]

Alia ē rō quidi[illegible] ꝙ ꝺtali itelligi hic Et no[illegible] ꝙ iste mod[illegible] re
ap̄ gradnz ꝙ ꝺ[illegible]. q2 ꝓpones iq̄bꝫ pt̄ gn̄e ꝙ ꝺ[illegible] mag̃ st̄ pt̄
st̄ ī p̄ mō ꝙ ille īq̄bꝫ oblique pt̄ cū ꝓ[illegible] ꝺcito. vt ꝺeb lin
ea ē expuitis. q2 tale ꝑtū nō ē ꝺ eeū linee. q2 linea nō ꝯponi
tur ex puitis. q2 linea est ꝺisi[illegible] put ꝺ īꝺisibilis. mō si nō iꝺ
ivisi[illegible] addat ī ꝺisi[illegible] n̄ faciet magni[illegible] ꝙ ꝓ ꝯ nō [illegible] ad ꝺisi[illegible]
ꝫ illa reducunt p̄ mod. q2 se hnt ꝑ p[illegible] foꝛle ꝺiffiendi sbꝫ.
iꝺ st̄ ī p̄ mō. ī quo ꝑtū ē cū foꝛlio sbi Et ī isto mō ē aliuꝰ
g̃ꝺus. q2 ꝓpones ī quibꝫ ꝑtur ꝺirecte gn̄s ꝉ ꝺ[illegible] ꝺ sp̄e st̄ ma
gis ī illo mō ꝙ sue ꝯist. vt ꝺe hō ē al. Exaudiatur. Hic
ꝺ[illegible] li. ꝙ cū accn̄s ꝙ ceniter ꝙ nō ꝑ accn̄s ꝯ[illegible] aquidi[illegible] sbi pt̄
ꝺ suo sbo. ē ꝓ mod ꝺicedi ꝓ[illegible]. et ꝺ[illegible] ꝙ ī hūc mod ꝫ īadt
oīa illa q̄ oblīq̄ ꝑꝺicat catuꝫ ꝓ[illegible] ꝺ cū ꝓ[illegible]. cui cāꝫ reꝺꝺt q2 o
illa ꝑta supmut sba sua, aquibꝫ hnt eē ī suis ꝺiffiōibꝫ. et sb

[illegible]

dubitati sunt hic tria. primum quia ea per quam probatur sic dignitas maxima est ut dicitur ex hoc libro quia dimensio est ex immediatis et maxime scitis. similiter quia situm idem passio est in sensu. media est ut dicitur. 6. huius libri sunt. Et non quod non fit descensus de genere in genus si una scientia accipiat easdem dignitates cum altera. talia enim sunt communia. Secundum istud quod si una accipiat sub altera vel ea sub parvis. philosophus ergo de istis tribus distinxit ut sciatur quid est descendere et cetera. Dubitatur quia non fecit mentionem de medio proprio quod infert hunc malum ingredientes demonstrationem. Dicendum quod sufficienter dat intelligere ipsum per illa quae enumerat non tamen per dignitatem vel dicta dicuntur. Secundum per subiectum et passionem nam merito includitur et intelligitur per extremum...

Sequitur. Hic dicit lector quod dignitates in sua communitate acceptas conveniunt easdem esse in pluribus scientiis. sicut hanc dignitatem quae in centro sunt aequalia...

No. bn.

glo.

ꝑ̄puatōlũs i tᵭa [illegible] ꝑm dr̄ luna eclipsat̄ p̄ud [illegible]
alb. ꝙ ꝛᵗ om̄s illas exꝑōnes exꝑo p̄ mag ut cꝭ p̄itē
ar̄. [illegible] hic dic̄ l̄co autorᵗᵉ ph̄i ī libro d̄ aīa.
ꝙ tres sᵗ sp̄es diffīonis. alia nō sᵗ ex mā. alia uō ex
sp̄e .i. ex for. alia ex utraqꝫ vt iraꝫ diffīens ex mat
ia diat accensionē sanguis cᵃ cor. ꝫ ex sp̄e ira ē
appetitus doloris ī ḡio. q dᵗ ꝙ diffīones ex sp̄e sūt p̄n dmo
strationuꝫ. qꝛ d̄mōnes ex cā cāta sillogizat cā d mēia
est sp̄e ꝙ diffīones ex mā sūt ꝯnes d̄mostrationis. qꝛ nō
est poẜ vt dic̄ diffīonē aīa sup̄ta p̄ncipia fact. ꝫ tn̄
ex vtraqꝫ diffīo idꝫ ē cū dmōnē ꝙ sola p̄onit d̄ns .i. odi
nate qꝛ ī diffīendo a mā ī capiēts p̄ueim ad sp̄eꝫ. di
centes irā ēē accēsuꝫ sanguis circa cor. ꝑ appetitū g̃t̄ru
doloris. ꝫ ī d̄mōne ī ḡio vtimur. ex sp̄e ī capiēts ī māꝫ
ꝑficim. Dubi q̃r corupta linꝫ .i. ꝑticulariꝫ n̄ ē diffīo.
dᵗ qꝛ ꝫ ḡrꝫ .n. meᵗ. diffīo ē īstrumtū itellectus. volēs
ēī itelligē̃ sign̄ta tioꝝ fōmat ꝯ diffīones rerū ī ꝙ ro
forta ī mīte q̄nt sig̃ ꝑ nom̄ ex̄ ꝑlatū ē diffīo. ꝯ
tm̄ ē illoꝝ diffīo quoꝝ est actus itelliḡ. nᵘ d itelligit n̄
vt eos actu ꝙ ꝑ anolo adforꝛ taꝫ diu ꝑcedᵗ diffīo
im om̄s ꝑtes diffīois sᵗ fomē ꝙ diu ꝑcedi ꝯ stēcē
co ꝑ forꝛ taꝫ diu ꝑcedᵗ diffīo. qn̄ vō ꝑcedit ꝑ ꝯ [illegible]

[illegible]

quod diffinitio sit eius apud intellectum. Unde non competit illis quae sunt figmenta intellectus. Secundus autem. Hic assignat forte aliam rationem. Diffiniones solum includunt ... suppositiones ... Item dicit Linconiensis quod intellectus diffinitionem apprehendit ... diffinitio non est nec intellectus ... sicut modo sunt ... sensus ... et auditus ... Sed neque. Hic assignat forte aliam rationem ... Neque geometra. Hic dicit Linconiensis ... Amplius petitio. Dubitatur utrum diffinitio sit universalis ... Sed quamvis. Hic dicit Linconiensis ...

[illegible]

ē ſbita. hẽ tñ ḡuato ut dr̃ ſuccessiõ ꝓ possibilitẽ mẽ rēa pietio ī ꝑte sua post ꝑtẽ. Vt nota ꝙ ri. ex qbȝ agitur ſcīēcs nō sunt ḡutabiles q2 nō soluͫ raritas ē cã att ḡuatōis ſꝫ ꝗ remissio q̄lītatuͫ actiuaȝ ꝗ passiuaȝ. vñ ex aere ato ḡuat̃ aqua. et tñ nō ē rarioꝛ aere. ymo spissioꝛ aere ī ex̃plo.

Item nota ꝙ aḡuedo sic ī mā ḡutabili nō ur̃ ꝯcludi. q2 nō ſuat̃ foꝛ silogi. est tñ argu° reduabilis ī sillꝫ ꝑ ꝯuſiōȝ maioꝛis ī tmīs q̄ post̃ fieri ī hac mā. Vt nō ꝙ ex illa lr̃a ꝑt accipi ꝙ duplex ē ꝯua. qā tenēs ḡrā ut̃ ꝗ qā tenēs ḡrā foꝛt. Augent̃ aūt. Nō ꝙ si diuidat̃ nūs ī part ꝗ ī part ex vno latere addit ꝑ ꝗ ex alio ī par. ꝗ īo sumēdo par l' ꝑ ſꝫ nūs diat̃ augeri de mīo ī latus. Item nota ꝙ sic dm̃ ōstratꝰ auget̃ supmēdo sbꝫ sb sb l' post sbꝫ. sic etiā ꝗ ī su mēdo pānꝫ post passiōnē sep̃ tñ tollet̃ rō dm̃rōis ꝑo. Hic dubitat lico. quo vm̃ sit ꝙ dm̃rōnꝫ augmētat̃ ī insitu ī post assupmēdo q2 ꝓ hi vr̃ ꝙ nō ē ḡtēo vlis. ꝗ d ꝑ°. ꝗ ꝓ hoc vr̃ ꝙ nō stat ꝑta ī sursuͫ ꝗ dorsuȝ q2 si stat nō ē sumit vnuͫ sb alio ī istbȝ. Ad respōdet ad hec diceñ. ꝙ n̄ ē ꝑole ꝙ supmat̃ vnuͫ sb alio ī ordine pdicamētali descēdēdo ī inf initū q2 sit dubio sic nō eēt ꝯdcō vlis ꝗ d ꝑ°. nec eēt stat

[Remainder of the two-page spread (further columns, marginal glosses and lower commentary in dense abbreviated Gothic script) not transcribed]

aliud pretius abstracto amore et fantasiis rerum corruptibilium. Sed ut dicat quia ipsa privatio quasi animae nostrae per corpus corruptum obumbrata et adequata omnes virtutes ipsius animae realiter in homine nato. Et utrumque sit per mortem carnis, nec possit agere cum illa quoniam modo sopita sit.

Et dicit Lincolniensis: In fine huius partis quod cum quia obumbratur visus animae per molem corporis corrupti est, quia affectus et aspectus animae non sunt distincti, non attingit aspectus eius nisi quod attingit amor et affectus. Cum ergo amor et affectus animae convertitur ad corpus et ad illecebras corporales, necessario trahit totum aspectum et advertit eum a lumine suo quod se habet ad ipsum sicut se habet sol ad oculos exteriores. Aspectus a motu a suo lumine ad suum necessario convertitur in tenebras ...

[illegible]

30 q̄clusio

fiedi · Unio cū fiendi q · f · aliq̄ fiat pt aliq̄ p actūs possunt
hr̄e sciaz · scam cā fōmitā eueīat a cū p actūs · q h̄ doctio dein
sciaz d fiedi rr · Ꝫ d rr fieri ex i opiato qausu caz · ut d frac
tioē capitis cutis ad fox ex d scēsu lapidis n h̄em n sbn̄ ·
...
fiut hemus sciaz · Ꝫ d rebz fac · vn no ē sile · Nz p sbz · hic
d' lico · q app̄ hic docet q sup res sbibiles no erigit d'mro ex
d' lico · q quo ulē
ptr ea · q sut sbibiles · & h' est · 30 · q Hic d' lico · q quo ulē

michi

No.

No.

...

In cap. 2. lib.

Questiones sut · Lico · sic int̄ istu scdz libru · ...
i p° li° q̄dōibz d'mrois · supe i hec ho cū d'mro r
sit sillo facies sciat · i vestigare an oia scita sit p
d'mroz scita · Et cū ostet nobis q tria d · q · nūo
scitoz sciut p d'mroz · tūc supt' inuestigat an · q · sit scitū p
d'mroz ...

ſpāle. nā ĩ vi[tuti] act[u] ꝯ poſt gn̄a ꝯ dīa faciūt vnū. Voluͦ aūt. H ic d[ici]t liᵒ. ꝙ hec v̄ba arꝭ ꝙ ꝙ ē ꝯr diōni fact q̄ſtu p̄uo ſt
obſcūa. ſʒ ſic erūt maifeſta. cū ĩ ap diāᵒ accipē p via diōis diſ
fioz. diōit pͦ ſic hō ē al. aͭ nō al. ſcū q̄rit veru ꝯ accip p ꝯfeſ
ſionē ſolaʒ q̄m eſt al. d[ei]nde ꝯdiᵈ[ic]ᵗ al p diāᵒ ſuaᵒ p[ri]maᵒ ꝯ n̄
p diāᵒ loginquaᵒ. tūc fac al ꝙ ē q̄ſtu p̄uo ꝙ accipē ē ꝯr dio
m ſūt. q̄m ſc[ilice]t ipꝫ ꝯ dioz n[on] ē mālꝫ eiuſdeʒ gn̄is. ſi nō fiet dio
aīal p longīqᵒ diāᵒ eī ꝙ n̄ p p[ro]xīaᵒ. tūc n̄ eēt al ꝯr dioni
ſūt ꝙ eēt ſc[ilice]t ipꝫ ꝯ dioz ſuaʒ alia dio poz. V[erum]ᵗ nō ꝙ diffiō dr̄ ꝯ
ſūt ꝙ eēt ſc[ilice]t ipꝫ ꝯ dioz ſuaʒ alia dio poz. Vᵗ nō ꝙ diffiō dr̄ ꝯ
ĩ viᵃ ſp̄ei q̄z ꝯp[re]ſſiē ĩdicat eēn[ti]ā ſp̄ei ſp̄aliʒeīt. ꝯnō cū ex h ĩ eo latt
eq̄uocatiōis n̄ ē difficile ꝯp[re]hēd[er]e. Vᵗ nō ꝙ ſolo p̄tacta n̄ ſufficiēt
ſolūt roēs p̄tactaᵒ. nā lʒ diuiᵈᵒ poſt ſit dicēt ad diffiōz uāʒ
nō tn̄ h ē nēcᵐ. cū tn̄ alio modo poſſit ſi dio ꝙ gn̄is ĩ ſp̄eo. ꝙ
io nō ſūt ſolūt diuⁱ v[i]ſ[us] ē roēs. Vᵗ dato ꝙ ad iſtā diffiōz ꝯuē
niāt nō tn̄ p[ro]bat illaʒ ꝙ illᵒ io ſtat ꝙ rō adducta ad oppoſitū ꝯteʒ.
Ꝯoʒ ĩducta. H d[ici]t liᵒ. ꝙ p iſtaʒ lr̄āʒ voluit ĩtelli[ger]e ꝙ ſic diōe
nō d[ete]rmīat qd eē ſit. neq[ue] ĩducto d[ete]rmīat ꝙ qd ē. Sill[ogiſm]ꝫ. Nō ꝙ
ꝙ m̄ dr̄ bīo ꝯp[ri]mixio. ĩ eni[m] ꝯ agu n[on]l dr̄ bīo an ꝯcluſioz.
io dr̄ eē ſīc m[edi]o. Vīcā ĩ q̄ dēn ſūt not ald. ꝙ cū ſillᵒ diſiu
uo ſit ſillo dya[lecti]cᵘ nō ut eē peccatū ĩ ipo p[ri]ncipio. Sū vtrūʒ p[ri]m
iſtup notoz ſit ꝯcluſiōē cū ſic dr̄. hō ē al. ꝯ nō ē al. ſʒ nō
eēt nō al. ꝯᵒ ē al. ꝯ ſic nō eēt ĩ petitio p[ri]n[cipi]i vt p[h]ilᵒ dicit
tū ē. Vᵗ dᵗ ꝙ adh[uc] cōiᵗ dr̄ ꝙ ſi ĩ ſillᵒ diſiuo p[ro]barēt p[re]miſſe
nō eēt petitio p[ri]n[cipi]ı. Sū aūt n̄ p[ro]bat ē petito. q[ui]a q[uando] ꝯūt diōitur
ē negō alīus diōenis io cū relīq. ꝙ io petit ĩ ipo. vt an dicē
ē. ꝙ ꝯuīᵒ ĩ tali pecc[at]ū n̄ ē peccatū ꝯt ſillꝫ dya[lecti]cūʒ an ē peccatū
ꝯt d[e]m[onſt]r[ati]oz. q[ui]a nō ē p caꝫ. Sū cū ſic p[ro]cedat hō ē al. ꝯ n̄ al.
h ē uā. ſʒ cū aſſūpit ſʒ nō ē n̄ al. ꝯᵒ ē al. ꝙ ꝯpō n̄ ē nō al
n̄ ē cū ꝯūᵒ. nō eī ē io al. q[ui]a nō ē n̄ al ſi vna ē cū alius ꝯ
poti ꝯᵒ. io nō ē nō al. q[ui]a ē al. Vᵗ dᵗ alb. ꝙ ſi ad diōendo p
cūrat p p[ro]xīaᵒ diāᵒ diōetis p̄uᵒ acceptū ꝙ obmictat ad ꝯ
p[ri]mū poſita ꝯuīcꝫ ſequēbꝫ n̄ faciet diffiōz explicāte totū ꝯ
ē rei ꝯp[re]hēd[er]e. vt ſi ad diffiēdo hoīꝫ dicat ꝙ hō ē corꝯ rōna
le mortale. m[u]ltā cū ibᵗ corpus ꝯ rōale obmiſſa ſūt q̄ n̄ expli
cāt ĩ diffiōne. Sʒ tūc alb. obiē ꝯt ſi q[ui]a ē oīo explicās ē
ꝯ ꝯūtibꝫ ꝯ ſic ē diffiō. R[eſpo]ndz adh[uc] q[ui]a n̄ ē ꝯp[re]hēd[er]e diffiō
q[ui]a nō pᵗ explicāt ꝙ ē ĩ eē ipo ꝯ ꝯ[tra]dit ꝙ io extenſō noīe. et
nō ꝯp[re]hēd[er]e dr̄ diffiō. Sʒ ꝯt h itꝫ obiē alb. ꝙ ꝙ h ĩ q̄libꝫ dif
finitōē explicāt oꝫ ponē oīa ſup[er]ioa gn̄a vſq[ue] ad vltīuꝫ.
Sʒ dᵗ ad h ꝙ nō ſequit q[ui]a poītō gn̄e ſb altīuᵒ ponē oīa ꝯ
ſup[er]ioza ꝯ actu ꝯ ĩtellectu ſūt ĩ ipo ſic ꝙ ꝯpᵒᵃ ſit ad ſic ac
tuᵒ. ꝙ io ex gn̄e rēoto ꝯ diūᵒ vltīᵒ ꝙ ꝯp[re]ſ io diffitō ꝯp[re]hēd[er]e
loq[ue]ndo diffiō fieri nō pᵗ.
Et vtrū ſit ꝯc. Dicō. ſic ꝯti ᵃᵗ iſtā p[ar]te. q[uia]. ſic vr̄ diōne
poᵗ mīrāt ꝙ qd ē. ſic v̄r ꝯ m[a]g[is] uīr poſſe mīrari ꝙ
qd p methoð diffitiāʒ n̄ tn̄ ꝯ ē ꝙ p eā d[ete]rmīat oīo diffitiā
ſʒ ꝙ ipā ē diffitū explicās diffitūʒ. io ĩtendᵗ arꝭ ꝯr d[ete]rmīa
re ꝙ methᵈ diffitiā n̄ d[ete]rmīat oīoz diffitiāʒ p modū q̄ ē oīo
diffitiā explicās ſꝫaʒ diffitū. Sʒ h eſt ut dᵗ. xi. ꝯᵒ huiᵘ libᵗ.
Vtē dᵗ liᵒ. ꝙ methᵈ diffitiā ꝯcludᵗ oīoēs tales. al rōale
mortale ē diffiō hoīs. ꝙ h ē ꝯdeo ꝯpoītā ex ſuīs ĩtētoibꝫ. ꝙ
nō eſt oīo h diffitiā ſol explicās qd ē hō. ſʒ ē ꝯᵒ p[ri]ora ſūt
ĩtētōis ſūt ĩtētōis diffiō d[e] hac diffiōne al rōnalē moz
tale. Sʒ ſi methᵈ diffitiā d[ete]rmīt q̄m hō ē al rōale mortale
ſʒ ꝙ h oīo accipī diffinitē explicās ſol qd ē hō. Vnᵉ methᵈ
diffitiā d[ete]rmīarēt ꝙ qd ē. ꝙ n̄ exēmuᵒ alia āt ad diffiōnes
ĩuēiēd ꝯ ſupēnd quid ē rēe ꝙ falſiꝫ ē.

26

i. ꝙ ē hic ꝯpͤ ꝯ alē

Incipit commentum libri priorum … Roberti Lincon.

[illegible]

ncc ͡ 9cludit oīs sillīs 9cludēs nccīo ē ex nccīus. qr nō ē ncc ñ ex ncc
v p3 lr̄ pox. g° oīs sillīs fit sīat ē ex nccīus. mt a si 7 psillox ta
grit ar. more suo biuit ponēs ī t̄bz ₚoibz ea 9ñtio ī uen anō sic.
qm a ip° ē alr sē hīt cui ē scīa sīp. 7 qm refut utrz q ē hōt
tma sciaz. 1. sī qcūq scīa dētia ncc ē 1° ē sci d max ape. vt hī
dictū īo dēret 1° scī q ē scīt ꝯ s ꝯq pdcm ē. 7 qm dētia scīa ē q
hēm ī hmō sillīs dētinū qm ī ip̄ tū ē de° ē ex ncc sillīs. ¶ Etc q
elegās p demōt q dē ē si ex nō. p ei dio lrm p ꝯnūs q ncc. ꝑ hac
ꝯnr demōt q dētio ē ex nccīus. Ncc tās ēi p° repit ī ꝑoibz hntibz
has. 3. ꝯdcōnes. vlī tz ta ex pte sbī q ex pte tpis. 7 q p̄ti dir
cat d sb° pse. 7 d sb p°. q ꝑ ꝯnr d tand ē q dētio ē ex ꝑoibz que
has. 3. ꝯdcōnes ꝯcāt ī sē. h3 an q ī dēt oz illa tū diffīre. qr si
ne diffīōt nō satis ītellta sē. diffīt g° dici d oī qm ip3 ē vlī q d
pse ¶ Conr diffīt pse qm ip3 ē alius q ulr 7 d p. diffō ei q ē d d
oī plana ē. 7 nō egēt explatōe. quo ei diffō ī salut ī dētio bz d hūs
q sp nō sē vt d eclipsi p h dicē. h ip3 pse cāz pti excludit. qr dī
p sē ē q p ... sic nō sola p ca pse ē dī. hō pse ē q p ca
mlez ñ ē sicōmr ītelli pse dūr ētē l pse sīates. dī 7 pse q pslb
nō ē. 7 sic dī oīs sb 7 sola pse ē. ¶ Est ei pse qm alem d alto dī.
7 dī alem d alto pse. cū ꝯdcitas ñ ētr egdī agdī alti 7 nō pac
ades. 1° cui ꝯdcitas pse 7 nō p ac 1° egdī agdī alti hz ē sui r

an q i effu d mot. sic ei oz d gnt p g g 7 p scie q m e. si ap oz m e
q m e. uelud i scia ul n oz p scie sic supp q m calm l f m e q m e no
tu shu ap oes. s d pi gb a n oz p scie go sigcet. v q n i cetu nois vl
gata e. sic n d oib dign p scib q sigcet. q m cap sigo e ulgta. tn
oz nec sp h tu accipi i aio discetis. 7 cu egt i i dendo oz uti ill sic
tent p scpta 7 p ordinata.

Non e a suppo nec petitio 7c. Docent nos ap. q d q m posse 7 de
bere omit i pn d motionu. u pote q sp st no discetu. 7 ex h hem
q ei q n st no discetu p sie n debet omit. u st suppones 7 petones.
vt g m sit nob q posse 7 debet omit i pn demu. 7 q n debet omit. al
sig draz cop q solet ppoi i demu. u phas assigtas mas sed q st
omictenda q m 7 q nu q d g q i q h p sie ipz 7 n p me neci v sit.
7 ap eez i tell n sit m n e suppo. l p o s e digtas. qz tale e q ip est i
7 p se m e n egz zoe l si ex ioi on i e l aliquo ex pla i digni em
eget n zone q sitt e i aio. sic uti i odo 7 sic uti adh v uida n egz
n uisu ex ioi cadnte su ip. sic digtas adh u scia n egz n zoe q e a spt
mtis sip su ipz cadere. sic n si p sie egz a u sola zoe q e a spt mtis

sanat' 7 recōne ab eo saitas · n̄ tn̄ coꝛ huānū clā ꝑq̄le / ſz ð elis ē talū
g° sciaꝝ q̄ꝝ ē ſrioꝛ ſb reliq̄ ſcia ð ꝑ gð illi r̄ c ſcā ifcioꝛ ē q2 . ¶ Sa
tn̄ q2 ſci ifcioꝛ addo ꝯtrabꝫ q̄ a pꝛo° ē ſcꝫ 7 p̄ncs ſriois ſcit / 7 ſc i ꝯ°
nē ſbal ſac ſic n̄ ðut n̄ n̄ ꝑ q̄ accip aſup / 7 n̄ ꝑ q̄ ſradd ꝑ ſꝫ ſrā
ðici cā n̄ ð ſrioꝛ / et q̄uꝫ ð caſ ſcā iſcioꝛ / 7 q̄uꝫ no · i no q acc
ſcia iſcioꝛ a ſrioi caſ ð ſrioꝛ ſcia v ꝯms q̄pat i ſcā ſbal caſ r
ðat ſcā ſbaltnas n̄ i ſc / ſꝫ i ſuo ul · n̄ tn̄ ē cȝ ſcit iſcioꝛ i ſrioi ſcā
n̄ ſic i ſuo ul · et ꝑ ꝑ ipi ma mltotiēs noſcāt ꝑ gð ꝯms ſcit iſcioꝛ /
n̄ tn̄ noſcāt q2 · quia n̄ noſcāt caꝫ ꝯmo i ſe ſꝫ i ul · 7 ꝑ ptt ea q ma
ē · 7 hec ſcit ſbal ma ſc q ꝯſcāt foꝛs ꝑtutes i llo / n̄ tn̄ utut eis ꝑq
ſc i ſlo / ſꝫ ꝑ q ſb abſtracte . ¶ Unſcioꝛes no ſcas q̄pat illas foꝛs q̄

[illegible]

Incip. 2 lib.

hic ponit q[uod] d[icitu]r ex flat[u] et est de ambulante post cenam

[illegible]

Explicit notule Libri Posteriorum per Robertum Grossatesta episcopum Lincolniensem. Deo gratias. Amen.

Qui scripsit scribat semper cum domino vivat.

[illegible]

[illegible]

positio

[illegible]

Solutio

[illegible]

[illegible]

[illegible]

positio

Solutio pro negatiue

Solutio ad p[rim]a

[illegible]

[illegible]

positio

Explicit q[uesti]o disputata p[er] magistrum Angelum de Aretio.

Q[u]eritur utrum ad statum ordo ...

positio

Item quod talis compositio supponit ... si ex materia et forma ... non sit compositio ... quod ...

... de ista quorum ego intendo quod ordo eorum est ut pertinet ... ad ... plato adducendo ... ... non est gradu in forma. ... plato ... ... 20 ... non est gradus specie ... non ... realitas ... accidentia ... color et qualitas ...

[illegible]

solutio questionis

[illegible]

[illegible]

No

[illegible]

positio questionis

[illegible]

[illegible]

Incipiunt questiones super libros de anima. Primo utrum anima sit hic subiectum.

Circa librum de anima primo queritur utrum anima sit subiectum in libro de anima. [illegible]

aut

di

singlat

abuli

Incipiunt qões .2. libri de aĩa.

non possit compati secum ad invicem, sed substantia unum possit compati sibi. Sed corpus et anima sunt opposita naturae, ex eo quod corpus est non ens, et sic potentia. Sed anima quae est forma est actus. Actus autem et potentia sunt directe maxime opposita, ut dicitur 9° primae philosophiae.

Item ex ente in actu et superveniente non fit unum per se. Sed corpus est ens in actu et forma superveniens; actus autem superveniens actui non facit unum per se. Sed corpus est ens in actu, et anima est actus ...

Item ex non ente non fit unum ... Item ...

Item ex corruptibili et incorruptibili non fit unum per se ...

Contrarium ponit Philosophus ...

Dico ad quaestionem quod ex anima et corpore fit unum per se ...

[illegible]

ũ ſic ẽ cũ pductã mo⁹ ꝙ motũ nõ ꝛecip̃ · ĩ for a iſtoꝝ
ĩfcioꝝ nõ ẽ ſic · nõ cũ ſic ꝛecipiũt · vñ agẽdo ꝛepatiũ
ẽ q̃ h̃ ẽ fig⁹ ꝙ ĩme pñ⁹ ꝯpoĩs ẽẽ ñ poſſit · vñ ẽẽ
ph̃s idſõpno ui h̃ ĩnuẽit · vbi ult ꝙ ꝑ ꝛei ĩẽẽ q̃liťs
gtĩgt cũ agt / ꝙ pati / ñ q² m̃ / n q² for. Sꝫ tu di
cẽs vndo nẽẽo / ꝙ for ſbal ſit pñ⁹ ĩme ꝯpoĩs / q²
ꝙ ẽ pfẽuus ſip̃ ſi ꝛecipiã ĩẽẽ ipſcõ / ui ꝛecpi ipſcõr
ẽẽ · ꝫ ẽẽ ĩmẽiatũ ꝯpoĩs pñ⁹ ẽſt pfcõis ſiplicit · q²
ðus ẽ ĩmẽiatũ pñã⁹ mot⁹ octauẽ ſp̃e · cũ g⁹ pſiſt
ĩ ẽẽ for acci potit ĩẽẽ for ſbali / q² pfcõr ẽ.
Rñd ꝙ m⁹ octauit ꝯcedo ma · ꝫ mi · ĩ mo ð mẽ ꝯ
i · x⁹ · ñ ult · ꝙ pt p⁹ fit q̃dã ſbã / ſcũ gdã motoꝛ mo
nẽẽ octauã ſpaꝫ · unð a h̃ ſit uẽꝛ / a nõ / ũ ẽ pñtis
ſpeculatõis ĩquirit.

Qũr q · vt⁹ po aĩe fluat ab aĩa. Vi ꝙ nõ /
q² ẽẽ fluẽs ab alio / p ꝛecp ſep abeo aq̃ fluit · ꝙ
ſẽſus iudicat · nã ſi muſtũ ſit ĩ doleo / ꝛecpi a doleo
ſep ſ ꝛumul fluẽs a fluĩne / aq̃ eũ ꝛecpi ſep a flu

idſopno

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Dubitatur autem huic quaestioni utrum spiritus sit actiua uel passiua. Et uidetur quod non sit passiua, quia intellectus non [illegible] est transmutatiuus, cum [illegible] de mente philosophi 4. metaphysicae. [illegible] cum de potentia [illegible] alia transmutatio [illegible] spiritus [illegible] Nam multi ex [illegible] aspicientes speculum [illegible] [illegible]

[illegible]

potentia ad actum. Sed sensibile est huiusmodi, de mente philosophi 2° huius. [illegible] in principio comprehenditur potentia esse sensibile sentiri. Ad cuius quaestionis oportet aduertere quod duplex est actus, scilicet primus et secundus. Primus est species recepta sensibilis, quae recepta in sensu est dispositiua sensus, et hic est secundo primi actus.

Et consistit ratio quia primo quod sensus recipit in se ordinatur ad plures actus, secundo ordinatur ad actum unum. Recipiens autem ordinatur per modum habitus ad actum primum, sed potentia recipiens ordinatur ad actum unum; recipiens autem ordinatur ad plures, non tendit potius ad [illegible]. Et est actus primus, qui habet sentire suum operationem. Contrariatur est actus primus. Quo praemisso, dico quod loquendo de actu primo sensibile reducit sensum de potentia ad actum, quia quod generat in sensu dispositionem permanentem ad actum secundum est reducens sensum de potentia ad actum primum, quia talis dispositio permanens est actus primus. Sed sensibile est huiusmodi: ad generandum speciem in ipso, quae permanens in ipso est dispositiua ad sensationem. Sed loquendo de actu secundo dico quod sensibile non reducit sensum de potentia ad actum, quia si hoc esset, tunc sequeretur quod sensus non esset causa actus suae operationis, quod est falsum de mente Aristotelis in 2° huius capitulo de alteratione [illegible] [illegible] et patiens. Nec ualet si dicatur quod sensus recipit species sit causa sensationis, quia cum prima species possit a sensu separari [illegible] sensus [illegible] non sit scientia, non [illegible] philosophus. Sed contra hoc insurgunt duae dubitationes. Prima quia tunc potentia quod actus primus sit species, sed hoc est contra mentem philosophi 2° huius [illegible] actum primum scilicet uero secundum. Respondeo quod [illegible] intellectus sentiens quod [illegible] species secundum generationem est actus primus et [illegible] species ipsa. Sed si fiat comparatio [illegible] ut sentiens [illegible] producta [illegible] species comparabiliter ad actum primum [illegible] sensationis ut ad actum secundum. Secunda dubitatio est contra hoc quod tunc potentia quod sensibile ad generandum speciem in sensu, quia si hoc esset, tunc duo accidentia [illegible] numero distincta essent in eadem parte subiecti, quod est falsum de mente Aristotelis in 4. metaphysicae. Non ait quod si duo accidentia sint in eodem subiecto [illegible] distinguantur specie et non numero. Probatio quia si totum in suo medio fuerint duae albedines, pars [illegible] in ipso duas species. Sed hae duae species [illegible] non distinguuntur sicut nec illae duae albedines, quod non est dubium, quia essent simul [illegible] in eadem parte [illegible]. Respondet quidam quod dicitur ad hoc quod illae duae species numero non distinguuntur de mente Aristotelis in 4. [illegible] sed uariatur numero. Hoc declaratur de mente [illegible] in [illegible] physicorum, non ait quod omnis multitudo [illegible] [illegible] quod sic est [illegible] quod illae species non sunt distinctae [illegible] quia in eadem parte subiecti sunt. Nec forte, quia tunc species essent distinctae, quod non concedo. Haec quae [illegible] de mente Aristotelis in 4. metaphysicae. Et si distinguantur [illegible] eadem parte subiecti [illegible] quod negat.

Huic tamen opinioni non assentio. Credo namque species illas numero esse distinctas. Ratio est quia [illegible] numero [illegible] non repugnant, quia dicitur quod sic, non fuisset [illegible] unum numero. Sed constat quod una species [illegible] alia remanet, quia absente una illarum albedinum species est admota, quia [illegible] praesentia [illegible] species, et ex absentia remanet [illegible] species alia potest remanere [illegible]. Sed pro dissolutione obiectionis est aduertendum quod duplex est maneries accidentium. Nam quaedam sunt absoluta et causatio [illegible] conseruatione realia [illegible]. Et quaedam sunt respectiua [illegible] causa conseruantur, et potuerunt habere esse intentionale. [illegible] in 4. metaphysicae intelligitur de accidentibus realibus absolutis, et non respectiuis. Videmus enim quod duae paternitates uel duae filiationes in eadem parte subiecti, quia patris [illegible] species illae quae si non sunt respectiuae in relatione ad [illegible] sunt tamen respectiuae in relatione ad causam conseruatiuam, quia illa obiecta sunt praesentia sicut causae conseruatiuae illarum specierum. Non [illegible] sunt realia, sed intentionalia, non sumendo intentionale prout est in intellectu, sed prout est [illegible] receptiuum. Tunc ad auctoritatem dico quod multitudo [illegible] non sequitur [illegible] intellectum quod ad [illegible] sibi inuicem recipiunt, sed potest intelligi quod ad [illegible] continguntur. Sed constat quod illae duae albedines numero sunt distinctae. Secundo modo est ad rationem, dicendo quod distinguuntur [illegible] sibi [illegible] et [illegible] in proximo. Et hoc est uidere in exemplo: si hoc fiat duo ignes, et approximentur eidem parti ligni, facta sunt duae calefactiones; unde si unus auferatur, non est dubium quod non fiet tanta calefactio actu. Hanc distinctionem sumimus ex distinctione ignium et non ligni. Sed tu dices unum accidens numero non potest esse in diuersis subiectis numero, ergo duo accidentia numero distincta non [illegible] in eodem subiecto numero [illegible] est notum [illegible].

Respondeo quod unum accidens numero non potest esse in diuersis subiectis numero, probatur quia inhaerentia accidentis in esse est accidentis de mente philosophi 1. metaphysicae. [illegible] non [illegible] numero non [illegible] est inhaerentia, quia [illegible]. Sed secus est de diuisione corporum naturalium, quia corpus naturale distinctum potest situ ex alio, quod ex inhaerentia non iam declaratum est. Ex his ad rationes. Ad primam in oppositum [illegible] tu probas agens nobilius est patiente, uerum est quantum ad id quod in ipso in primo. Sed non quantum ad [illegible] quantum ad aliquid [illegible]

et oppositum. Constat autem quod sensus quantum ad substantiam suam nobilior est sensibili, et quantum ad [illegible] [illegible] cum [illegible] sit [illegible] quam sensibile non [illegible]. Ad aliam [illegible] [illegible] Secundo quod omnis philosophus dicit quod sensitiuum [illegible] agnitum. Respondeo quod uerum est quod est reductiuum de potentia [illegible] de [illegible] sensus [illegible]. Secundo quod reductiuus sensus de potentia ad actum, quia reductiuus de potentia in [illegible] est [illegible]. Sed [illegible] talis [illegible] est educta reductiuus [illegible] de potentia ad actum primum, quae est species est sensibilis et sic de illo.

Quoniam in praecedenti quaestione facta est mentio aliquorum de uirtute sensitiua activa, ideo gratia huius quaeritur utrum sit possibile dare potentiam sensitiuam passiuam in sensitiua anima, sed aliquam actiuam. Et uidetur quod non, quia si esset possibile talis sensus, tunc non omnis sensus esset passiuus, quod probatur esse falsum de mente philosophi 2° huius, non ait quod sensus consistit in alterari et pati. Consequentia [illegible] probatur de se. In contrarium arguitur quia sicut se habet intellectus ad intellectum in se, sic se habet sensus ad sensibile. [illegible] [illegible] est supra a philosopho. Sed intellectus ad intellectum sic se habet quod oportet ponere intellectum recipientem, et dare intellectum agentem. [illegible] intellectus in ipso, [illegible] intellectus [illegible]. Ergo et sic erit in sensu. Item [illegible] quae omnia est in potentia, omnia fieri, est dare potentiam quae omnia facit. Sed [illegible] est supra ab Aristotele 3° huius. Sed in sensitiuo est dare potentiam quae omnia est in actu, eo quod est dare uirtutem sensitiuam receptiuam [illegible] omnia sensibilia fieri quae omnia in actu, eo quod est dare uirtutem sensitiuam receptiuam [illegible]. Hoc ergo erit dare potentiam potentem, omnia talia facere talia [illegible] actualia. Ergo et cetera.

Una quaestio sunt diuersae opiniones. Una enim est opinio ponentium quod non sit dare uirtutem sensitiuam actiuam, quia si hoc esset, aut talis uirtus esset cognoscens aut non cognoscens. Hoc enim diuiso sufficiens est, quia est data per contradictoria. Sed non est possibile quod illa uirtus sit cognoscens, quia tunc [illegible] sensitiua [illegible] cum [illegible] sit cognoscens sensibilia, sed quod non [illegible] ad [illegible] [illegible] est falsum de mente philosophi [illegible]. Item si hoc actiua esset cognoscens, cum actio [illegible] [illegible] cognoscentis [illegible] sensitiua [illegible] [illegible] nulla anima cognoscit [illegible] [illegible] cognoscens, quia tunc actio non esset [illegible] quod est falsum. Probatio consequentia, quia cognoscens nobilius est [illegible] non cognoscente per nobilitatem operis quod est cognoscere [illegible] cognoscens est. Item tunc sensus sentiret in absentia sensibilium, cum [illegible] dictum est a philosopho 2° huius. Probatio consequentia, quia actiuo et passiuo approximatis in potentia est quod non fiat actio. Ergo cum potentia in sensu sit dare actiuum et passiuum, et illa habent approximari, ideo et cetera. Nec est ista [illegible] [illegible] si dicatur quod requiritur species sensibilis quae non habent esse in [illegible] praesentia sensibilium, quia oculis [illegible] clausis potuit remanere species [illegible] per modicum temporis, actum non sentit et cetera. Item tunc non omnis sensus esset susceptiuus specierum sine materia, cuius contrarium dicit philosophus 2° huius in illa parte. Oportet autem uniuersaliter accipere de omni sensu. Probatio consequentia, quia ista uirtus actiua esset generans productiua, si productiua non esset receptiua. Item tunc actio et passio sensus [illegible] esset [illegible] contrarium dictum est 4. physicorum. Probatio consequentia, quia [illegible] cum sit [illegible] sensus est actio sui [illegible] sui motus. Item hoc non esset possibile color est uisibilis, quod est falsum de mente philosophi capitulo de uisu, et de mente [illegible]. Probatio consequentia, quia uirtus talis actiua [illegible] causa color redderet uisibile, et cum sit alia [illegible] a colore, ergo [illegible] esset uisibile. Sed quod est tale per aliud, non est tale per se. Ergo et cetera. Item tunc sensus passiuus esset in potentia ad sentiendum, quod est falsum. Sol enim ut [illegible] quantum ad eius productionem est in potentia [illegible] de potentia ad actum per propriam generationem [illegible] ut sensitiua [illegible] deducitur ad actum sensibili.

Sed aduertendum de sensatione recordationem. Istae quidem sunt hic rationes sed [illegible]. Quidam enim dixerunt quod species sensibilis recepta in sensu est principium elicitiuum sensationis. Unde sicut species in intellectu representata est principium elicitiuum intellectionis, [illegible] est in sensu. Alii dixerunt quod sensus respectu sensationis sunt in potentia actiuali aliqua transmutatione habent esse, et ipso quod esset sentientes, si non fuerit aliquod impediens. Et ex [illegible] de hoc quod [illegible] generationis [illegible] non dictum est 8. physicorum [illegible] forma generationis recipit agentis se ipsum mouere deorsum, non fuerit aliquod impedimentum ponens in sensu et uirtute actiua. Sed isti sunt fratres minores [illegible] [illegible] Scoti. Dixit enim hanc opinionem quod sensus est receptiuus et actiuus sensationis. Declaratur de mente philosophi capitulo de alteratione, ait quod anima suarum operationum est causa actiua, quod de mente [illegible] in 1° capitulo [illegible] et cetera. [illegible] in metaphysica [illegible] sunt acceptiua, quia ergo in anima sensitiua non apparet uirtus alia [illegible] [illegible] nobis apparet [illegible]. Ideo unaquaeque [illegible] est recepta et producta, cum [illegible] sensationis [illegible] [illegible] in actu uirtualiter, et quantum ad hoc est in potentia formaliter, et quantum ad hoc est recepta. Haec autem ultima opinio [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ergo [illegible] [illegible] in potentia [illegible] [illegible]. Sed [illegible] respondet quod hoc est non [illegible], quia non iam dictum est [illegible] recepta non est in potentia formali, sed producta non est in actu uirtuali. Sed tunc quantum [illegible] est in potentia formali, et est in actu uirtuali [illegible]. [illegible] tunc stat [illegible] [illegible] ergo [illegible] dicit quod productum [illegible] sit alia acceptiua, quod negant [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] quod si accipiatur aqua calida frigescit, posita ad contraria, et frigescit magis quam sit contrarius. Sed hoc etiam non [illegible] esset in actu uirtuali [illegible] in potentia formali [illegible] [illegible] [illegible]

in potentia formali, sed ipsum mouere deorsum, sed [illegible] non est in [illegible] in actu uirtuali, sed ipsum faciat deorsum. Non ualet, quia [illegible] [illegible] sensus ad sensationem sit habens in potentia [illegible], sed aqua ad frigiditatem sit habens in potentia actuali suo modo et cetera. [illegible] in potentia actuali [illegible] non est in [illegible] [illegible] [illegible] et cetera.

Uidetur deductio ad propositum opinionis [illegible] [illegible] fuit [illegible] dictum est supra [illegible] [illegible]. Ideo dico in sensitiua anima [illegible] [illegible] uirtutem actiuam. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

q^a ui ēe notū ex doct^a ph'i. p^o ptio^z. ꝗ ſb'i^le cōe n̄ ꝑticipat na^a eu q^a p^o ē ſb'i^le. cū tale ſit ſb'i^le ꝓpu. Probato a^d ſb'i^bz cōib^z ignali. ꝓbat ſpāl^r d^e magtudīe / nūo / ꝯſi^a. q^a eius mathe^a n̄ eſt ꝓſt ſb'i. q^a math^ca a ſēſiblib^z abſtrahūt. ꝗ ꝑdcā ſt h^z. p^o magtudo. d^e mag ... Ad quā 2^oz rn̄ ... Sz iſta pcc̄ic videt ... Ite p^o 2^oz aliaz ... 2° i h^z q^a diaūt ſb'i^le ꝓpu ... Aly 2° rēpodēt ...

[illegible]

ēē ille mot⁹. h̄ ē ca ideo q̄ ꝯ̄ script̄o. ſ ille mot⁹ ē iacet.
nō ē cū ē in ꝑcutiēte ꝑ̄ ꝑcuſſo. q̄ꝛ vide ꝯ̄ ꝑcuſſū cet,
ſtat adhuc ē ille mot⁹ cū ſono. ꝯ̄cludit g̊ ꝯ̄ſiſtit iacet.
Sꝫ ad 1ᵐ ꝯ̄ ñ ſꝫ ad gñoꝫ ſoni / req̄rūt duo corꝑa ſoli
da. ſꝫ ſufficit ꝯ̄ unū ſit ſolidū. ꝯ̄ maxīē n̄de ꝯ̄dn̄at
do corigiā ꝑaīeꝫ. nich⁹ aer ē reſiſtēs ...
q̄ i frāgi uiat duoꝝ ...
Ad 2ᵐ ...

[illegible]

ī dēſſu diſtīguit ꝯ̄ odore. nā ſpēꝝ odoꝛis q̄daꝫ ꝯ̄ pūt ꝑ
ſapores q̄ īcis ſꝫ ꝯ̄ has ꝯ̄capiūt bruta. q̄daꝫ mag ꝑ ſe
ꝯ̄ itelligi q̄ ad n̄ibꝛi ... ꝯ̄fortatoꝛ ...
ꝑ⁹ ꝯ̄capit ho. ꝯ̄ ſi an dubiū ē ē odoratū hoīs ...
...

[illegible]

Incipit q(uesti)o(n)es tertii libri de anima

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] itell[9] sic [illegible] fan[a] no pduc itell[9] [illegible] sp. [illegible] intell[9] fit cu itellectoi[illegible] q2 fan[a] pduc [illegible] q2 ordie [illegible]. Et [illegible] pt solui [illegible] na n pduc actoz noua. [illegible] agens e eternus [illegible] cu eterna n pduc actu nouu [illegible] actu nouu [illegible]

[illegible]

[illegible] Ad 2m [illegible]

[illegible]

[illegible] Ad am [illegible]

[illegible] intell[9] [illegible] fantas[a] [illegible]

[illegible] Ad am [illegible]

[illegible] hec est itell[9] agens q2 ncc[us] e sume itell[9] agens. Deo gratias...

Explicīt q[ue]o[n]es magistri thadei [illegible] pma [illegible] d'aia.
Amen ~ Amen ~ Am.

Utrum loquens d[illegible]at p[er] formaz.
Ut[rum] n[atur]alis diff[illegible] [illegible].
Q[ue]o[n]es [illegible] p[ri]mi libri d'aia [illegible] ut[rum] aia fit sb[stanti]a.
Ut[rum] aia fit [illegible] [illegible].
Ut[rum] diffi[illegible]ta d'aia fit [illegible].
Utrum [illegible] aia [illegible] fiat p[illegible].
Ut[rum] [illegible] alis [illegible] contineat aia.
Ut[rum] aia fit tot[illegible] [illegible] corp[illegible].
Ut[rum] po[tencie] distigu[illegible] p[er] actus.
Ut[rum] po[tencie] aie [illegible] ab aia.
Ut[rum] po[tencie] aie [illegible] ab aia.
Ut[rum] fit n[atur]alis [illegible] gn[er]are.
Ut[rum] nutri[illegible] [illegible] fit ab aia [illegible].
Ut[rum] gn[er]ativa nutritiva [illegible] fit [illegible] po[tenci]a.
Ut[rum] [illegible] fit actiua l' passiua.
Ut[rum] [illegible] dicat actu[illegible].
Ut[rum] fit po[tencia] [illegible] acti.
Ut[rum] [illegible] d'cipiat [illegible] obz.
Ut[rum] [illegible] fit [illegible].
Ut[rum] lum[en] fit req[ui]situ [illegible] colorib[us] [illegible].
Ut[rum] lum[en] fit corpus.
Ut[rum] color fit p[er] obz [illegible].
Ut[rum] aer fit [illegible] ad [illegible].
Ut[rum] odor [illegible] i aere [illegible].
Ut[rum] [illegible] alia [illegible] odorat.
Ut[rum] tact[us] fit unus [illegible].
Ut[rum] [illegible] tact[us] i[n]digeat me[di]o [illegible].
Ut[rum] [illegible] p[er]cipiat [illegible] [illegible] fit [illegible] l' tactu.
Ut[rum] [illegible] fit [illegible].
Q[ue]o[n]es [illegible] 3[ii] libri d'aia. Queritur ut[rum] itellectiua
Ut[rum] [illegible] intell[illegible] ca.
Ut[rum] itell[ectus] agens [illegible] itelligit fit i actu.
Utrum aia itellectiua fit for[m]a s[ubst]ancial' [illegible] corp[or]is [illegible].
Ut[rum] itellectus fit unus [illegible].
Ut[rum] [illegible] itellectus [illegible] itell[illegible] fit [illegible].
Ut[rum] [illegible] itell[ectus] po[ssibi]l[is] fit [illegible] [illegible] sp[eci]a.
Ut[rum] i [illegible] sb[stanti]a itellectuali [illegible] fit [illegible].
Ut[rum] [illegible] itellectu[illegible] [illegible] itellect[illegible] [illegible] est po[ssibi]l[is] itell[ectus] lapid[illegible] [illegible] sp. [illegible] a fan[tasmate] [illegible] ala[illegible].
Ut[rum] sp[eci]es differat ab itellectoe.
Ut[rum] fantas[m]a fit p[ri]n[cipiu]m actiuu sp[eci]ei itell[igibi]l[is].
Ut[rum] itell[ectus] fe ip[su]z itelligit.
Ut[rum] q[ui]ditas rei fit p[ri]mu obz itell[ectu]s n[ost]ri.
Ut[rum] intell[ectus] itelligat sig[u]lare.
Utrum fit n[ecessa]riu[m] pone[re] itell[ectu]z agente[m].

Qui sc[ri]psit scribat / s[em]p[er] cu[m] d[omi]no uiuat.
Am. • Am. • Am.

I[ste] sit o[mn]es q[ue]o[n]es libri d'aia [illegible] sup[er] [illegible] sit descripte.
Ut[rum] aia fit s[ubiectu]z Libri d'aia.
Ut[rum] s[cienci]a s[pe]c[u]lati[u]a fit d' n[umer]o bonoz [et] hora[bi]lium.
Utrum s[cienci]a d' aia fit utilis ad alias s[cienci]as.
Ut[rum] s[cienci]a d'aia fit difficilissima.
Ut[rum] fit po[ssibi]l[is] una method[us] ad i[n]ue[n]i[en]d[um] q[ui]d e[st] [illegible] diffi[nitio].
Ut[rum] u[niversa]le fit p[ri]us singulari.
Ut[rum] acc[identi]a mag[illegible] p[illegible] [illegible] ad [illegible] q[ui]d e[st].
Ut[rum] aie fit aliq[ua] p[ro]pria op[er]atio.

(Aegidii Romani)

Utrum intellectus numeretur numeratione corporum

Quia non nulli dubitant quod intellectus numeratur numeratione corporum, cum philosophi ipsum dicant simpliciter esse immaterialem, et intendimus hanc questionem disputare per quattuor ...

[illegible]

pliſi ex eo .ſ. q̄ i ea ho hz eẽ . q̄r pliſi pliſi[nt] eẽ cā ei⁹ itē ut p[a] patuit. Ad .9. q̄ ſi act⁹ ñ gcat cor̄ nec intē n[c] eẽ. D̄r q̄ iſtd argumtū hz ead difficlt cū p⁹. q̄r po ñ ē mag abſtcta q̄ eẽ vn̄ itell[do] cū ñ gcat act⁹ n[c] eẽ [a] r n[c] po. q̄r ſic toti⁹ hoīs ſtū toti⁹ gūcti ē eẽ[a] aīe q̄r ipa eẽ aīe ē nr̄a i q po. q act⁹. vn̄ mag ppa ē i ho itellt. q̄ aīa itellt l' itē po[r] itellt. Et q̄ idu pſuā d' calo re q foi ig[n]. ſatis apz q̄ ñ ē ſile. naz ut declaratū ē in[c] tutes oīuz foz q̄ ſ ſuaz eẽ q̄ ed' po mē ſ' uitutes i cor̄. aīa a itē[na] q̄ ſ eẽ ſuā ñ cōicat d' po mē pt hīc aliq̄ uitutes ut d'clatū ē q̄ nō ſit uirt⁹ i cor̄. q̄ ſtato r dī ipē itē nō gcatū cor̄ q̄ eẽ h p̄z ſolutio ad obiecta. poſtq̄ g ē p̄bati[2] modu q̄ p[t] eīuſq po g[ti] i p̄bata ē. q̄ ſolute ſ' rōes ipi⁹ gūctu[1] q̄ aliē q̄ adripi⁹ roz borat̄ d' ſ' adducte. i ponā finis iſti tractatui q̄ i titulat d' pliſicatōe itē po[lis].

Deinde quer̄itur ut[r] quiditas rei materialis eẽ p[r] ob' intellē nr̄i maus. Et arguebatur p[o] q̄ nō. q̄r q̄ itelligit ab intellectu nostro p ēē itē nō intellectui r iſta ſtatī ē aut̄ eos q̄r in .iii. ab[s]tractio a mā i ut ſcribit i ⁊. d' aīa idē ē intelligens r q̄ itelligitur. itellectus aūt nr ſepatur a mā. h q̄ditas rei mālis nō ē itē nr̄o itellectui. cū ipſa ſ cōrruptibilis r itē nr̄ icorruptibilis r ppetuus r talia differunt plus q̄ gnē. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Liber De corpore celesti et de iis que ad ipsum pertinent.

Necesse est hunc mundum inferiorem contiguum esse superioribus lationibus ut omnis eius virtus gubernetur inde ... [illegible]

[illegible]

Vt' de corr' et' g'nit' est' sca.

Vtrum de corr' et g'nit' est scia. Ar' q' no. q2 scia e de i'pmutabilibz. na scia e eo2 q fua sba so'tiut'.

Vt' celu mouea ast' ipo.

Omit q' ut' celu moueat ast' ipo. Ar' q' no.

[illegible]

valet ad oppositum. Secundo quia hic habemus mentem de potentiis animae in homine intellectus. Sed de potentiis separatorum non, sed fidem et veritatem dicimus quod deus per dimittit motum quando vult per voluntatem suam. Vel potest dici quod intelligentia quantum est ex parte sua potest non movere, sed quod semper moveat est quia non est aliquid impediens istum motum, et quia celum ex sua natura natum est moveri sic ab eterno, et ideo oportet quod etiam sic moveatur semper et non est in intelligentia. Ideo etc. Sic ad istam questionem.

Utrum celum sit animatum.

Utrum celum sit animatum. Arguitur quod non, quia vel esset animatum anima sensitiva vel vegetativa vel intellectiva, sed nullo modo, ideo etc. Antecedens ostenditur: non primo anima sensitiva vel vegetativa, quia tunc esset generabile et corruptibile, cuius oppositum probatum est primo celi et mundi, nec anima intellectiva [illegible]

[illegible]

ad quod est in movendo actu quod autem quod est in actu sicut patet in quibusdam ... et hoc non potest supponi quod celum sit per unum suppositum quod unum sit per se et in agendo quod est in actu ... principalis ad hoc potest non autem celi motum et in agendo ut patet ... [illegible]

Opinio autem quod anima sit forma celi et sicut forma ... anima intellectiva abstracta per quam ... intellectus est forma que non est motum et ... [illegible]

Ampliusus nulla virtus in magnitudine potest movere motu infinito non declaratur in 8 physicorum ... ergo motor celi non est virtus in magnitudine ... [illegible]

Ampliusus celum est corpus quod non est ... et per consequens ... [illegible]

Ad quod dico quod ... celum per 5 celestium non est animatum ... [illegible]

Ampliusus si celum esset animatum anima perficiente ipsum sicut forma ... [illegible]

Ampliusus si celum esset animatum anima separata ... [illegible]

Item si sic dicatur ... quod intellectus et orbis ... [illegible]

sit separata per se et aliquid est tale per aliquid separatum ab eo per se quod universaliter mirabile probatur physicorum. Quod est dicta quod celum per 5 celestium et probatur dicta anima animatum anima separata quod quando dicitur non est tale per aliquid separatum id est per ad separatum id est loco quod subiecto distinctum sicut non est album per albedinem separatam ab eo cum quod est in eodem subiecto. quod quando additur in minori quod intellectus est separata ab orbe dicatur quod non est sic separata quod sit distincta loco quod subiecto quoniam anima illa non occupat locum neque subiectum, sed bene verum est quod non est perfectio per quam orbis subsistit sicut dicam quod materia subsistit per formas et inherentes que extenduntur extensione materie. tamen talis anima non est divisa ab orbe loco quod subiecto quod cum hoc appropriata est orbi sicut forma materie quia alii dicunt sicut nauta navi. quod hoc sufficit ad hoc quod ad possit aliquid denominare. quod autem unio intellectus ad orbem est mirabilis quod difficilis intellectionis sicut est unio intellectus nostri nobis est mirabilis supposito quod non sit inherens materie sicut fides catholica. Credo tamen quod unio intellectus ad orbem minor est in natura quod forma cum materia in istis inferioribus. nam ad unionem forme cum materia necesse est agens magnam transmutationem et dispositionem quod tamen non requiritur in unione intellectus ad orbem. Sed autem quicunque vult quod intelligentia et orbis fiat per se unum sicut ex forma substantiali et materia. dicendum quod sic per se appropriatum. Sed si queritur utrum fiat quidam

per se unum per se. credo quod contradictio dicatur quod non quod non est dictum quod sit coniuncta in esse orbi. Et tamen dico quod ergo potuit hic nam oportet orbis et intellectus et motum et appetitum et intellectum que attribuuntur illi composito quod ex intelligentia et orbe quod non sit unum per se. Et ergo dicam quod sit unum per appropriationem quod per se est appropriationis quod hoc sufficit ad hoc ut eis possit attribui una operatio communis. talis autem est appropriatio intellectus ad orbem sicut nauta ad navem. unde sicut unus nauta appropriatur uni navi ad eam movendam quod tamen ex nauta et navi non fit unum in esse in esse de intelligentia respectu orbis. Et si nos supponimus quod nauta sic moveret quod intellectus movet navem una et quod non aliquando esset magis simile quod si nauta esset forma sicut materia tunc esset omnino simile. Possibile quod aliquis dicat quod eius non fit consequentia quod ex intelligentia quod orbe sit unum per se sicut ex forma et materia non solum sicut ex movente et moto. unde videtur quod commentator super 12 libro comparat intelligentias formas et orbes materie. sed ergo ex intelligentia et orbe unum per se. non quod intelligentia extendatur extensione orbis quia nulla talis forma et specialiter si esset per motum perpetuum in infinitum secundum quod docet aristoteles in 8 physicorum. unde dicam quod talis intelligentia perficiet substantiam orbis et non extendetur extensione orbis nec per ipsam orbis constituetur in esse. Sed quod dicitur per primam quod una intelligentia est perfectio alterius sicut intellectum est perfectio intelligentis, cuius modo prima intelligentia est perfectio omnium posteriorum quia intellecta est ab omnibus posterioribus. intellectio autem talis que ab intelligentia consequitur per istam est idem realiter intellectum. quare non est dubium ut plures moderniorum dicunt quod intelligentia movens saturnum intelligat primam per propriam naturam in quod intelligat se primo et consequenter primam. quia tunc primo desideraret sui quod propter hoc primum moventem propter se. contrarium opposito videtur esse ut patet in 12 metaphysice. Et ideo ergo dicitur quod intelligentia saturnum intelligit primam per propriam primam et in quod intellectio que consequitur primam est idem cum prima. Sed certum est quod intellectio illa qua saturnum cognoscit primam est perfectio saturni non distincta a saturno in esse. et secundum quod sibi coniuncta in esse. Igitur omni modo realiter intellecta scilicet prima intelligentia est perfectio coniuncta in esse intelligentie saturni. quod tamen certum est quod per illam non subsistit intelligentia saturni ut materia per formam. quod quamvis in modo intelligentia prima consequatur ab aliis per propriam naturam tamen nichilominus consequitur perfectionem ab una intelligentia quod ab alia. quia quilibet consequitur per se quod est possibile in sua natura. Et propter ad hoc dari exemplum sic et supponamus quod forma albedinis esset a materia separata et sua inesse esset idem quod sua natura quod supposito quod papirus ab oculo aquilino et nicticoracis non est dubium quod ipsa perciperet quod consequeretur perfectionem ab uno oculo quod ab alio. non obstat quod forma in se esset indivisibilis. sic suo modo est de prima intelligentia respectu aliarum in consequendo. non est igitur in consequendo unum et perfectionem alterius quod tamen non esset causa quare subsistat. et in modo dicto quod intelligentia est perfectio orbis in esse sicut una est perfectio alterius modo dicto quod tamen non extenditur extensione orbis nec per ipsam orbis subsistat sicut quod dicamus quod materia subsistit per formam que educitur de sua potentia divisibile divisione materie. quod hoc indebat intellectus de commentator in 1 libro de substantia orbis. dicebat enim quod forma celi scilicet intelligentia unitur orbi non mediantibus dimensionibus sed dimensiones mediante ipsa. contrarium opposito est de formis materialibus. Idem videtur commentator velle 2 celi et mundi commento 3 et fine. Item idem commentator 8 physicorum commento 23 in medio. Idem commentator 12 metaphysice in commento. Johannes grammaticus in medio. Et istum modum unionis perfectionis declarat per duo exempla. videtur enim quod punctum est perfectio linee quod facit unum posset cum linea quod tamen per eum linea non subsistat neque extenditur extensione linee. Istum modum dicunt fideles de anima intellectiva respectu corporis humani. dicunt enim quod est perfectio coniuncta in esse materie quod tamen non extenditur extensione materie. quod hoc est satis ymaginabile quod aliqua forma sit perfectio alicuius quanti quod non extendatur extensione illius quanti quia forte repugnat sibi extendi sicut de puncto respectu linee quod de linea respectu superficiei. Videtur tamen quod forma non extendatur extensione et cum hoc forma quod tamen per talem formam sic subsistat in esse natura. hoc fortasse non est intollerabile. Et ideo dico quod intelligentia est forma orbis perficiens in esse non nata extendi extensione quanti illius. tamen non ideo per hoc orbis subsistit sicut patet de natura intelligentie respectu alterius. ista ymaginatio videtur michi subtilis. Tamen quod est difficile in hac dicendo et quomodo ad sit coniunctum in esse alteri quanto sic perfectio et quod non extendatur extensione quanti. quia hoc non nisi cadit sub ymaginatione quod autem de puncto non est multum ad propositum quoniam si punctum esset forma et per ipsum linea esset, tunc extenderetur extensione linee ut videtur. considerare sub talis ut ad possit esse forma alicuius quanti in quo per ipsam primo quantum non subsistat non extendi extensione quanti illius. sic dictum sit per inquantum sed non per determinatione. Tertio principaliter ostendo scilicet quod anima est appropriatio intellectus ad hominem quod intelligentia ad orbem. nam intellectus in sua propria operatione quod est intelligere indiget homine sive fantasmatibus hominis. sed intelligentia non indiget celo in sua propria operatione que est intelligere. sed solum in illa operatione que est movere non igitur intelligentia indiget celo quantum ad suam esse nec quantum ad suam propriam operationem que est intelligere. sed solum quantum ad movere. sed intellectus noster est indigens potentia ideo non nisi deductus ad actum non moveretur ab aliquo extrinseco scilicet ab obiecto fantasiato. sed intellectus non sic hec. ideo et cetera. Ad rationes principales dicendum ad primum quod bene probat celum non esse animatum anima perficiente eum in esse quod sit extensa.

[margin: que]

specialiter quod per quam ipsum subsistat. sed quod non sit animatum anima quocumque modo dicto non concluditur. ille tamen rationes distinctum tamen procedunt. Ad 4 rationem potest dici quod anima est perfectio materie non in moventi tamen ad unam earum potentiam. sed anima separata sic. Et quod consequens et perfectionem forme moventis et talis perfectio moti. quod perfectio moventis forma quod forma nobilior habet modum non motum quia operatio est forma. sed motus circularis est nobilissimus motuum non potest per se et cetera. ideo et cetera. hoc quod est ex perfectione moti quia intelligentia moveret eo modo quo motus naturalis est motus. sed motus localis et circularis et naturalis est motus solum in eodem quia non est generatio neque alteratio. ideo et cetera. Ad 6 rationem dicam quod ex quibus probatur in 2 celi et mundi quod motus circularis et ideo dicas inde nulla quam movetur circulatio anima. Ubi quod iste motus circularis est nobilissimus motuum ideo debet procedere a forma nobilissima que movet et anima separata. Potest in oppositum procedat via sua. Ad primam dico quod cum anima totum est animatum saltem anima separata appropriata tamen modo quod dictum in potentia. Vel dicas quod anima coniuncta est in esse non quod extendatur extensione orbis nec est id per quod orbis subsistit. hec tamen dicta magnam habent dubitationem et ideo forsan ordinabo unam questionem de hoc per se et cetera. Ad 2 rationem dico quod bene verum est quod est animatum anima appropriata in quantum sit sibi ordinata potius. sed non quod anima perficiente cum in esse modo quod ponebat antea. Ad 3 rationem dico quod verum concluditur nam celum est animatum nobiliori modo quam inferiora quia animatum est anima nobilissima non tamen quod sit perfectio inherens ei ut si anima esset extensa per quam orbis subsistit sed modo dicto in potentia. Ad 4 rationem dicam quod bene concluditur quod sit animatum saltem anima separata et appropriata. hec enim sufficit ad hoc quod dicat intelligens et appetens sicut patet de homine respectu intellectus et appetitus. Ad rationem quod motus sunt antea quod nulla forma separata potest comprehendere motum individualiter. non igitur potest consequi revolutiones particulares. dicam quod verum est. non enim intelligentia moventes cognoscit motum sive revolutiones particulares. sed consequitur post motum celi in sua universalitate quod per consequens consequitur revolutiones particulares. hoc quod includuntur in motu post acceptio hoc sine dubio. Sed tunc dicitur intelligentia consequitur totum motum post ut continuus quod et unus quod non sic est unus modo ergo si consequitur ad in individuis quod est impossibile non sit nisi virtus in magnitudine. Ubi quod motus primus non continuus quod perpetuus non consequitur ab intelligentia non sub ratione universalis quod non sub ratione singularis. Et si dicas intelligentia terminum consequitur ad que sit quod motus est ex intelligentia non potest quod motum consequitur ut dicas. dicam in quod non consequitur motum nec hoc quod reducitur in suam esse. Ad aliam quod probat de ymaginari. dico quod intelligentia movens non ideo quod consequitur motum quod facit. sed intelligentia consequitur per prius primum quod per consequens desiderat assimilari quantum potest et ad id desiderium sequitur motus vel modus absque quod intelligentia autem consequatur motum nam habet ex natura intelligentie quod movendo assimiletur primo quantum potest quod hoc habet ex natura quod desiderat sic assimilari. quod naturaliter ad id desiderat sic moveri. unde credo quod supposito per possibile vel per impossibile quod intelligentia non consequitur motum dummodo desideraret sic assimilari primo quod id desiderium ad impletur non possit nisi per motum adhuc moveret et cetera. Utrum intelligentia movens orbem sit coniuncta orbi per se ut forma substantialis.

Consequenter dubitatur quia suppositum fuit utrum orbis sit coniuncta orbi per se ut forma substantialis tamen dubium utrum intelligentia movens orbem sit coniuncta orbi in esse aliquo modo. Iste modus forte questio de hoc libro sicut inconveniens. Et quod forma quomodo intelligentia movens orbem sit coniuncta orbi per se non forma substantialis materie. Et arguitur primo quod sic. quia nulla perfectio separata est a suo perfectibili. sed anima movens orbem est perfectio orbis. ideo et cetera. Antecedens non probatur. nam omnis perfectio videtur coniuncta in esse suo perfectibili. non enim perfectio per ad separatum ab eo per se sicut albedo que separata est a pariete non perficit parietem. non igitur dicitur. Minor est nota et maior est nota quia intelligentia est perfectio orbis per commentatorem in 1 libro de substantia orbis. Amplius nulla forma separata est a sua materia. sed intelligentia est forma orbis et orbis est materia. ideo et cetera. Antecedens non probatur. Minor probatur per commentatorem in principio istius libri. Amplius ad idem 3o. illa que sunt indivisa per se faciunt unum in esse quod sunt coniuncta in esse. sed intelligentia et orbis sunt huius. ideo et cetera. Antecedens non quia quodlibet indivisa sunt ut sic unum sunt 4 metaphysice. intelligentia et orbis sunt indivisa per se quia illa sunt indivisa per se inter quod non est medium quia in uno medio et tunc non sit medium tunc in eodem ut erunt in medio et per consequens in medio. certum est quod inter orbem et intelligentiam non est medium et si esset de eodem igitur sunt in medio per se et per consequens fiet unum per se. Amplius quod denominat aliquid non est separatum ab illo per se. sed intelligentia movens orbem denominat orbem. ideo et cetera. Antecedens non quia non dicitur tale per ad separatum ab eo per se sicut non dicitur album per albedinem separatam et per hoc modum probat aristoteles in 1 metaphysice quod non sunt ponende ydee separate in quod ymaginabat plato. si quiditate hominis separata quia tunc non possit predicari de hoc homine quia esset separata ab eo per se. Igitur verum est quod separatum ab aliquo per se non potest aliquo modo denominare. Sed autem dicas quod sufficit quod sit coniunctum per appropriationem in modo dicitur de ydeis platonis scilicet quod sufficit quod sint appropriate de rationis individuis ad hoc ut possint de illis individuis predicari quod ad hoc ut sint quidditates illorum individuorum et sic arguit aristoteles contra eos. sed hoc est non 2o esse ab aliquo dicendum ab aristotele quod orbes sunt animati quod per talem viam hic ponendum. Sed dico non per se in ab aliquo. Amplius ad idem instrumentum non est separatum per se ab eo cuius est instrumentum. sed orbis est instrumentum intelligentie moventis. ideo et cetera. Antecedens non probatur in omnibus instrumentis tamen naturalibus quam artificialibus. Minor probatur est manifesta

orbes enim sunt instrumenta intelligentiarum moventium ut satis patet hic et per commentatorem in celi et 12 metaphysice. Item non igitur quod non sit separatum per se orbis et intelligentia movens. Amplius movens et motum per se in medio per se in quod est in medio est. et loquor de movente in medio. sed intelligentia est movens in medio respectu orbis. ideo et cetera. Antecedens non probatur in 8 physicorum ubi ostenditur quod est in medio movens et motum non est medium. et minor patet. nam intelligentia est movens immediate respectu orbis ut patet ex dictis in 2 questione precedenti et patet 8 physicorum et 12 metaphysice. ideo sequitur quod intelligentia et orbis erunt in medio per se et sic faciunt unum in esse. Amplius magis sunt unio intelligentiarum et orbium quam est unio unius intelligentie et alterius. sed una intelligentia est coniuncta per se alteri intelligentie. ideo et cetera. Antecedens non quia omnes dicunt intelligentiam esse appropriatam orbi et tamen nullus dicit unam intelligentiam esse appropriatam alteri. maior igitur modo videtur esse unio intelligentiarum et orbium quam est unio intelligentiarum et aliarum. sed ergo ex duabus intelligentiis fit unum per se multo magis ex intelligentia et orbe. sed quod ex duabus intelligentiis fiat unum per se potest declarari ut declarabatur in questione precedenti. nam una intelligentia est perfectio alterius sicut intellectum est perfectio intelligentis ut dicit commentator in 12 metaphysice. Amplius in quantum magis sunt unita quod immediata unita quod forma substantialis et materia prima faciunt unum per se. sed intelligentia movens et orbis sunt huius. ideo et cetera. Antecedens non quia nullum dubium quod ex forma substantiali et materia prima fit unum per se in quod sunt unita in esse. Igitur si intelligentia immediate unitur orbi quod forma substantialis materie prima. unitur orbi per se sicut quod materia forma et materia prima. Minor probatur quia intelligentia est in materia principali et in libro de substantia orbis dicit quod ponendo differentiam inter formas substantiales quod est perfectio materie prime et intelligentias ipsam quod est perfectio orbis quod intelligentia unitur orbi non mediantibus dimensionibus sed dimensiones mediante forma. contrarium opposito dicit de formis substantialibus que sunt perfectiones substantiales materie prime. nam tales forme uniuntur materie mediante dimensionibus. sicut igitur intelligentia immediate unitur orbi quod forma substantialis materie. sed substantialis forma et materia faciunt unum per se. ideo et cetera. Et confirmatur quia intelligentia immediate unitur orbi quam dimensiones orbis. sed dimensiones unite orbi sunt per se unum et per consequens ex intelligentia et orbe. Et cum dimensiones immediate orbi mediante intelligentia et ideo intelligentia immediate. Amplius hic videtur velle commentator 12 metaphysice in digressione Johannes grammaticus non ex quo posset dicere quod est dare intelligentiam aliquem motum celi habere velocitatem determinatam et est intelligentia sua anima in orbe, et quod dare intelligentiam aliquem motum habet velocitatem determinatam quod est anima separata sua intelligentia separata quod est intelligentia per quam sunt ut ipse videtur in intellectu non moventis non in sua substantia finis. non igitur velle commentator quod intelligentia aliquem propter quod motus habet velocitatem determinatam sit coniuncta in esse ipsi orbi. dicit enim causa esse in orbe ut patet ideo. Amplius aliquando ad hoc et ceteris mediatoribus in metaphysice id est coniunctum in esse. sed celum est huius respectu intellectus ut dicit commentator in 1 libro de substantia orbis. ideo et cetera. Oppositum arguitur per hunc textum et 8 physicorum ubi non videtur probare ex intentione quod intelligentia movens orbem non sit virtus in magnitudine neque finita neque infinita ut probat idem aristoteles et potest argui ratione aristotelis. non enim est virtus in magnitudine infinita quia talis non est dare ut probat in 3 physicorum neque in magnitudine finita quoniam virtus infinita non potest esse in magnitudine finita et cetera. hac ratione tangit aristoteles 8 physicorum. Amplius quod est in modo potentie et passionis non est coniunctum in esse ipsi moventi. sed intelligentia movens orbem in motu est potentie et passionis ut patet in eodem 8 physicorum. ideo et cetera. Antecedens non nam quod est coniunctum in esse moventi saltem moveret per accidens quod non potest esse de intelligentia. ideo et cetera. Amplius nulla virtus in magnitudine potest movere motu infinito quia talis virtus moveret cum fatigatione et pena sicut patet de anima respectu aliorum. sed intelligentia movet motu infinito. Amplius omnis virtus in magnitudine extenditur extensione illius magnitudinis. sed intelligentia non extenditur extensione orbis. ideo et cetera. Antecedens non in omnibus formis que sunt perfectiones alicuius extensi. unde hoc nec ymaginabile quod aliquid sit perfectio virtualiter extensi quod tamen non sit extensum. et minor est nota 8 physicorum. intelligentia enim non est extensa ut probatum est in 8 physicorum et est in parte quod indivisibilis. ideo et cetera. Et confirmo quia si esset virtus in magnitudine non posset comprehendere ad modum abstracto nam ipsa esset figurata quod individuata individuatione magnitudinis et ideo comprehenderet solum individualiter quod tamen est falsum. Amplius falsum dicitur commentator cum dicit quod lux est subiectum simplex non enim esset simplex ymaginatio cadit idem propositio ex intelligentia et orbe ex quibus fiet unum in esse. Amplius ex duobus entibus in actu non fit unum in esse. sed celum et intelligentia sunt duo entia in actu. ideo et cetera. Antecedens non 2o de anima et 7 metaphysice et minor est manifesta. Vel est sciendum quod sunt rationes quibus aliquis possit opinari de ista questione. Videtur in questione possit esse dubitatio utrum magis ex orbe et intelligentia non fit unum per se. sed solum sit unum per appropriationem. Quod non sit unum per se probaret per omnes rationes adductas ad oppositum. non credo quod possit melius adduci. Videtur tamen quod faciunt unum per appropriationem quoniam in quantum se habent sicut movens et motum quod ideo sunt appropriata ut movens motum quod ideo est unum per appropriationem et est unum in motu. nam intelligentia et orbis sunt unum in motu quia motus est ab uno effective et ab alio receptive. ideo et cetera. Prima igitur appropriatio non est forma ad materiam proprie loquendo sed moventis ad motum et ideo sicut ex nauta et navi non fit unum per se que se habent sicut movens et motum ita suo modo ex intelligentia et orbe non fiet unum per se. et si nauta moveret per appetitum et desiderium navem cuius appropriatur tunc esset simile magis de nauta respectu navis et de intelligentia respectu orbis quia intelligentia movet per appetitum et desiderium. Sed autem nauta moveret navem per appetitum et desiderium. tamen liquet quod non oportet cum intelligentia non aliquo modo per se et in modo intelligentia movet orbem scilicet per

contingit quia quod est possibile esse de eo possibile non esse et non possibile non esse. sicut patet modo habito proposito. Si dicas quod possibile esse est non possibile non esse. Contra quia non possibile non esse valet necessarium esse per regulas modalium. Ideo quod est possibile esse etiam necessarium esse quod est falsum. ¶ 2º suppono quod possibile non esse sicut corruptibile ab aliquo perpetuitate non potest quia omne corruptibile de necessitate corrumpitur per esse. ponatur quod sit corruptum in a instanti temporis consequentis b. [illegible]

[illegible]

Utrum ex nichilo possit. Utrum ex nichilo possit aliquid fieri.

Arguitur quod sic. ... ex nichilo fact... deus glorios... [illegible]

[illegible]

stat unitas potentie istius, quia multiplices alias rationes adducit
ad roborandum positionem suam, quas pro nunc omitto gratia brevitatis.
Sed ista positio non placet. Primo quia hec que dicit quod forma habet duplex esse, scilicet potentiale
et actuale, et quod esse actuale et potentiale sunt modi essendi forme, istud non
videtur valere. Nam quero de istis modis essendi utrum sint substantia vel accidens.
Non potest dici quod sint substantia, quia aut essent materia aut forma aut compositum ... [illegible]

dr in x. cathe. z e q qd pmu dr p po q actu. q
iste dicit n uni ſep pati. q uni difficultas ad bn ite.
Sz q ma n ſit ipmto acta pbo. qm ſba dr i ma
q for q q po. 2o d aia. io q c. Ad p uo dubium d co
q d q ma e ei pura po. qm po ni d g r ma a e de
g ſbe. q p par. 2o d aia. q dr ſbaz i ma q for q c
poita. q id i. ſ. me. ma g no e ei pura po. Ite ia
ſeq et q ma eet ite po l. q ite e pura po. q i pura po
n e ad diſtictam. q ite po l ſit pura po pz. q n hz a naz
n q po q uocat e. ut d e al. 3o d aia. Ad p d o bu
it q ma cois e q ma e i pmto ſbe. q qn q t gd e p
ſt po a igit q titatis no recolo me i h audiuiſſe rg
poſitoez que ualeat. aliq diceret q q titas po l pdna
obiat. q iſtd ui e a d aia. q n e tz dic q ma ſit
po l pdna obiat. q io q titas po l pdna obiue eit po
pſt d g q tu q ſic itelli d alus grubz itelligo. 1
Sz ſi quereret ſi a d aia l gd e. n pſt tatu dar gd eet
n ponet oprio illi boni uiri. q i pbata fuit ſupi.

[illegible]

10

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum in eadem proportione miscentur plures et pauciores forme substantiales.

Quinto queritur utrum in eadem proportione miscentur plures et pauciores forme substantiales. Et videtur quod sic. [illegible]

[illegible]

tertium quantum ad primum utrum forme elementorum maneant in mixto, et quod maneant dicunt quidam aliis duobus. ¶ Positio fratris thome et suorum fratrum in isto est quod forme substantiales elementorum non manent in mixto quantum ad suas naturas, quia forma mixti adveniens inducit ...

[illegible]

Utrum gradus formarum generis et speciei realiter differant.

Nunc restat dicere de differentia formarum generis et speciei, utrum scilicet realiter differant a nobis. Quidam autem formales physicorum ...

[illegible]

corruptum / sed quod ad aliquod tempus est ipsum generatum quod non est aliquod idem in actibus successivis quantum ad diversas partes et in diversis subiectis diversum motum sed manet unum secundum continuitatem. Non autem quod maneat unum secundum formam modo sed manet unum secundum continuitatem quia in eadem parte materie non distincta natura in qua fuit forma corrupta perfecta est forma generata. ¶ Etiam forte posset dici quod ille motus non est simpliciter unus, quamvis sit totus continuus. Quia hoc forte non sufficit ad hoc ut motus sit unus sed oportet quod in sit unitas subiecti sicut posset declarari in quinto. Videtur tamen quod eadem planta numero tota quando est mortua secundum animam [illegible] continuatur non. Et certum est quod non est omnino unum dato quod sit unum secundum continuitatem. Et illa in mixto sit unum secundum continuitatem et tamen non sit una omnino. Sic posset dici in proposito quod si motus sit unus secundum continuitatem tamen non est vere unus. Aliter posset dici sed obmitto quia alias dixi et dicam. Et sufficiat de ista questione...

Utrum omne generabile de necessitate generabitur.

Ad honorem dei summi volo arguere de hoc problemate: utrum omne generabile de necessitate generabitur. Et probatur quod sic, quia aliter posset aliquid esse eternaliter otiosum, quod videtur esse contra dignitatem nature [illegible] primo celi et mundi. Et [illegible] quia generabile est ex eo quod habet potentiam ad generationem; et aliquod potentia si numquam generabitur, tunc illa potentia numquam reduceretur ad actum, et cum actus sit finis potentie, sic quod in potentia numquam includeretur suum finem. Tale autem est otiosum, ut patet ex 3 physicorum, quare et cetera. ¶ Consequens futurum esset non [illegible] de generatione et corruptione, quare et cetera. ¶ In hoc proposito sic procedam. Primo recitabo hanc questionem simpliciter de ratione et iustitia fidei catholice. Secundo recitabo ea que audivi a nobis contradicentibus in una disputatione publica. Tertio recitabo [illegible] in multis locis sunt philosophi [illegible] solemnium doctorum quibus non forte non videbitur ita esse. Quarto recitabo ad ponendum determinationem simpliciter questionis et dicam ad rationes eo modo quo melius sciuero. ¶ Primo dico et hoc assero secundum ordinationem fidei Christi quod non omne generabile necessario generabitur, immo aliquod est generabile quod numquam generabitur. Sed hoc dico non novum aliquid [illegible] sufficientibus [illegible] probabiles [illegible] contrarium [illegible]. ¶ Nunc recitabo conclusiones duorum contradicentium. Et primo quod dixit tenens ad partem affirmativam, et cetera aliqui quod dixi si tenuissem illam partem que posita est. Primus quod eam sermonis tenuit quod omne necessario generabitur, quod probavit sic. Si aliquid esset generabile quod numquam generabitur, id possibile esset et non esset simul, quod est impossibile. Probatur consequentia, quia ponatur quod a sit generabile pro tempore in futuro. Signetur ergo tempus vel instans in quo possibile est quod sit b. Et quia b numquam generabitur, sequitur quod numquam erit, et per consequens possibile est numquam esse, et sic possibile est non esse in b, et per consequens simul potest esse et non esse. Et istam rationem [illegible] in mea disputatione et sic noluit satis multiplicare. Contra istam positionem arguebat multipliciter. Primo sic: omne generabile necessario, ergo omnia futura necessario evenient, quod est contra Aristotelem primo perihermenias et 6 metaphysice et [illegible] 2 physicorum, ubi dicit quod pro modo dicendi quod omnia eveniant de necessitate est falsum, et nullus etiam [illegible] dicit. Et patet consequentia, quia est oppositum, scilicet quod ad futurum possit numquam evenire sed [illegible] generabile possit numquam generari, quia contingit [illegible] quare et cetera. ¶ Preterea si sic esset, non esset contingens ad utrumlibet, quod est impossibile et absurdum, et probatur consequentia quia contingens ad utrumlibet potest fieri et non fieri, quare et cetera. ¶ Preterea si sic esset, non esset libertas arbitrii humani, quod est error, et probatur consequentia quia libertas arbitrii requirit quod homo possit aliquid velle et numquam velle [illegible] vel saltem electio requirit hoc modo secundum illam positionem quod quod homo eligit non potest non eligere, immo necessario eligit, quare et cetera. ¶ Preterea si sic esset, nullus actus humanus esset laudabilis, quod est nefas. Et patet consequentia, quia non meretur homo laudari pro illis que inevitabiliter facit, ut patet ex 3 ethicorum. Similiter quod nullus actus esset vituperabilis, quia non debet homo vituperari pro eo quod non potest non facere, immo quod necessario oportet ipsum facere. Modo quicumque facit, non potest non facere, immo necessario oportet ipsum facere. Et sic omne quod facit necessario facit secundum illam positionem, quare et cetera. ¶ Preterea si sic esset, punitio malorum esset frustra, quod est contra omnes leges et bonos mores. Probatur consequentia quia punitio hominibus ordinatur ad hoc ut alii considerantes punitiones non faciant similia, cum tamen possent facere. ¶ Et ostendam secundo, pono quod Sortes sit suspendendus propter furtum, quod alii considerantes istam punitionem abstineant a furto. In quod numquam furetur. Quero utrum ipse potuit vel non. Si detur quod non, ergo possibile fieri necessario fiet; si detur secundum, ad quod sic fiebat in punito, cum ille non potuisset cognoscere futurum, quare et cetera. Et augetur difficultas. Pono quod aliquis promittat et per fidem Christi iuravit venire ad te, et numquam veniat. Sequitur postea quod ipse non potuit non potuit venire. Ergo non est increpandus pro transgressione iuramenti, quod est contra bonos mores, ut patet 2 rethoricorum. Unde et Seneca dicit in suis proverbiis: fidem qui perdidit, nihil est. Sed dicet [illegible] promittendo est quia iuravit se esse futurum in quo nesciebat se esse possibile, et sic fecit contra. ¶ Contra pono quod ipse iuravit sub conditione scilicet quod ipse veniret si posset, et cum nullum haberet impedimentum sibi et cum hoc non veniat, sicut multotiens visum est. Tunc [illegible] quod ipse non debeat puniri pro illo, quia postquam non erat possibile venire, non debet puniri, et non facere vel non fecisset, et [illegible] non debet puniri. Et patet [illegible] inconveniens assequitur illam rationem, quia in veritate sunt [illegible] quare et cetera. ¶ Confirmatio, quia talis esset puniendus quia non venit ad te, et hoc non stat, quia si non iurasset se venire, non debet puniri pro non venisse, aut quod iuravit se venire si posset. Hoc non stat, quia si venisset, non esset puniendus propter impossibilitatem, quia non potuit venire nec velle venire, et hoc non debet, quia de huiusmodi que ista anima non debet asserere [illegible] laudari 3 ethicorum, modo in ipso si ea habuit fuit anima sua saltem [illegible] quare sic quod nulla est iustum puniri quod est valde absurdum, quare et cetera. ¶ Iterum ad principale: si omne generabile et cetera, tunc sic quod homo non posset impedire malum possibile accidere, quod est valde absurdum, et est contra [illegible] in libro suo de sompno et vigilia, ubi vult quod cognitio futurorum per sompnia que sunt homini non sit preparativa illa non esset [illegible] illa non posset impedire aliquid quod posset evenire, quare et cetera. ¶ Iterum possibile est ut aliquis sit cecus a nativitate, et sic visio numquam fiet in eo, et tamen ipsa visio est generabilis in eo. Probatur, quia privatio est negatio in subiecto apto nato, 4 metaphysice. Ergo cum in ceco privatio sit privatio in subiecto [illegible]

fiet in ipso et apta nata inesset, et sic visio est generabilis in eo. Vel in ipso ad generationem visionis in ipso, et tamen numquam generabitur, quare et cetera. ¶ Et confirmatur, quia possibile est quod albus nimis sentiens in aliquo loco puniri in motu velocissimo corrumpetur antequam videat eam, et sic numquam videbo eam, et tamen ego habui potentiam visivam ad videndum eam, patet, quia potentia visiva est eadem in me ad omnia visibilia, quare et cetera. ¶ Iterum possibile est quod aliquis homo moriatur antequam cogitet aliquid, et sic numquam cogitabit, et tamen habuit potentiam cogitandi, quia in primo instanti sue forme humane et sic habuit potentiam ad cogitandum; ipse potuit cogitare, et tamen numquam cogitabit, quare et cetera. ¶ Item per istam positionem non esset frustra [illegible] quod est contra 2 physicorum et 7 [illegible] plura genera, quia frustra est id quod est natum alterum causa cui non includat [illegible] causa est et aptum natum. Et modo si omne generabile necessario generabitur, omne quod est natum alicuius causa includitur, et quod non includitur ad [illegible] non est natum, id est potentia ad non includendum, quare et cetera. ¶ Preterea Sortes ibit cras ad forum et Plato numquam ibit ad forum, sint eiusdem complexionis. Ergo quod possibile est uni istorum est possibile alteri. Sed Sorti possibile est ire ad forum, ergo et Platoni, et tamen numquam ibit, ergo et cetera. ¶ Item si hoc [illegible] potentia non esset aliqua potentia contradictionis, quod est contra 9 metaphysice et [illegible], quod omne possibile est posse ad esse et non esse, vel posse ad alterum contradictoriorum. Probatur ideo quod videtur esse placitum, sed probo consequentiam, quia si aliquis potest currere cras, aut ipse potest numquam currere vel non potest numquam currere. Si solum potest non currere cras, si detur oppositum [illegible] habetur intentum, scilicet quod non omne generabile necessario generabitur. Si detur secundum, sequitur quod non erit ipso contradictionis, quia currere cras et non currere cras non contradicunt, cum in contradictoriis debeat esse affirmatio et negatio pro eodem tempore vel instanti, quare et cetera. ¶ Item possibile est quod femina habens ipse sanguinem menstruum moriatur antequam ex illo fuit generatus puer, et sic ex illo sanguine numquam generabitur puer, et tamen possibile erat ex illo puerum generari, quare et cetera. ¶ Item possibile est quod hoc lignum comburatur antequam ex eo fiat scannum, et sic ex ipso numquam fiet, et tamen erat ipso ad formam et generationem scanni, quare et cetera. ¶ Item possibile est hanc vestem comburi antequam incidatur, et sic numquam incidetur, et tamen possibile erat eam incidi, quare et cetera. ¶ Item contra dicit primo celi et mundi quod possibile ad corruptionem non potest esse eterna, nec a parte ante nec a parte post, sed possibile ad generationem potest esse sempiterna a parte post; hoc autem non esset si omne generabile necessario generetur, quia sic possibile ad generationem esset finita in duratione sicut possibile ad corruptionem. ¶ Ad primum contradicebat quod duplex est necessitas, scilicet continua et intercisa. Continua quod semper quod aliquid est in omni istarum temporis differentia, ut mundus et celum et sui motores. Intercisa non semper quod aliquid est, sed aliquando est, et aliquando non est, ut eclipsis. Et adhuc intercisa est duplex: quedam est determinata quantum ad naturam et quantum ad nos, quam cum aliquid habeat esse in diversis partibus temporis in distantibus tempore medio, et in tempore medio hoc non est, et tamen quantitas mensura istius temporis est omnibus cognita, puta dies vel mensis vel unus annus vel multi. Sicut verbi gratia hoc modo eclipsis lune et aliorum quorundam astrorum necessarium est, ut sciunt experti in naturali physica et astrologia, quod eclipsis lune necessario erit. Et per astrologiam sciunt quantum tempus est inter unam eclipsim et aliam. Et hec que est necessitas intercisa determinata quantum ad nos et quantum ad naturam. Sed necessitas determinata quantum ad naturam et non quantum ad nos est quando non est aliquid et remanet aliquod tempus in quo non potest non esse, illud tamen tempus non cognoscitur in sua mensura determinatum. Verbi gratia, antequam Sortes erat generatus, verum erat tempus fore in tali instanti, et non potuit non fore in illo instanti. Nec habebat potentiam ad essendum in alio priori instanti quamcumque determinato, vel in aliquo posteriori instanti. Similiter Sortes sedet, et currit in futuro, habet potentiam ad currendum in aliquo tempore futuro usque ad quod primo non curret. Sed non est nobis nota mensura temporis in quo non curret. Sed nunc istud tempus est determinatum ex natura speciei, quia divisibile partim in diversis individuis. Nunc est determinatum in uno individuo, sic quod quantum est tempus inter unam sessionem et cursum [illegible] tamen sit tempus inter aliam sessionem et ad currendum vel quantum est ad [illegible] unum currere et aliud, et equale sit tempus in quo currere sequens. Verbi gratia si Sortes nunc sedet et postea currat, erit tempus determinatum secundum naturam, ultra autem tamen non potuit [illegible] necessario erat ipsum currere in tempore tunc, et non prius et [illegible] in aliis [illegible] ad utrumlibet. Et hec quod est necessitas intercisa determinata quantum ad naturam saltem individualem, et non determinata quantum ad nos. Et huius sunt illa contingentia que dicuntur alia sint hic de potentia de quibus est consilium humanum. Et sic breviter concedit quod non omnia futura necessario evenient necessitate continua, nec necessitate intercisa determinata nobis, sed aliquo istorum modorum vel 3o necessitate intercisa indeterminata quantum ad nos [illegible] est ad hoc considerandum quod licet sit nobis indeterminata, tamen postquam evenerit potest esse nobis determinata. Verbi gratia, si Sortes sedebat per totam horam priorem et in principio hore sue incipiat currere, possum scire quod per totam horam priorem potuit residere continue et non currere, et non ultra, immo necessarium erat ipsum currere in principio hore sequentis incipere ita scilicet quod non habebat potentiam ad non incipiendum currere in isto principio, quia huiusmodi [illegible] potentia ad contradictoria sit habenda, scilicet incipere currere et non incipere currere. ¶ Non est quod hoc contingit dicatur contingens equaliter non quia possibile esse in tempore futuro et numquam esse in scilicet quod tempore potentia adest sit equale tempori potentie ad non esse. Hoc autem est ipso pro [illegible] in libro celi et mundi. Sed per totum, quia in tanto tempore durat privatio alicuius vel actus in equali tempore alius durat talis actus. Verbi gratia sicut Sortes per aliquam totam horam sedit, sic per aliquam totam equalem horam currit postea, vel prius cucurrit. Unde arguet quod si omnia evenirent necessario, non oportet consilium neque negotium. Possum dicere verum est si necessario fieret necessitate continua vel necessitate inter[cisa]

casu deviata nobis. s; si alio mo, non st, et sic e intelli ..
l' possz diq q log cludit, q2 gsilii et negoc q aliq eu
enirt p gsiliu, et negoc e d nud oiu. vn qui pont oia
euenire necio, ipt pont gsilium necio euenire. q q aliq
fiat p gsiliu q electoz. q dit vltime q ab. i libro p
yermias loqtur illis qbz d nouo ozit phya. q io ibi
dicat s famositatz q pbabitz. i met no, q nali phya.
s. i. 9. met q p celi q mu. tradit pn ex qbz sequr
gtinz illi famositatis, sic uidebit i. 3. ptt h opio
h iz st q aliq dixit 2nde, q ego adid illa q dix
issz, st tenuissz illaz ptez. Ad stax dico q gtigts
ad utrulz no 2eqrit q aliqd posit ee in futuro, q nu
q ee, s; sufficat ad tpz q aliq i dido u gnabile q eoz
2up posit ee s aliquo actu p aliq tpo, q s puoit il
li actus p aliq tep. ut soz. pt no cuz p aliq hoza.
q sil i simulibz, pt ee p aliq tep s soz plunt, q i eqli
tpoz s puont illi soz. Ad a dd. q libertas elec
tois n reqrit q ho posit ad elige i futo, q i nuq eli
gt, s; suffic q . 2. pportis i ellis p aliq indiet uniu ee
meli. q uoluntas i uelit. Sz dicis si ho n eligit ad
q p no eligebat, aut potat i nuq elige, a no potat
nuq eligeret, y necitz eat q eligeret. si det pmu hec

[illegible]

[illegible]

ce ma

[illegible]

contingedo . h. i. b. ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

h additio, q ñ heo ꝑ i quiescentibꝫ i q̄ i ill' 2oibꝫ i quiete reputat. nec ꝯcedo istud ēē necessariū q id ñ sit ēē q nō ēē sil. q2 ħ̄c suū opꝑet tp̄o. s. q id sit ens. q nō ēē sil, q tñ respondēt, tenendo q id possit i futo ēē. q nūq̄ ēē. ũ vi ꝯcedas 2oibꝫ. et sigs melꝰ soluat eas paratꝰ sū eiꝰ seq doctrinā.

Explic q̄o. vtrū ēē gñalr nccio ꝯtbꝫ. ordiata a magistro Iohē d' gen. ano dñi millē. CCC°. decimo octauo.

Vtrū tp̄s sit q̄titas ꝯtinua, ā discreta.

Vtrū tp̄s sit q̄titas ꝯti, ā discreta. Q2 discreta nr. nūs ē q̄titas discreta. s; tp̄s ē nūs motꝰ g°. Q2 ꝯti nuū ē q̄ eiꝰ ptes coplant ad cōē tmiū. s; ptes tp̄is coplant ad [illegible] ē ꝯtinuū g°. Q2 sit sil' ꝯtinuū discretū pbat sic. Cuiuslibz ꝯueniūt ꝑprie ꝑñes q̄ti ꝯtie q discreti, i° ē ꝯtinuū q discretū. s; ꝑñes ꝯtinui sunt magnū q puū. q discreti mltū q paucū. s; tp̄s ē mltū q paucū. mag q puū g°. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Explicit questio de celo data per reverendum fratrem Guilielmum de Anglia doctorem licentiatum Parisius in sacra theologia et lectorem generalem fratrum minorum. Amen. Amen. Amen.

Utrum gravia moveantur a generante [illegible]

Querebatur utrum gravia moveantur a generante vel a se. Et arguitur quod non moveantur a generante per se. Si gravia moverentur a generante tunc [illegible]

[illegible]

Deo gratias sicut fuit ordinis celsitudo et benefitus [illegible] mete.

Questio dispu[ta] p. 03. eadem de pma.

Utrum dimensiones interminate precedat formam substantialem in materia et utrum compatiatur supposito quod precedat...

Queritur utrum [illegible] dimensiones interminate precedunt formam substantialem in materia [illegible]

Et ondo primo quod dimensiones interminate non precedat formam substantialem in materia. Et [illegible]

[illegible]

Anglicus in libello de sphera orbis. De ista questione fuerunt tres opiniones. Una fuit opinio Avic. secunda fuit opinio fratris Thome, quam recitat in libello suo, quem fecit de principiis naturalibus. Tertia opinio fuit Commentatoris. Opinio Avic. fuit, ut recitat Commentator, quod hee dimensiones essent in materia [illegible]

[illegible]

[illegible]

Solutio ad rationes principales.

Solutio ad dictum thome.

Questio disputata per magistrum taddeum de parma.

Questio quid sit medium in demonstratione.

Questio est quid sit medium in demonstratione. Et videtur quod diffinitio subiecti. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Explic. quodlibet de mensura demonstrationis edita a fratre egidio romano fratrum heremitarum ordinis sancti augustini.

Utrum forma substantialis sit tota quidditas rei.

Quaerebatur super. unus de mensura utrum forma substantialis sit tota quidditas rei. Et arguitur quod quidditatem spectet materia et forma. Et [illegible] forma non sit tota quidditas quia si forma esset tota quidditas [illegible]

[illegible]

Utrum etiam mathematica habeant differre per materiam intelligibilem.

Quaeritur consequenter utrum etiam mathematica habeant differre per materiam intelligibilem, ut philosophus videtur innuere, quod est materia intelligibilis. Et arguitur primo quod etiam mathematica non differant per materiam intelligibilem. Illa quae sunt abstracta a materia non possunt differre per materiam intelligibilem; sed etiam mathematica sunt abstracta a materia; quare et cetera. A. patet, quia quae sunt abstracta a materia absolute abstracta sunt a quantitate. V. patet per ... in 2° physicorum. Hic dico primo sic 2°. Illa quae sunt abstracta a materia non differunt per materiam intelligibilem; sed etiam mathematica sunt huiusmodi; quare et cetera ... quae sunt abstracta a materia sunt abstracta a materia ... in 2° physicorum. Tertio arguitur sic: illa quae sunt abstracta a materia ... non possunt differre per materiam intelligibilem; sed etiam mathematica sunt huiusmodi; quare et cetera ...

[illegible]

...

dicitur quaedam quae se habent ad modum partium ...

[illegible]

Utrum actio sit subiective in agente.

Utrum actio sit subiective in agente. Et videtur quod non. quia si sic nulla esset differentia inter actionem et immanentem et transeuntem. Consequens est falsum. Probatio consequentiae. 9 metaphysicae. ubi philosophus distinguit eas ad invicem. probatio consequentiae nam tunc omnis actio esset immanens et nulla transiens. Contra quia quod denominatur tale ...

[illegible]

[illegible]

Questio 1ª fuit recollecta p[er] q[uo]d[am] theotonicu[m] s[u]b frat[r]e guill[el]mo d[e] aq[ui]la d[e] ordi[n]e fr[atr]u[m] mino[rum]. Utr[um] eternitas repugnet h[ab]e[re] ca[usam] efficiente[m] ----

Q[uod] uidet[ur] q[uod] et[er]nitas repugnet h[ab]e[re] ca[usam] eff[icientem] [illegible]

[illegible]

[illegible]

Auctoritas ad ſic ſoluitur. Et ſic de iſto. Explicit queſtio. Johannis de G.

Queſtio utrum per ipſiſſiones ſpecierum ſibi in medio vel in ſenſu contrariarum ſibi ipſis contrariatur.

Queſtio eſt utrum per ipſiſſiones ſpecierum ſibi in medio vel in ſenſu contrariarum ſibi ipſis contrariatur. Et videtur quod ſic quia [illegible]

[illegible]

Explicit queſtio magiſtri Angeli de Aretio.

De intelligentiis et motoribus ... intelligit ... deo

[illegible]

Item Situs et Ub[illegible]

[illegible]

est materia. vel punctum. vel aliud. Vel quod aliud. quia vel illa materia prima puncti. vel prima materia. sed dicitur quod prima puncti est prior quam prima puncti. cum partes in individuali materia quia non sit alia quam prima puncti. dicitur quod puncti in individuali est prius quam individuali materia est dicitur quod prima puncti est prius quam prima puncti. ¶ Vel quod ego non dico quod individuali puncti est prius quod individuali materia. sed dico quod in est puncto. quod prius materia. modo non est inconveniens quod unum quod ubi in sit unius proprius quod alterius per prius. quia hoc non sequitur quod ubi sit prius quod posterius sed quia recipit tia habent ordinem in recipiendo. ¶ Nunc accedo ad 2m. Concedo quod situs quod ubi sunt idem. quia illa que mutuo se includunt sunt idem. sed situs quod ubi mutuo se includunt sicut a. est una. b. probatur quia est alicubi est est situatum ibi. quod est situatum in. est esse alicubi. ¶ 2o sic. quia sunt eiusdem speciei quod dicunt sunt idem. sed situs quod ubi sunt huiusmodi. probatur quia dextrum. dorsum. dextrum. sinistrum. ante quod retro sunt dicunt utrumque. ¶ 3 sic. super eadem materia non fundatur numero unius rationis. sed eadem materia situs quod ubi sunt eadem numero. quia materia non tamen sunt locus quod locatum. ¶ Accedo ad 3m. Ad 1m dubium quod est medium quod sunt diversa re probatur hunc modum. Nam ubi est respectus totius locati ad locum. sed situs est respectus partium locati ad locum modo respectus quod debet prius toti est aliud ab illo quod debetur prius partibus.

¶ Quod autem situs sit ordo partium prius probatur sic. prius probatur per philosophum. 4. metaphysice ubi dicit quod situs est dispositio habentis partes secundum locum. ¶ 2o non est ratio quod 4. metaphysice. Ad situs in ratione est in omni habente partes. ¶ Etiam probatur per auctoritatem. sex principiorum. ubi dicit quod positio est situs partium in toto.

¶ Sed in ipso non videtur multum seruiri per istas sex rationes. prima sit in. si situs prius debetur partibus. tunc partes hominis prius sederent. hoc autem est falsum. quia homo debet prius sedere quod non caput quod manus. probatur quia quod debetur situs prius partibus quod sessio sit situs. tunc sedere prius debetur partibus hominis.

¶ 2a ratio sit in. tunc situs esset prior quam ubi. cum ordo partium sit prior quam ordo totius. ¶ 3a ratio sit in. totum locatum prius est in loco. ergo totum locatum prius situatur. antecedens est notum. 4. physicorum probatur. consequentia tenet. quia eo modo situatur quo modo est in loco. ¶ 4. ratio sit in. tunc locatum non haberet actualem situm in loco. quia partes continui non sunt in toto continuo in actu. sed in potentia. modo actus non potest esse actualis sine subiecto. ¶ 5. ratio est in. sequitur quod quelibet corpus haberet similem in finitos situs in actu. quia partes continui sunt infinite in potentia quod situs prius respicit partes ergo. ¶ 6. ratio. tunc corpus locatum nullum situm nec actualem nec potentialem haberet in loco. quia nam cum in continuo non sit dare partem primam in continuo non est dare ordinem partium. quod si non est dare ordinem partium non est dare situm. ¶ Et tunc ad rationes in oppositum. ad primam quod situs est dispositio habentis partes. Dico quod auctoritas potius probat oppositum. nam quod habet partes non est pars. sed totum. et ergo dispositio habentis partes id est totius habentis partes. quod sic quod dicam ad illam quod

¶ Et tunc ad illam sex principiorum. Dico quod est ordo partium id est habentis partes. ¶ Nunc accedo ad 4m. Et dico quod situs quod ubi differunt re. Et probatur. 2o dabo modum. Dico sic. illa differunt realiter quorum uno multiplicato per speciem, altero manente non multiplicato per speciem. sed ita est quod alia ubi non multiplicata per speciem quod situs sic. nam in eodem loco potest esse iacere quod sedere que sunt potentes per speciem differentes. ¶ Secundo modo. quod dicit quod differunt sicut res quod modus. quia ubi dicit esse simpliciter in loco. sed situs dicit modum essendi in hoc loco. in tamen quod utrumque est post quod prius totius quod ratio partium quod per se quod Bonorum factus erius. quia cum quero de ubi quero simpliciter in quo loco sit. cum autem quero de situ quero de modo essendi in loco. Dico quod 2o quod est prius quam situs quod situs ponit modum essendi quod ipsum ubi quod prior. non tamen fundatur prius quod prius in ubi. sed in ipso locato. nam non prius quod posterius situatur in loco. fundatur ergo in ipso locato. quod videtur esse ratio sine qua non. ¶ Sed nunc accedo ad 4. quod ad dubium motum. nam dicitur probatur quod ordo partium sit situs. quia quod est situs quod non sit esse situs hoc oppositum sicut non quero in primo dicitur. ¶ Dico quod non est situs quia tunc locatum numquam haberet situm actualem in loco quod tunc quelibet corpus haberet similes infinitos situs in actu quod tunc corpus non haberet aliquem situm in loco nec potentialem nec actualem. Et ergo in quo prius est. Dico quod in nullo. quia non est dare talem ordinem partium quantitatiuarum per se nisi partes non sicut est dare ordinem totius. ¶ Et tunc accedo ad. 6. quod ultimum. quia ad solucionem rationes principiorum. Ad primam. in sunt idem quia mutuo se includunt. concedo sed ad. b. quod situs quod ubi mutuo se includunt. Dico quod situs includit ubi per supposicionem situationis non autem aliter. vel alia includit situm concomitante. ¶ Ad 2am quando dicebatur quia sunt eiusdem speciei quod dicit quod est quod est ad. b. Dico quod sursum quod deorsum etc. non sunt differentie ipsius ubi. sed sunt differentie ipsius situs quod prius accidentia vbicationis. ¶ Ad ultimam super eadem materia non fundatur numero unius rationis est sub eadem ratione accepta. sed vbi autem non est inconveniens quod fundetur multa. nam videtur quia super eadem albedinem fundatur rationes similitudinis quod respectus effectus ad causam.... ¶ Explicit questio ... v ... Dagu.

Utrum dimensiones interminate precedant formam spiritualem in materia.

Nunc dubitatur utrum dimensiones interminate precedant formas spirituales in materia. et cum hec eadem ratione in materia celesti eterne a
spiritu. Et arguitur primo quod ad membrum primum quod dicitur non precedat.
quia si hoc esset sequeretur quod forma spiritualis non immediate actingeret materiam primam.
hoc est falsum per philosophum 2° de anima. quod dicit materia. quantitas non si quantitas interminata
precedit formas in materia presupponit a forma in materia. sed non potest presupponi
non mediate tali dimensione actingit materiam quia etc. Nec valet si dicatur
quod non est inconveniens formas spirituales actingere materiam in ratione alicuius dis
positionis. sed est inconveniens quod actingat ratione alicuius quod sit cum mixtionis sive
ad materiam. Contra hoc. si forma spiritualis actingeret materiam in ratione alicuius
dispositionis oportet quod illa dispositio actus quidam esset. et per consequens prius inheret
reter materie quam forma. Tunc arguitur. Omne illud quod est sicut ultima perfectio
alicuius subiecti inheret post illi subiecto sed forma spiritualis est ultima perfec
tio per materie ergo etc. antecedens est notum quia ultima perfectio alicuius subiecti supponit
perfectiones suas. sed non potest perficere si post non perficiat. hoc est notum de se. nam
forma spiritualis potest esse ultima perfectio per materiam quia prima substantifica respi
ciat actum substantificari sicut suarum ultimarum perfectionum. si ergo forma
spiritualis prius inheret materie quam anima. ergo dimensio interminata non prius inheret per quod non pre
cedit priorem dispositionem. Et ad confirmationem eiusdem sicut comparatur
perfectio perfectionis obiecti se habet intellectus ad intellectum, in comparatur perfectio
forme perfectionis se habet ad materiam prime materie. sed ita comparatur perfectio per
fectionis obiecti se gener intellectus ad intellectum quod prius est et prius inheret intellec
tui omnia perfectione aliorum obiectorum. ergo sic comparabitur perfectio forme per
fectionis ad materiam prime materie quod prius inherebit prime materie. antecedens notum quia sic in
tellectus ergo intellectum est prima potentia in materia ergo spiritualium est prima potentia. hoc probatur
nam perfectio obiecti perfectionis intellectus se habet esse perfectio quod habet intellectus anima
subiectum nam sub se totum suum genus est perfectorum actu modo constat quod perfe
ctio subiecti prius est in intellectum quam perfectio actu cum sub prius intelligatur
et supponitur ad perfectionem quam prius intellectum materia perfectionis et materia gen
erationis ergo sic suo modo quod perfectio forme perfectionis materie se habet
prius inheret materie. sed talis forma est forma spiritualis. ergo forma spiritualis non in
heret materie mediate dispositione. Deinde sic. si materia per prius dicitur
non reddi magis in potentia propinqua ad formas quam per naturam suam non est nec eam
in materia precedunt formas sed in est quia etc. antecedens est notum quia alias frustra poneret
eas in materia precedentes formas. hoc probatur sic. prima materia non est magis in potentia
propinqua ad formas quam per naturam suam et magis distat anima forme quam non
sua. sed dimensio interminata est huiusmodi quia etc. antecedens est notum quia esse in potentia propinqua magis vel minus
ad formas non est nisi magis et minus distare a forma. probo hoc quia dimensio
interminata distat anima forme spiritualis se habet sed materia per non distat a forma spiritua
li se habet cum reducitur ad genus subiecti. Preterea sic arguitur dimensio interminata precede
ret formas esset minoris potentialitatis quam materia materie et materia equalis non
materia quia omne tale est mixtum cum nullum sit infra prima potentias non est nullum
non equalis quia tunc darent duo potentie prime ignoti subiectum quod est
falsum. ergo materia sed omne quod est minoris potentialitatis quam materia materie habet esse in actu
sed non habet esse in actu non per formas ergo dimensio interminata presupponit formas et
sic non precedit. Deinde ostendo quod non sit eterne. Et arguitur primo
sic. si essent eterne tunc sequeretur quod quantitas esset ingenita per naturam
hoc est falsum ut probabitur quia etc. falsitas consequentis probatur quia sicut per motum
alterationis qualitas generatur sic etiam in per motum augmenti generabitur
quantitas per esse cum motus augmenti sit verus motus ut patet per philosophum
3. physicorum. ergo per quia nullum eternum est generabile nec corruptibile ut
ponit philosophus primo celi. Secundo. Tertio dicitur quantitas quam acquirit per motum
augmenti est quantitas terminata et non interminata. Contra primo quia sumo
quod addit quantitas terminata super interminata primo quod addit non est nisi terminus. sed
iste terminus acquirit dum ipsa terminatur et quia quantitas interminata terminatur dum
forma spiritualis inducitur et forma spiritualis inducitur in instanti. ergo iste terminus acquiritur
in instanti. Tunc ultra aut iste terminus est punctum aut forma spiritualis aut
quedam porcio quantitatis formalis non punctum quia tunc motus augmenti esset
ad punctum et sic ad indivisibile esset motus quod est falsum. nec forma spiritualis quia
tunc ad subiectum esset motus quod est falsum ut patet 4. physicorum. nec quedam porcio
quantitatis quia tunc sequeretur quod in instanti fieret quedam subita extensio. sed ad
istam extensionem sequitur motus localis. ergo motus localis fieret in instanti. ergo oportet
quod illud quod acquiritur per motum augmenti non sit nisi esse inter quantitatis inter
minate. ergo ipsa est generabilis per eam. Et ad istud 2um supponitur
quod materia sit potentia contradictionis ut ponit apud 9. metaphysice. 2° ad summo
quod illud quod competit alicui per naturam suam competit ei in cuiuslibet competit.
Tunc arguitur. Omne illud quod est materia est in potentia contradictionis non est eternum. dimensio interminata
est huiusmodi quia etc. probo. hoc quia materia per naturam suam est potentia contradictionis ut di
cebat suppositio prima. ergo cuilibet competit esse potentia contradictionis ut dicit suppo
sitio. ergo si competit ad dimensionem interminatam cum ipsa dimensio interminata sit materia est potentia contradictionis.
Tertia sic. illud quod habet esse post non esse non est eternum. dimensio interminata est huiusmodi ergo etc.
antecedens est notum de se. probo. hoc quia ut est dictum quod una prima cum ipsa sit subiectum
talis dimensionis quod ipsa est prior per naturam dimensionis sequitur ergo dimensionis
in materia est prior per naturam. ut est dictum dimensio est materia prior quod non est dimensio
et de aliquo sic. tunc accipio quod subiectum eternum sit per naturam. ergo habet non esse secundum
quia ultra habet esse simul in tempore. ergo habet esse post non esse. Item sic. ad suo
aliquo precedens quod extensio sit acquisita formaliter per motum augmenti
probat quia caro debet corrumpi ut est dictum quod forma cadaveris
inducatur in materia istius carnis precedit dimensio. sed non precedit dimensio
quam habet quia non est ut est dictum quod precedit illa quam non habet. sed dimensio quam habet

fuit extra acquisita per motum augmenti ergo dimensio interminata est acquisita de novo
ergo non eterna. In oppositum arguitur de mente commentatoris primo physicorum qui dicit quod
materia prima per se mediante magnitudine dimensionata a toto corporalitate sua corporeitas est materia dimensiones
Huius est de intentione eius in de substantia orbis. Et arguitur ratione quia si dimensio cor
porea non esset prius. aut prius actus si prius actus quia omnis quod prius actus corporis aut
corpus ad corpus aut a se aut illi actus in consequens naturam precedit non prius materia quia
tale est actus respectu nec 3° modo quia dimensio interminata autem consequenti precedit
in consequens naturam nec animam nec 1° quia sub talis dimensio est materia prius sed materia prius est in
genere et in corpore primo physicorum nec prius quia omne quod prius est corpus corporeitas a quo
formaliter vel virtute quantitas quod non habet talem extensionem non notum est de se. Et
preterea primo quod extensio unum sub se per manet cum omni extensione sunt in actu
nullam habet extensionem nec formaliter nec virtute quantitas est huiusmodi ergo etc. antecedens probatur ratione
et deinde. Ratio quia si haberet extensionem illam extensionem faceret extensionem et cetera ergo
non stat cum omni quietate. Et notandum addo in actu quia duo extensiones
possunt simul esse in virtute sicut tamen in actu. Et sic nam si forma hominis possit
salvari in actu simul cum omni forma spirituali nullam extensionem virtualem haberet ad a
lias formas spirituales. Et ergo si calidum in potentia actu possit salvari cum omni extensione
quia nullam extensionem haberet formaliter. ergo una est materia. probo. hoc ad suo
recta modo est dictum quod per esse suam unam manet sub specie stat cum calo
et cum omnibus aliis quietationibus ergo etc. Ad rationes obmissis rationibus
mobilis dati aliorum. Dico quod dimensio interminata est prima sub physicorum eadem ratione manentes
sunt eterne. Sed ad evidentiam huius dubitationis ergo primo inquiratur utrum motus augmenti
sit verus motus. Videtur primo quod sic. de mente philosophi 3° physicorum qui numerat
ipsum inter motus. Item hoc est de intentione philosophi 6. physicorum ubi volens ostendere
dicit quod in motu non reperitur primum mutatum et dicit quod in motu locali non
sit primum mutatum et deinde dicit hoc in motu augmenti modo hoc non esset nisi motus a
augmenti esset verus motus. Ad hanc dubitationem dixerunt quidam quod motus
augmenti est verus motus. Et si queratur quid per motum illum acquiritur dicunt
quod acquiritur quantitas. Sed de quantitate possumus loqui duobus modis. uno modo
secundum esse. alio modo ut stat sub situ. primo modo non acquiritur quantitas sed secundo.
Sed in solo rudis est. quia quilibet motus debet habere quidam permanentem terminum acquisi
tum per eum cum motus sit actus perfectionis ad quam tendit ut dicit commentator 3. physicorum
tunc queritur hic aut terminus iste est quantitas per se iste motus est quantitas et sic per accidens et si
per se quantitas per accidens aut aggregatum per se non aggregatum quia ambo sicut quanti
tas distinguuntur per materialiter sic quod unus motus ad duo puncta distinc
ta esset et in terminis quod falsum est. sed quantitas per se hoc est contra eos quia hoc est primo con
tinuitatem reducunt nec situ per quia ad situm non est motus ut patet 5. physicorum
cum consistat in indivisibili. Et ergo cum situs sit de genere qualitatis sic quod motus
augmenti per se terminabitur ad qualitatem. Et ideo quidam alii credentes
fugere difficultatem rationum dixerunt quod per motum augmenti acquiritur exten
sio quantitatis quia extensio secundum eos est raritas vel densitas in modo
diminutionis. Ista solo est peior primo quia et raritas et densitas
sunt qualitates non inveniuntur ut 2. physicorum de vacuo. et sic ponitur primam
unam ergo sic quod per motum augmenti acquiritur aliqua qualitas aliqua potentia. Et ideo
dico breviter ad dubitationem istam quod motus augmenti non est verus motus.
Et ratio ista est. quia aut motus augmenti terminabitur ad quantitatem in toto tempore pre
cedente generationem et corruptionem quia secundum philosophum primo de generatione et corruptione augmenti in omni augmento
est quidam generatio et corruptio aut in eodem instanti accipitur motus augmenti in quo fit
generatio et corruptio aut in tempore continuato ad instans. non primo modo quia quanti
tas in toto tempore precedente est terminata. sed quantitas interminata ut inferius
patebit est eterna. nec in eodem instanti propter duo. primo quia sequitur quod motus
augmenti fieret in instanti contra oppositum probat philosophus 6. physicorum. Secundum probatur quia
generatio fit in instanti. Et ergo quia cum per motum augmenti in instanti acquiritur ali
qua quantitas de novo. sed ad hoc sequitur motus localis. ergo motus lo
calis fieret in instanti nec in tempore sequenti quia quantitas que terminatur in primo
instanti in quo advenit forma. sed motus iste fieret post instans primo in tempore ergo
illa quantitas non terminabitur. Et ergo quia habitis predictis in materia cessat motus.
Item sic. in motu augmenti est quedam approximatio nutrimenti ad membrum
vivificandum quantitatis nutrimenti aut quanti membri generationis in corruptione
et alterationis. aut ergo per motum augmenti intelligis approximationem aut in fine quanti
cum quantitate aut generationem in corruptionem aut alterationem aut aggregatum. non primo quia ap
proximatio nutrimenti ad membrum est motus localis. sed motus augmenti si po
nitur esse proprius et verus debet distingui a motu locali nec secundo quia ad hoc ut
quantitas continuatur quanta fiat continuitas ex parte quantitatis non requiritur non quod ut
fiat per continuationem quia dicamus quod quantitas continua continuatur ex parte co
pulant ad aliquid cum et. ergo sequitur quod motus augmenti terminatur ad punctum
sed cum punctus non sit formaliter quantitas sequitur quod motus augmenti terminaretur ad
id quod non est formaliter quantitas nec 3° quia ipsa generatio in corruptione terminatur ad
ad formas communes que fit in instanti. sed motus augmenti non fit in instanti nec
ut terminatur ad ad formas communes. sed solum quantitas nec 4° quia alteratio secundum totum
suum genus terminatur ad qualitatem motus augmenti si proprius et verus motus
est distinguendus a motu alterationis ergo nec 5° quia tunc sequitur quod motus
augmenti esset duo motus secundum genus et una mutatio. quod notum est de se. ergo re
linquitur quod motus augmenti non sit verus motus unus per se. Secundo 2a
sit ista. quia primo generaliter probatur quod nulla quantitas per se sit acquisita et in
ad summo in suo proposito quod si motus augmenti sit verus unus motus per se
quod per ipsum acquireretur esse quantitas et quod educitur de potentia materie ad actum.
quod probatur quia sicut se habet motus alterationis ad qualitatem in comparatione motus
augmenti ad quantitatem si debet esse verus motus. sed motus alterationis in comparatione
ad qualitatem quod per ipsum educitur esse qualitas de potentia ad actum. ut notum est

ad h̄ ut alia ia pfecta pfit suas opacs debite exercet. 2
Et e itlld q 1° q cxns pcu ma gnois e ncāio pfā
requirit ordines supiū assignatas. qr nō e ignis aliq pora
magnois et pfcioza, dūm mō appeat aliq pdca p ordinā.
Ex hus pz solutio ad obā. ad arc ad ap. p dd e q ap.
pbt motū localez et pōz ma pfcois ma istū eo mō
q supi dcz e. q h sufficit. Ad a° 2°z g. 1° q e pcu z
ma gnois e pfā. 2° q e pfā i rōe istū, no tn e na
q sit pfā p ee. q maxie i hus q n sit eid g. n nc a
mot local q mot altatōis n sit eid g. ut d h dcz
e i dubio supi mota. Ad a° q. ille mot q mag
appiqt ad nāz p pna e pfcioz. uz e si mag appi
quat i pfcōe. qn dr i. b. q mot local e h. 2° q mot
local n appiqt i pfcōe qi deo, mag q alii mot. i
nā appiqu deo p h q e n h̄t gnin, no e appiqu i p
fcōe na n h̄t gnin no e pfcois. q sicut rclo ma
x ie appiqt cū ipa it cēta cūa mi h̄eat gnin. it

[illegible]

[illegible]

Vtrum dimensiones interminate sic precedant ... in ... forma quod non corrumpantur adueniente ...

Querebatur utrum dimensiones interminate sic precederent substantialem formam quod non corrumpantur in aduentu substantialis forme quod probat argumentum quod non, quia si sic si forme substantiales subsequerentur dimensiones interminatas sequitur quod forma substantialis esset accidens. hoc autem est falsum quia differunt genere et talium unum non est reliquum. omnia statim patet quia inter differunt actiua ut forme accidentales a substantialibus quia forme accidentales adueniunt enti in actu substantiales autem adueniunt enti in potentia pura. Secundo dicitur quod dimensiones interminate sunt in actu cum ipse sint accidentia per omnis substantialis forme que presupponit dimensiones interminatas adueniunt enti in actu et sic erit accidens. Tertia ratio fuit ista quia si dimensiones precederent substantialem formam ut sic precederent quod manerent ut quod corrumperentur sed nullo modo ... est ... medium ... videtur esse nota ex dictione sufficiente philosophi ... quia maneat quia tunc ... forma substantiale ... medium quod est cum unionis ... ut puta dimensio quod est de ...

[illegible]

... quia in mixtione que est quedam generatio miscibilium ... ad suas formas manet in mixto quod probat ... quod non maneat ... corrumpatur ... non esset miscibilium mixto sed esset miscibilium simpliciter generatio. ¶ ... ratio ... probabat alterum ... si aliqua forma ... non manet in materia ... unum ... dimensionum non ... substantialem ... ¶ v ratio fuit ad probandum quod ad quantitatem interminatam esset motus ... quod interminata ... arguit sic ad quantitatem est motus ... motus ad quantitatem ... ¶ vi ratio fuit ... ad probandum quod accidentia interminata adueniret ... enti in actu ...

[illegible]

omnes erat sub forma aque quanta erat post tempus quod esset sub sir
sum aut solo solu teneret operato sub ad actus generabile
et corruptibile no aut e hoc vm sub opado addimensione
interminata cu sit actus eternu ¶ Aliter pot dici ut ibi sunt
tpe no pprie ppe dito ut dic albtus sup septimu me.
s. q est nus motus sz prius q prius q e sz fuatur ibi i
pperfecte nali vn sba e per cu acite tpa i. nali pfec
te q mo ppa intellecti hc usale veritate qz sic sba
unisali actus uniu pcedit sz pfecte ita q singlaris sba
singulare actus pcedit sz pfectione tu sulit aut phs p
oritate sm pfecte ad porritate sm tpe ptato qz pori
tas sz pfecte no est portas sic nobis nota ¶ Ad quin
tam seq q ma no eet in po ad quantitate de q ma ad
quantitate dz ee i po eo mo quo ipa pot carere q ipa
de novo recipe hoc aut no est n sumedo quantitatem
in actu q sz q tiatu est no aut e h eam sumedo ut
interminata est q aut e alr dimsio q ipa ut alr e dimsio
in ea ee nace. q q istud sit vm pz dimete ph i v. me
ibi eni postq diffinivit ee suptu p ea quantitate dicit
in mltitudine q magnitudine dicit dico aut mltitudine
spem ee s. quantitas si nuabilis fuit q magnitudine spes
ee si mesurabilis fuit sic ergo sz phm quantitas pdicam
talis ppe est quantitas i actu. id ide pz ee de intene phy
in septo me od dico aut ma q nequid n quale
nec quatu po id oia hec q e id d phm itelligere pens
pdicabile ens i actu ¶ Ad quinta seq q ad quantitate no
eet motus. dico q no sequitur loquedo de quantitate tiata
et pdicamentali eo q ista quantitas e illa ad qua pse est
mot aug que ut dcm est no de novo totali acquirit
sz solu i tali motu est addito quantitatis nove ad pore
quantitatem q de tali est vm q ad ipa est mot no aut
est vm de d que applicat simpl quantitas ad. i po tractatu
de substantia orbis os sic i ma eterna q abet motu sco in
ma ipa p supponatur ¶ Ad sexta ratione dicas tu supono
q ex aqua fiat aer sit ita dicas tu p ea sumam pmu in
stans i quo ager ma aque icepit alterare ad for aeris
et ultim i quo ma e sca p fere sub for aeris sit ita. dicas tu
in tpe medio tpe fuis i ma no fit ad dimsiones aque
ut aque sunt volo q iste ... abintimu ut aque fuit etq
corrupit no gnatur nec iste mot fit ad dimensionem
aeris ut aeris quia for aeris que eas tiat no du e
in ma. dico q iste motus no fit ad eterna dimensio
interminate quia illa dimensio ia e i ma q q e no fit sz
fit iste mot ad dimsiones aeris q tu dicas no quia for
aeris no du est i ma que illis dimsionibus pbet finu
dico hic q licet ille dimesiones no haut ee tiatu ulti
mu q p fini eo q illud no hnt dimesiones n postqua
for sbalis eas tiat sca est i ma. tame ee tiatu pole
q ... pot hnt for. no du sca sz actu i ma q istam
ee intentio d... i quarto celi q mo q u dicat q dans
for dat oia q(ue)qz for. sicut dimsiones q oia alia acci
tia q posit ibi q sic i tpe pcedente introducuntur alie
dispoes ad for sbale pparantes ita q ipm ubi ipsum
acqrit i tpe pcedente p motu q hoc est q q q ... vult
in p tractatu de sba orbis quia ipe dicit ibi q dimen
siones tiate ulto actu simp no posse ee i ma n post
qua for sbalis fuit i ma de notas p h q q tiate non
ulto actu sim posit ibi ee no du sz actu ibi sz ac
tu existe for sbali ut sit talis ymaginato ma i pposito
q quia ipa ma e i detiata ad raritate tantu ul tantu

sicut est q ad alia actiua io io q detiato raritatis tanta
ul tante fuerit ex aliquo intriseco rei que sit ut pote ex pte
for ex nas i po extiua agetis quoda mo q motu quoda
mo vn sm istam via for sbalis no e cu tiecta dimesio
nu tiatay ita q ipa ua oma eis subicias sz est mag cu
detiatu ¶ Ad vii ratione que fiebat pbatur p ea q sic q
titas pcedit q manet quia seq penetratio corporu. dico
q no sequitur ad pbatone dicas tu quelibz pars eius nut
tur sit ita sz dicas tu h no pot fi n cuilibz pti nutrite
quantu ad suas porositates adueniat nova quantitas et
sic fiebat corporu penetratio ¶ Dico hic q no se qz i pte
illa minima que ponitur nutri q augeri oiueti supta cu
aliis ptib hz ee porus quia ante aduentu ptis nutrime
talis erat ples quodda corpore sbali cito euaporabili
q q de q recedit i aduentu ptis nutrimentalis na ab pti
bus mbri nutiendi mediantibz talibz poris trahebatur
humitas a baliis ad talia for. foramina q vm i ill humi
tibz sic atractus ad talia foramina fiebat aliis pori. si a
aliqua ps minima i qua nullus porus sit augeatur n
ppe seq corporu penetratio qz tal pars no augetur se
cudum supta ab ptibz for libz humitatibz poros q io pona
q augmitata est libz ul aliis pte sbali augebitur minima
ps mlis sz aliquo ei adueniente dicm sz oiuetum
¶ Ad viii si dimsiones pcederet sbale for. q e. seque
q pls rey nalium eent quatuor ¶ Dico q no sequitur et
tu pbas quia ex quo dimesiones pcedut q manet o sit
distinctu ab aliis tribz q e. dico q no seq licet dimesiones
maneant i ma no tn i ma ponitur i ma p transmu
tatone ab eis sieda pncipaliter q no sunt de gne virtutum
actiuay nec p transmutatone i eis recipieda pncipaliter
o sit actus q recepto pncipaliter fiat i ma sz queritur
solu ut disponat ma sbaliter ad transmutatone q io dispoes
una cu ma costituunt pn male transmutatonis sufficienter q
sic reducitur ad gnis cae malis ¶ Ad nona rone aliq alia
for mlis ad dimesionibz itiatis eternas i ma g no solum
dimsiones sic pcedut q eentur nego antecedens. ad pbatone
ipi dicas tu. ymo qz for sbales elemtor sic pcedut for.
mixti q manet i sbalis. dico q hz e q tu pbas qz dicas
tu. si no maneret aliter no eent elta. dico q ymo quia
ad hoc q aliqd sit alterius q eltz no oz q sit i oms sz to
tu suu ee q e eis ee sbale sz sufficit q ibi sit q ibi sit
eius q. ad q da ee virtuale q e q da ee osile q hz for
mixti sca i ma ex corruptione for elalum qui egerut ad
invicem se usq ad minima dicendo. na tue sca resoloneis
ad ma. qu for elemtor corrupitur for mixti illuc adue
niens quia includit tota pfectione q habebat for.
elemtor qualitone hnt q da ee virtuale no ide q p cor
ruptu sz solu sile q q ad hoc ponitur i ee elta q i
isto mane no aut sic se hz unu eltz respectu alteri
qui e corrupitur ignis q gnatur aqua for aque fca
de novo i ma no hz ee aliq virtuale o sile i ma in
qua e sca ee virtuali for ignis q ille for no sic
habeat ordie adinice sic hnt for elti for mixti
¶ Ad alia pbatone que fiebat de nutrimento qz ex alr
unu nutrimentu no magis nec melius nutriret qua al
teru dico q no seqr quia no fit oio resolo for nutri
menti q oium dispoenu accitaliu usq ad pma mam sz
possunt ibi remanere aliquae dispoes accitales parita
ter ad for nutribilis rei quay fiet illud nutrimentu me
lius ex uno nutrimento q ex alio ¶ Et io sunt ista ad qua

titate e motus ut pz ex 3 q v. phy. q no e mot ad ea
ut tiata e. g est mot ad ea ut intiata est omniz q ce
do sz ita sit pdicto sufficiente dicens itiata q no tiata
sz negetur antecedens ad pbatone antecedentis. qz dicas tu. si
motus tietur ad quantitate tiata ul hoc erit qz aqre
e aliqua quantitas de pdica quantitatis ul tiatu ee in q
titate ¶ Hic sunt mlta mod dcdi pmi e iste ut dicatur
q in motu ad quantitate acqritur quantitas tiata ita q s
mot e ad ut q na motus aug. e ad quantitate tiata
et talis aggat eterna dimesiones q sinu ipm ¶ Et
tu dicas id no e vm q acqrit ipe sinu ille o sit idivisibil
no hz ee n i fine motus ¶ Dico q ille sr mot q hz
ee i fine mot q a fine sz dicent quia a fine motus
ille sr hz ee pol solu sz i fine hz ee i actu q ulticte
¶ Et tu dices p ur q iste mot tietur ad eterna dime
siones sm se quia opleto motu augmenti dicam q illu
quantu hz ee q prius no hzet ee ¶ Dico q illud verz
est q id q ut tiatu e hz ee q pius ee no hzet no aut
sm se sic ma p qu gnat aliqua sba pticularis pot dici
ee gnata ul aqsita p motu illu no sz se quia ut sic
est sempiterna sz ut e pars illi sbe q sic e hic ¶ Nec se
sitotu aggatu e sr illi motus q mot aug sit ex per
actus quia mpa. ex tio q tiato e ex p actus set solu qu
sr q tiatu sunt i dulletis gneibz no aut sic e h q na
et pictus q antas sunt quantitates reducte q q eterna
e ingne quantitatis ¶ Et tu d. g sz ista via aliqua
pars eterne quantitas acqretur p motu aug. ¶ Dico
q vm est aliqua ps eterne quantitatis tiate sic i ma
extesa e aliqua pars mei aqsita q aliqua pars quanta
tatis aqsita q sic illa ps mei sz se no e aqsita sz sz
q e q ma hec sic q eterna quantitatis no e aquisita sz
se sz sm q e tiata ¶ Sz d illud stati obiicit gnabile et
eternu no sunt uni spei q differut plusq gne ut pz p.
me. sz quantitas tiata que e novis gnata ut ee eid
spei o p existe i ma g si una est eterna q reliqua et
si una est novis gnata q alia ¶ Aliq dicunt q gnabile
q eternu no poss ee uni spei spalisime sz sbalterne sic
sz quia spes sbalterne sunt ppisime i na io mltotiens
apparet ee spes spalisime sz no e ita q sic e hic set
quantitas p exitus q novis gnatu sunt unu sz spes sb
alterna q h q dicunt plq gne vm e nali q no loyco.
¶ Alii aliter dicit q d e gnabile q da p se q q da pacis
mo dnt q eternu p se tn p acns gnabile pot ee ide spe
o gnabili p se p q plus est sm numez possunt ee id sicut
ipa ma que p se e q eternu p acns tn e gnabil e ead
sz nuz gnabilibz q corruptibilibz p se no aut e h d et
no q illo mo n p se n p acns est corruptibile ¶ Et d e
p ut ho q sor de so ut sor q cellu q sic e i pposito na itia
ta dimesio q sisit eterna p se tam p acns e corruptibilis.
¶ Alii dicunt q gnabile q eternu no sunt sub spe itez est i
sbys. no aut i acntibz sic e mot celi de se e corruptibil
o de se hat dnu p acns aut q e extrinseca qz sbi q mo
toris est eternu ut pot. q. i xii me ¶ Alii dat de ex. quia
caliditas celi q i flore e una caliditas sz spe ¶ Quantum
una e eterna q alia no. p ex e meli q ita e hic quanta
tiata dimsio q interminata est actus ¶ Alii aliter dicut q
ex corruptibili q i corruptibili no sit aliqd unu q i se sit
simpl. sz bn pot fi q da ee ilatu q opo. q ita e hic sic
ma q for sicut ad opositu ostituunt q tam for corpy e
q ma no q ita est de dimsione tiata ¶ Et te sz istu mod

solutis io faciliter qz tu dicas q ul p tale motu aqritq ce
dico q ul p quia quantitas pdica acqritur que includit et
eterna dimsione q que sunt res unius gnis q sic no se q sit
due quantitates in eod sbo quia illa met dimsio que
sz se supta erat eterna q extedebat ma interminate illa met
oiuncta ... e p actus corruptibilis q sca tiata extedes
ipam ma raritate tiatonis qua adypiscit ex coniuctone
ad for. nec q sidet ad finu ut e pars quantitatis
tiate tiatur ad ex extrinsecis q quantitate tiata ¶ Alius
mod dcdi e ut dicatur q quantitas accipit dup uno
mo sz se q aut sic ad quantitate no e motus alio modo
sz q ipa e oiuncta for nalibz q io mo ad quantitate
est mot ¶ Et siquerat no qd id ee oiuctu for na
libz supadat aliqd quantitati ul no si sic tuc mot ad qua
titate fuus no eet ad quantitate p sz eet ad id sup adi
tu sicut no sit ad quantitate sz se no erat mot sic
ratione illi sup additi ¶ Dico q illud ee oiuctu for
nalibz nichil addit sup quantitate nichilominus tamen ad
ipam quantitate est mot isto mo q hoc declaro et
p q nichil addat qz p ee oiuctu quantitatis for. na
libz n a intelligo q ipaz no distingui loco q sbo a for.
nalibz mo illud n addit sup quantitate q ex hoc ad
ipam est mot sic vbi gra videm q caliditas oiuncta
aeri gnat aere q oiuncta igni igne q tam id ee o
iuctu for. illis ul materiebz illis ut illis corporibz nichil
sup addit calitati quia for illoy corpoy n i pmiit sup
calitate q tam si calitas illa no eet oiucta for igni
ul aeris no gnet aere ul igne q sic e i pposito et
te stati sz hoc pz solo ad ratone quia p motu aug.
qui tiat ad quantitate oiucta for. nalibz aqretur
quantitas oiucta for. nalibz que e eea na quantitatis
nec seq p hoc q i sba illa sit dup quantitas p tantu
na qz eade e quantitas supta sz se q oiucta for. nalibz
q tam sic tiat mot iste ad ea ut illis oiugit q no
aliter nec tal mot tiabit ad extrinseca aquantitate
ut notu est ¶ Vel aliter dicendo q ee oiuctu for. nalibz
addit aliq ee acuale sup quantitate q si ad quantitate
isto mo fiat mot augmti no seq p hoc q p actus
mot aug fiat ad quantitate ut pote ide illi ee o
iuctu quia illud ee oiuctu no e tale ratione cuius
attedat mot i ipa quantitate sz bn e dispo queda
exigita ad motu sic videm q in ... sz se debetur
calefacere sz tn sippe debeat calefacere oz q sit resfac
tu no tam ppe p dica q resfactio calefaciat q no
huius ita est hic sic eni resfactio no e pn calefa
cies sz solu e dispo sine qua no q pn calefacies ita
est hic ¶ Et tuc sm istam via solutis q ratio quia mot
aug tiatur ad eam quantitas sm se i sm sua na
sz no sz se quia no tiatur ad ipam secudu q supta
a for nalibz ymo ad ea ut e eis oiucta q sic no fiet
motus ad eam dimsione sz se q sz se supta no sibi
detiet for nales n se p hoc q motus aug fiat p
actus ad quantitate quia ista tal oiuctio no e pn q o
cuis motus aug atigat ipam quantitate ¶ Alii ad h
dnt alr q mot aug tiatur ad finu q ultio no e
aliqd divisibile p bn hz ee aliquid divisibile unu i motu
aug qu e i sr iste finis hz q polis q ipse sz qu
est i sco ee tuc iste eo ee i actu distincto q pfecto q qu
dz q eo hz ee i divisibile vm e ultimu eo ut sr oplet
p h i sic mot sic qu aliquid augetur i latus iste sr

Vtrum in celo sit materia

entis materie quot celum vel stelle quod absonum videtur vel si sit materia una omnium stellarum poterit esse earum ad invicem transmutatio et sic quelibet stella erit corruptibilis quia materia eius sit privata forma aliarum stellarum tamen quarto quia unius celi quorum plures partes sunt materia una quarum quelibet recipit vel non plures orbes est in potentia ad formam alterius partis eiusdem orbis et sic quelibet pars alicuius orbis erit corruptibilis quia sua materia sit subiecta privationi et sic totus orbis erit corruptibilis tamen quinto quia aliqua ingenerabilia non possunt nisi unam materiam non deficere materiam dicat dico autem materiam que nec quid nec quantum etc. ¶ Nec potest habere materiam que sit eiusdem rationis cum materia istorum inferiorum quia tunc inevitabile esset quod celum ex natura sua esset corruptibile ¶ Nec etiam quod autem alias modo termini nunc solvendo ex tribus primo est quod non sequitur celum esse corruptibile quia omnis corruptio fit actione contrarii celi non habet contrarium sed quia materia celi est saciata et terminata in ea forma celi propter suam nobilitatem quod non est ideo privatio que imaginatur ad maleficium ¶ 3 quia non est aliquod agens in natura potens celum corrumpere propterea quia non valet quia esto quod forma celi non habeat contrarium et quod non esset aliquod agens potens celum corrumpere tamen celum ex suis principiis intrinsecis passibile esset et corruptibile ¶ Preterea potentia passiva non quod intelligitur ipsa sed semper in ordine ad activam unde potentia activa est dispositio passive activa potentia quod passiva nullo gradu modo est irrationabile ut sit aliqua eius in potentia passiva ad esse quod non sit aliqua potentia activa ei correspondens quia talis potentia esset frustra ¶ Similiter quia est in potentia nulla forma quod quantumcumque nobilis potest saciare totum apetitum materie vel potentie eius ¶ Et ideo intelligo quod si sit nulla forma potest saciare apetitum materie nisi sit omnes forme ad quas materia est in potentia forma autem celi consistit virtualiter omnes formas generabiles ad quas materia est in potentia quia eas omnes continet non tamen est omnis ille forme. Similiter actum ergo forma celi non potest materiam celi saciare ¶ Propterea dico quia non ad est materia esse in potentia ad formam quam magis privari forma quam non habere formam sed clarum est quod materia celi quamvis sit sub forma nobiliori quam sit forma universi tamen non habet formam universi ergo privaretur ea ¶ Et confirmatur quia licet aliqua realiter sit nobilior forma universi privatio quod celi forma non saciat eam ¶ Propterea ad quartum dico quia saciare non sit verbum metaphoricum tamen ad est quam perfecte etiam autem est quod forma celi non potest omnem potentiam materie reducere ad actum sed habet alias sequitur quod ipsa esset omnes forme actu aliter ¶ Propterea dico quod in celo est materia que est in potentia ad ubi quam habent probationes vere. Quia quod in motu locali potentia habet ad ubi hec est quasi eiusdem quia ubi est terminus motus localis et eo modo quo aliquid est in potentia ad motum est in potentia ad terminum motus et motus circa motus sit circulo v. physicorum sed celum est huius motus sic tamen quod ipsum celum non mutat locum secundum totum vel simul quia non secundum subiectum sic nec ubi sed secundum dispositionem sic licet quo ad partes mutet locum secundum subiectum et secundum ubi ¶ Restat 2o quantum ad utramque partem positionis propter auctoritates videtur confirmari tamen physice quam commenti ¶ Et primo propter hoc confirmari auctoritate physicorum in viii. commento ubi ponit quod transmutationes localis secuntur alie transmutationes transmutationes vero alias non est necesse quod consequantur transmutationes localis ex quo concludit ipse quod non est necesse ut illud quod habet materiam ad ubi et locale habeat materiam que generatur. Innuens per hoc corpus celeste non habere materiam que est de genere substantie consistit sit in eo materia ad ubi, subiudicet commentator quod est commentum gratia non videmus quod celum non componitur ex materia que est in potentia et forma que est in actu. Propterea hoc idem patet ex commento physicorum in septimo commento. ubi ait dico autem materiam per quod res potest esse ergo si celum sit incorruptibile ut patet ex primo celi et mundi secundum absolute necesse est dicere secundum ipsum celum non habere materiam ¶ 3o apparet hoc idem secundum eum in nono metaphysice. ubi ait quod eadem est potentia contrariorum sive contradictionum et ubi dicit quod in eternis est in potentia esse potentia non ad ubi et non ad corruptionem et dicit ibi commentator. quod est commentator contrario quod res eterne sunt priores rebus generabilibus et corruptibilibus et in corporibus celestibus non est potentia ad corruptionem quanto magis in eis non erit potentia ad factionem et non aufert a corporibus celestibus potentiam ad corruptionem ut motus eorum sit continuus atque perpetuus non autem que est in generabilibus et corruptibilibus.

est contra generationis et corruptionis ¶ quarto sic apparet ex dictis commentatoris in pluribus locis clarius, ait enim in primo celi et mundi commento v. sic hoc probatur quod ut corpus celeste sit compositum ex materia et forma propter quod contingeret ut sit generabile et corruptibile et in iste locus est fortior omnium locorum fundamentum contra opinantes celum componi ex materia et forma ¶ Item primo celi et mundi quinto commento 2o dicit ex hoc bene apparet quod corpus celeste non est compositum ex materia et forma et quod est supra formam enim que sunt in materia sunt omnes quia si essent forme in materia sunt dimensiones non egressent omnes et ipsi materiae non sit alia operatio nisi est subiecta materie et in potentia quia si fuerit aliqua materia cuius potentia non quod erit in actu ista materia est otiosa et superflua nam si non erit generatio et corruptio non stabit operatio istius naturalis scilicet istius potentia operatio enim istius potentie que est ex ea sine abscisio et extractione et generatio et corruptio si ergo ista potentia esset sine generatione et corruptione contingeret ut aliquod ens esset sine sua actione propter quod fuit ens quod est in potentia ¶ Item commentator in 7o celi et mundi dicit commento quanto dicit quod si celum esset malo contingeret quod esset compositum ex materia et forma quod generabile et corruptibile et dicit quam propter hoc natura scilicet corpus celeste caret potentia omnino. Restat nunc 2o loco secundum ordinem prestabilitum movere circa dicta dubitationes quasdam ut dicta magis elucescant et prima dubitatio eruitur ex hiis suppositionibus que fiebant secundum primo rationes firmando scilicet quod incorruptibile ex se per motorem extrinsecum potest perpetuari, contra naturam potest commentator in xii metaphysice quod corpus celeste quod est de se potest moveri et non moveri sed perpetuatur motus a motore extrinseco ¶ Unde quod ideo quod dicebatur in illa ratione superius debuit intelligi in hiis que sunt subiecta non autem activitatibus modo motus celi quodammodo accidens est ut de se notum est corpus autem celeste de quo querit utrum sit compositum est subiectum autem sed magis verum in hiis quod in activitatibus ut aliqua differentia sunt dicta propterea quia potentia subiecti ad generationem et corruptionem est alia a potentia que activitatibus attribuitur quia potentia subiecti ad generationem et sit ei per aliquod principium passivum intrinsecum subiectis et potentias quia per materiam in est talis potentia subiectis simpliciter quod esse subiectum cum contingit esse per causam absolutum est esse simpliciter et per consequens potentia respiciens tale esse est potentia simpliciter potentia autem ad esse tale accidentale est potentia secundum quid propter causas oppositas. Cuius enim ratio quod subiectum sit potentia corrumpi corrumpetur simpliciter quod sua possibilitas ad hec sit simpliciter possibilitas a nullo extrinseco dependens et hoc secundum non sic est de possibilitate activitatis quia eius possibilitas ad esse vel non esse ab extrinseco dependeat quod potest esse ad incorruptibile ut modo vel motoris quia sic est de motu celi quia quantum est ex se potest deficere quod habet dictum ut quiete tamen quia celum est indefectibile et motor suus infatigabilis ideo eius motus est indefectibilis ratione extrinseci ¶ 2a dubitatio est illa quam movet commentator commento magis in primo celi et mundi. Et est talis si celum non est compositum ex materia et forma utrum vero intellecta ex eo scilicet intelligentia motrix que est ibi quodammodo sicut forma est illud quod est substantia ex eo scilicet corpulentia celi vel aliud sicut tunc sequitur quod vero substantia quam intellecta erit ubi quod est in potentia sicut est intelligens sensu forma intellectum, stante vero intellectum sit aliud tunc non corpus celeste compositum quia ibi erit aliquid quod est obiectum sensus et forma, et quidam que est obiectum intelligentis et sic erit compositum ¶ Ad hoc dicatur sicut ibi commentator solvit quod ista natura celi que est ipsa quinta essentia est natura corporis celestis actu existentis quod est obiectum sensus et forma et quiditas prout corpus celeste comprehendit motorem et motum quia ista materia absque motore accepta non habet formam ut secundum dicimus est cum ipsa secundum se et absolute accepta non est intellecta in habitudine ad formam que est suus motor ita non intelligitur in comparatione ad formam sicut et ipsa materia non potest intelligi nisi in respectu ad formam. ut dicitur in primo physicorum ¶ Et si dicatur quod non est simile de prima materia et corpore celesti omnium eorum sit in potentia pura et alterum sit ens in actu nam prima materia de se non potest intelligi quod unum quod quod intelligatur secundum quod est ens in actu quia materia prima sit potentia pura non autem sic est de celo ¶ Unde sicut commentator videtur innuere licet obscure quod licet corpus celeste quod est de se sit ens in actu ita quod actu essendi non recipiat ab alia forma non tamen per se est existens in actu sed est sub ipsi forma in actu que est ipse motor a qua vel quo quam semper existit et ita licet in natura celi non sit aliqua potentia ad esse nec sua actualitas

essendi sit a motore nec quod effective est tamen semper cum motore et propter motorem quia sicut materia prima non potest intelligi nisi in comparatione ad formam eo quod non potest existere sine forma sic nec ista natura corporis celestis intelligitur nisi in respectu forme que est motor eo quod sine ipsa non est nec esse potest consimiliter esse sit propter motorem ¶ Restat quarto solvere quarto loco ad rationes factas in oppositum. Quia prima ad primam in quo dicitur quiditas absolute quiditate 2o ¶ ad istam maiorem sequendo opinionem contra quam posuit quod forma sit tota quiditas nec materia spectet ad quiditatem potest dici per interpretationem suam sufficit et per hanc quiditatem sit tale hunc conclusionem aliquam ad quantitatem et ad illud quod commentator dicit. Unde quod loquitur de generabili ad dictum autem dicitur quia in simplicibus etc. dico quod loquitur de separatis a magnitudine et hoc declarando in nomine quod quiditas celi dicit forma. Unde quod loquitur non de materia que est altera pars compositi sed loquitur de materia sumpto materia quod ad illud quod vero consequitur materiam hoc autem est ipsa quantitas ¶ Ad secundam in quo et per hoc esse quantitas eiusdem rationis cum quantitate istorum inferiorum tamquam in suo ideo est materia vero et similiter sit ad minorem dico quod quantitas celi secundum quod ipsa est celi quantitas est alia per essentiam a quantitate istorum inferiorum secundum quod vel velle commentator albertus in 2o de celo et physicorum. et hoc ideo quia natura istorum quantitatum ut celi quantitas non mutatur in suo subiecto alia autem ut quantitas istorum inferiorum mutatur notandum autem ut intelligitur secundum quod quantitas celi quia si absolute consideretur ut quantitates sunt abstracte sunt unius rationis in sua quantitatis mathematice supra etiam ad probationem patet solo quia ideo ymaginatur secundum scilicet quod inherentia non sit accidentis essentia sed sit aliquid supra additum accidenti quod est secundum vii sicut dicit secundum suum est alia aliqua existentie in celo et inherentia huius accidentis subiecti est alia ab inherentia illius accidentis quod ibi est ¶ Ad 3am quantum materia ad minorem dicatur tamen quod contrarie activitates in subiecto contrarie omnia sunt tales quia contrarie activitas in subiecto est propria contrario et illa est propria. hic dico quod contrarie activitas in subiecto est propria ratione compositi materie et forme vel nobilitatis non autem magnitudinis modo contrario secundum magnitudinem per suppositionem primo non autem nobilitatis. unde commentator in tractatu de substantia orbis primo quod existit in hoc subiecto est corpus quod est trina dimensio ¶ Ad quartam omne subiectum actu ens vel actus vel habens actum sit ita quod hoc celum est subiectum actu ens sit ita quod dicitur quod non est actus dico quod est actus non per se se et seorsum existens accidentalitate quod consequenter actus purus sed est actus coniunctus quantum et hec aufert aliquid esse per se intelligere quod per se intellectum illum actum ¶ vel aliter potest dici quod maior non est sufficiens quia illud quod est actu ens vel est compositum vel actus purus vel est aliquid medium inter actum purum et potentiam puram et hoc est corpus celeste quia sicut commentator dicit in primo celi et mundi illud quod est ligamentum medium inter primum ens separata et generabilia et corruptibilia necesse est quod sit intransmutabile secundum substantiam intransmutabile non secundum accidens ita quod sit medium inter purum actum et puram potentiam ut per transmutationem secundum locum maneat autem secundum substantiam suam non cesset agere alias transmutationes in istis inferioribus et non tale ens esset medium in potentia esset quod a principio eternus proveniret aliqua actio nova vel in pura natura hic loquendo ut idem secundum declarat et talis corpus celeste quenecesse compositum vel absolute in hoc quod est simpliciter actu existens non habent in se potentiam ad esse quantum ad corruptibilibus in eo quod est corpus sub certis activitatibus et forma que est motor habens potentiam ad ubi cum actualitate secundum formam ¶ Ad quintam secundum quod minor videtur quod etc. concedatur illius que unius esse et sunt eiusdem ordinis ad minorem dico quod non est compositum ex una materia sed ex aliquo proportionabili materie et autem tale est alterius rationis a materia que est in sensibilibus quia talis compositio que est in istis absolute habet esse compositum resultans ex aliquo simili materie ut ex natura possibilis intellectus secundum alios quod ex aliquo alio gradu forme perfectiori ¶ Ad vi quod habet compositionem de sua forma et materia. hoc de quod dicitur quod celum est huius dico quod sicut est actus ad auctoritatem commentatoris dico quod illud est verum quod corpus celeste potest moveri et non moveri in eo quia est corpus quia corpus ratione qua est corpus non repugnat quiescere quia dicatur quod si sic tunc omni corpori repugnaret quod non conveniret sed repugnat sibi unde est talis nature

quia nunquam est tale corpus scilicet celeste scilicet motus eius unde eius motus est perpetuus quantum habet movere quod non est deficiens immovendo consideratur dicitur quia commentator ibi dicit quod sicut celum potest moveri et non moveri ita intelligentia potest movere et non movere. Unde quod secundum mentem illam profert commentator conditionalis scilicet supposito quod illud movere in habitudine ad quod movet recipit aliquam transmutationem secundum in potentia est quod motor separatus in habitudine ad quem movet motor comparatus aliquam transmutationem recipit unde illud non assumitur ex parte possibilis sed impossibilis propter quod non est mirum si illud quod sequitur est impossibile ¶ Vel aliter dicitur sic ad illud in individuum quod alie intelligentie aliquo non sunt sufficientes ad movendum de se quod de potentia non moverit ¶ Ad 7m quod est individuum habet materiam verum est loquendo de individuo generabili et corruptibili non autem de individuo eterno et ad probationem significantes vel individuatio est per materiam dico quod individuatio recepta in generabilibus et corruptibilibus est per materiam unde commentator in 7o metaphysice ad hunc intellectum nuntiat dicit quod divise particulares materie in quas agens agit sunt causa multiplicationis vel pluralitatis individuorum subiectum specie sed individuis que sunt eterna non est necessarium eis esse materiam propter dictum sed sufficit quod eis sit aliqua conversio ad differentiam quantitatem. Unde albertus in 2o metaphysice non dicit multitudinem individualem esse secundum materiam sed secundum quantitatem ad minorem celum est individuum unde est secundum se totum acceptum est quoddam individuum vel sicut quoddam individuum habens tamen multas partes que differunt realiter ab se invicem ut multas speras non tamen propter illo multe spere sunt sic multa individua modo dicta sed forte magis sicut divise partes unius individui secundum mentem unde commentator in 2o celi et mundi dicit est enim sicut animal unum quoddam enim animal est unum ita quod habet partem unam partem principalem recipientem primo formam alias autem partes habet tamquam partes quibus pars prima formam recipiens formam receptam communicat et hoc non tollit unitatem individualem sic est de celo. est enim pars prima est septima spera alie autem sunt partes eius ¶ Ad 8am celum vel includit intelligentiam vel non dico quod celum ut sumitur secundum scilicet ut est altera pars totius aggregati ex corpore celesti et intelligentia tamquam ens mobile ex se non includit intelligentiam quod dicatur quod celum ut nominat quoddam totum ex se motum intelligentiam includat quod dicas ulterius si intelligentiam non includit tunc motus ille non erit naturalis dico quod non sequitur quia ad hoc quod motus aliquis sit naturalis sufficit quod principium passivum sit intrinsecum ut habetur commentator in physicorum secundum physicorum. ita est hic vel aliter ut dicatur quod intelligentia est intrinseca corpori celesti ut ipsum est quoddam motum ex se quia in tali motu est sicut forma. forma sui motus non ab inherendo sed assistendo unum secundum opus cum ipsa materia ut cum corpulentia celesti mota et eo modo non negatur materia in celo nam proprie dicta sed magis materia que est subiectum ¶ Ad nonam illud in qua sunt dimensiones terminate est compositum ex materia et forma ¶ Respondeo quod ista propositio vera est in hiis que sunt generabilia et corruptibilia et propter hoc que habent dimensiones mutabiles de terminato ad esse ad terminatum esse qualia sunt ista inferiora non autem in hiis que habent dimensiones semper terminatas et immutabiles ut motu augmentationis vel diminutionis vel motu generationis vel alterationis proprie dicte qualia sunt corpora celestia ¶ Vel aliter ut dicatur quod hoc quod tale est compositum ex materia que est in potentia ad ubi afficere unum secundum opus quia commentator ymaginatur videtur in primo de substantia orbis quod intellectus possibilis secundum ordinem nostrum sic recepta in corpulentia celesti eo modo quo ibi recipitur et propter hoc sequitur ipsa quantitas terminata totum compositum. unde dicit ipse quod dimensiones que sunt in corpore celesti sunt propriis proportionibus eius scilicet sunt actualia proprie propria que consequentur formam in materia ut commentator exponitur ¶ Ad xm que probat quod in celo non sit materia que est potentia ad ubi dicebatur sequeretur quod motus esset ad indivisibile dico quod non sequitur quod motus sit ad indivisibile totaliter loquendo de indivisibili quod nominat privationem cuiuscumque divisionis et secundum partes essentiales et secundum partes graduales et quantitativas sed quod motus sit ad indivisibile uno modo quod illud tamen alio modo divisibile nullo est inherens quia est in proposito

quia ipm ulm.

Ad primā aūc. dr̄ quā ipē pōit ī illo ca q̄rait im̄ salus est qē. sup illo uto. Ille ē c̄ cipit ī ma. d̄ q̄ d̄r nō aapit ibi cellū pquita ccā. ꝟ̄ pcoco ni... ut d̄r inet cxpoit qsuo m̄ q̄ dico ... aue... phy ut ibidem inet o ... exponit qsic ... [illegible]

[marginal addition:] ... ut ... spēs intelligibilis sit aliud realr ab actu ītelligēdi

S... aut dic phs in tho me... ine aut bn̄ iu uestigare uolētibꝫ pp̄e bn̄ dubitare. q̄ quidam ueritatē digrē inquisitīe ... oñ differt quod. s. intellīl ... ēē ... reali ab actu ītelli que hys ... multa ualde dubitatur mō uidamꝰ ... ad q̄ nō suf ficio ... ī adeō aduentaas pfectorꝫ inquisitionꝫ adquā ... d̄ sidrā nāle. sanba aut que ... ut me dubitare a thoe q̄ opusculo ponā qua tuor p ter pncipales ... ex hiis dari nō posse saluare spēs ītelligibles ī ītellectu ... [illegible]

[illegible]

sed quidem calefieri est quidam actus calefactibilis et tamen non oportet quod procedat immediate ab aliquo primo actu existente in ipso calefactibili et sic in aliis in quibus non sit immediate primus [illegible] intelligens videbitur insensibilis. Tunc dico ad primum quod actus sensus qui est actus per verbum procedit ab actu primo quem tamen [illegible] attribuitur actus secundus ut calefacere procedit immediate a calefaciente sine igne. Sed actus secundus qui est passio non oportet quod procedat ab actu primo effective in eo cui attribuitur intelligitur secundus ut si aer illuminatur non oportet quod illuminare ipsius procedat illuminare immediate effective ab actu primo existente in ipso aere. Et similiter moveri non oportet quod moveri ipsius sit ab aliquo primo actu inexistente ipsi corpori celesti ut habetur videri in quarto physicorum. Sic dicam in proposito quod quamvis intelligere sit actus secundus quia tamen est passio quedam ut patet tertio de anima ideo non oportet quod procedat effective immediate ab actu primo [illegible] primo adveniente intellectui possibili saltem saltem in ratione quamprimo. Sed si quis obiceret quod intelligere est actio immanens ut vult Aristoteles 9 metaphysice hoc non est difficile solvere quia dicam quod Aristoteles vocat ibi actiones operationes sic patet ibi idem intelligere autem est operatio quedam manens in ipso intellectu. Et propterea vocatur actio quia significatur per modum actionis quod [illegible] attribuitur per modum actionis grammatice etc. Tertia ratio principalis est ista quorum unum multiplicatur reliquo non multiplicato non sunt unum realiter hoc est evidens sed ita est de istis nam est species intelligibilis affirmationis et negationis contrariorum et privationis ut vult Aristoteles 9 metaphysice et 3 de anima. Et probatur quia generare speciem non est nisi entis in actu nec enim agit nisi ens actu quare non potest facere speciem in intellectu intellectus autem privationis aut privatorum vel contradictionis oppositorum non sunt unum quidem realiter quia actus distinguuntur per obiecta unde intelligere diversificatur. Essent unum et idem tunc quecumque intelligeret unum contradictorium sic et hoc est falsum ex eo quod intelligit non intelligit sic diversa ut patet 9 metaphysice. Et magis confirmat quod intellectiones istorum non essent una et eadem intellectio sed diminuto propter brevitatem quia ista non sunt omnino neque per [illegible] ratione nisi videtur esse differentia per quam videtur esse contradictio que capiunt in sua ratione scilicet quod non ens non sit cum aliquo intellectu. Et quod si reperiatur cum sic oportet nam distinctio unius actus ab alio actu secundum distinctionem obiecti ab obiecto non est nisi quia obiectum est causa actus ut verbi gratia ut distinctio visionis albedinis a nigredine magis secundum distinctionem albedinis a nigredine non est nisi albedo et magis est ab alio modo cum illorum actuum et sic in sensibilibus similiter in intellectu entis et intellectu non entis distinguere ab invicem secundum distinctionem entis et non entis [illegible] quod non ens sit causa sue intellectionis nullam causalitatem habent super suam intellectionem tunc secundum suam distinctionem habente non aggravante omnino distinctio sue intellectionis ab intellectione non entis constat nullum quod obiectum fuerit illorum non est causa actus intelligendi non minus species intelligibilis non oportet quod obiectum quod intelligitur per illam speciem sit causa illius eodem genere tunc causa ipsius quod non entis erit causa speciei intelligibilis per quam intelligitur aut nullam causalitatem habebit super suum intelligere et sic per principium non entis non potest quod entis est causa speciei et non speciei et sic patet ex dictis illis ipsis quod sic contradictio simpliciter quare non verum. Sed quod dicitur eandem speciem esse in intelligere que est prima [illegible] entis hoc videtur esse difficile quia dicta forma est immediate per se principium actuum alicuius effectus vel oppositi et quod illa opposita exercet si non prohibeatur ab aliqua forma et sic materia prius apta suscipere sic contrarietas sit immediate principium per se activum calefactionis et quod calefaciat presente calefactibili et non impedito et sic in aliis huius. Cum igitur species intelligibilis entis sit immediate per se principium activum huius actus qui est intelligere ipsum ens et quod producat istam oppositam in intellectu si non prohibeatur ab aliquo. Capiamus igitur in istanti illo in quo per quam speciem intelligitur non ens sed illud est ut in eodem [illegible] per eam intelligitur ipsum ens nisi quod sit aliquid prohibens ipsum ab ipsa sua operatione. Quare autem in eodem instanti intelligitur ens et non ens per ipsam hoc intelligi relinquitur sicut autem dicatur quod aliquid prohibet istam aliam operationem querere quid est quod non potest dici quod intellectus propterea quia ille est indifferens de se ad quemlibet actum intelligendi non similiter intelligens proinde non facit entis quare illud iuvat magis ad intellectionem ipsius entis non facit.

entis quia illud iuvat magis ad intellectionem ipsius entis non facit non entis quia non est ens non habet facit. Sicut neque potest generare speciem intelligibilem ad intellectionem sui ipsius non similiter ipsum non ens non similiter facere ipsum in perfectum quia non esse non est maioris virtutis quam species intelligibilis ipsius entis sic causa est materia. Unde hinc per istas nam virtutem non quantitatem habet per quam possit impedire aliquam formam ab operatione sua propria. Item unum agens secundum speciem non est immediate principium per se quia unum uno modo se habens non est aptum facere nisi unum. Nunc autem species intelligibilis entis et non entis est unum secundum speciem secundum unum secundum numerum sed istud verum ut hominis et non hominis et tamen constat quod intelligere entis et intelligere non entis sunt diversa sunt secundum speciem secundum forte diversa quia oppositorum oppositorum sunt diverse ut vult Aristoteles quarto metaphysice. Igitur non videtur quod species [illegible] entis possit esse immediate per se principium activum istorum amborum actuum et ideo videtur quod unum quidem non potest esse immediate per se principium diversorum et quod principium tunc unius per quandam ratione per se et principium est cum intellectionis entis vero non non entis. Hoc non sufficit ideo dico quia si hoc sufficeret tunc per locutionem Aristotelis non valeret in secundo de generatione ubi capit illam propositionem unum in quantum unum non est aptum natum facere nisi unum intendit enim ostendere quod per principia [illegible] contraria oportet esse aliud motum siquidem debet esse causa in istis inferioribus non solum generationem sed corruptionem per se unum quod unum quod est eodem modo dispositum unum in quantum unum [illegible] se habens per principium unum numero tamen unum idem non potest causare diversa unum per se principium alterum secundo. Dicere quod causa per unum motum per se generationem et corruptionem sed generationem per se et corruptionem secundo et sic eius probatio non procedit. Sed quamvis idem agens secundum speciem forte careret diversa in materia aliter et aliter disposita ut sol indurat lutum et dissolvit ceram tamen quod idem agens quod semper est secundum numerum idem careret diversa per speciem in materia eodem modo disposita hoc non videtur intelligibile. Intellectus quidem videtur eodem modo dispositus respectu intelligere entis et non entis vel similiter et aliter dispositus dicendum ut illi diversitates que esse adhuc possit aliter dici quod sicut patet ex nono metaphysice duplices sunt potentie quedam sunt potentie irrationales sive non circa contraria potentie que sunt circa contraria sunt eadem oppositorum ut dicitur ibi unde non videtur una unius speciei aut intelligibilis est potentia vel habet potentiam circa ipsa potentia esse principium illorum diversorum actuum sed illud non sufficit modo quia forte non est secundum Aristotelem quod una et eadem potentia rationalis est potentia circa contraria sed est intelligendi quod unum hoc scilicet quod eadem non rationalis potest esse medicina que est principium sanitatis et que est principium egritudinis sed aliter est in rebus naturalibus quare non sic in rationalibus sunt potentie oppositorum actuum sed una potentia per se activa diversorum ut explicat Aristoteles de calefactione et frigiditate. Non autem hec diversitas potest esse qui ceteris sunt causa sunt esse principale et in materia et sic quod ambo possunt esse in eodem sic continuitatem secundum in rebus naturalibus forte secundum esse naturale corrupti et non non sunt in eadem re [illegible] actiones oppositorum salte materialiter exitur et sic de causa Aristotelis non iuvat ad propositum. Item quamvis diceret ut ymaginatur plurium unum et eadem potentia contrariorum eandem dico formam sic solum sed sit per se principium oppositorum ut de habitu medicinali [illegible] sit principium efficaciam sanitatis et egritudinis et sic in sensibilibus hoc tamen non est immediate sed quod determinatur per appetitum ad sanitatem producere unum illorum oppositorum ut [illegible] per appetitum ut patet per appetitum. Et hoc apte dicit philosophus in eodem nono quod in hiis dicitur necessarium est igitur aliud esse quod proficit dico ergo hoc appetitum aut consensum quod enim determinat principium hoc similiter quamvis enim medicus per eandem medicine artem sit potens facere sanitatem aut egritudinem tamen non producit sanitatem usque ad egritudinem nisi per aliud determinatur ad unum istorum scilicet per appetitum in actu ut quia appetit medicus facere sanitatem quam appetit vel egritudinem esse una species forme qua aliquis possit intelligere eius contrariorum et si ipsa debet esse principium intellectus entis determinate aut non entis determinate oportet quod ipsa determinetur per appetitum ut quod homo illam speciem vel principium intelligere non autem in primis ens et tale quia hoc species intelligibilis ipsa non possit esse immediate principium intellectionis sed remotum sicut ars medicinalis non est immediate principium sanitatis sed remotum. Sed actus voluntatis quo voluntas vult aliquid semper presupponit actum intelligendi nam voluntas est appetitus alius cum cognitio actum sequente cognitionem illius enim fuerit facere ut habet alibi videri [illegible] per speciem intelligibilem entis non cognoscit non entis non quia per eam homo vult intelligere non entis oportet quod ante illum actum

volendi intelligat non ens ipsum aliter non vellet intelligere non ens et sic non ens prius intelligitur quam esse intelligatur quod est ipsum. Ex hiis potest homo non irrationabiliter dubitare de illa suppositione quod per eandem speciem intelligibilem intelligit ens et non ens. Item ad rationem istam potest dici quod quamvis per eam cognoscatur species intelligibilis esse ad ab intelligere illorum contrariorum scilicet entis et non entis quia species non multiplicata multiplicatur intelligere sed ultimum non [illegible] hoc sequitur tamen non per hoc sequitur omnem speciem intelligibilem esse principium omnium intellectionum esse ad abintelligere eo quod in aliquo species intellectus multiplicatur sic et intelligere hominis ita constat quod species intelligere sunt diverse quod autem intelligere non ens per speciem entis indebitum aliter si deus voluit. Sexta ratio est talis materia et forma intelligitur per eandem speciem quam intellectiones illorum sunt diverse quare etc. Ad hanc igitur rationem solet dici sicut ad precedentem sic ideo propter brevitatem pertranseo. Quinta ratio est ista illa non sunt idem quorum unum est efficiens alterius sed materia per se ut species intelligibilis est efficiens ad intellectionem ut patet per Aristotelem in 3 de anima ubi dicit sic. Cum autem sic singula fiat ut sciens dicitur quidem secundum tamen hoc autem contingit accidit ut possit operari per se ipsum et hoc virtus Aristotelis patet quod dicitur forma intelligibilis precedit intelligere per quam fit actu forma ista autem non potest irrationabiliter poni alia quam species intelligibilis. Et confirmatur quia actus secundus precedit ab actu primo ut communiter fuit prius et non potest poni aliquis alius actus prius quam species intelligibilis per se accidentis intelligere de ratione autem intelligere est determinato actu intelligendi non agens est sicut motor et voluntas quod voluntas ad determinato intelligere quare etc. Ad hanc autem rationem potest dici concedo maiorem propositionem et negando minorem contra ad autem Aristotelem dico quod ex eis verbis non habetur quod species intelligibilis sit primus actus intellectionis sed tamen dicitur quod communiter est habitualis ut sciens potest operari per se ipsum et hoc est verum non secundum quod efficienter educat ex se ipso suam operationem per aliquam speciem sed quia tunc est in propinqua dispositione ad considerandum sibi ipsi facilius tamen actualis est causa communis prius efficientium non est illa intellectio determinans intellectum sed forte intellectus agens ut videbitur in alia parte. Sed dato quod causa intellectus sic esset singularia ut scientias scilicet quod habitus singulorum possit accidere elicere suam considerationem non tamen sequitur ex hoc quod quelibet species intelligibilis potest esse habitus intellectualis ut communiter est prius. Et sic ista ratio non concludit omnem speciem intelligibilem esse ad ab intelligere sed iste arguerent nullus intelligit nisi intellectum in actu ut dicitur quo per ambulum intellectus autem non fit in actu nisi per speciem intelligibilem quare etc. Ad hoc dico concedo quod nullus intelligit nisi intellectus in actu et concedo quod sit actu per speciem intelligibilem quia per ipsam intelligit sed non efficienter sed forte receptive ita quod per eam tamquam per preparationem immediatam recipit determinatum intelligere. Et ideo volo quod sit ad ab intelligere sed non ad istam intentionem quam ille credunt nisi melius demonstraret quod autem efficiat immediate intellectionem videbitur in quarta parte. Sexta ratio est hoc quod sic se habent species ad intelligere ut patet per philosophum 3 de anima ubi vult quod intellectus habens penes se speciem in potentia quodam modo sed non sicut ante discere inveniret ex quibus patet quod cum intellectus fuit in actu per speciem intelligibilem adhuc erat in potentia ad operationem et hoc ratione quam huius actum primum est in potentia ad actum secundum ut patet 2 et 3 de anima. Videtur autem michi quod hec ratio non plus concludat nisi quod habitus intellectualis sit ad quid ab actuali consideratione sed quod omnis species intelligibilis sic se habet non oportet non est species intelligibilis in intellectu est per se habitus intellectus. Iam per quamvis habitu existente in habitu actu cognoscat in potentia et sic habitus sit ad ab consideratione non habetur ex hoc quod sit principium activum ipsius considerationis. Quomodo est habitus sunt non sunt unum realiter quorum unum manet altero corrupto sed cognitione sed sunt actualis considerationis remanet species intelligibilis in intellectu tecum actuali experimur quod cognitione actuali cessante remanent. Eius enim in potentia [illegible] non potest exire in actum ex se sed indiget motore extrinseco et hoc est quod vult Aristoteles in 2 de anima ubi sic dicit dicta est [illegible] virtutes agentes propinquas et remotas propinque enim actum sunt que agunt per se et non indigent extrahente eas de potentia ad actum remote autem indigent. Et ad istam rationem potest dici sicut ad precedentes scilicet quod corrupta intellectione remanet aliquis intellectus habitus et ideo concedo quod est ad abintelligere sed species intelligibilis non est ultimus habitus intellectualis hoc est sine dubitatione quia enim experitur in se quod quamvis non acquisivit habitum aliquem scientie et non habitum non indiget motore scilicet re existente extrinsece hoc potest dici non presente de individuo ista sibilis [illegible] remanent species in sensu ut apparet 2 de anima quod habet datore

extrinseco unde quamvis habitus habitum indiget semper ut patet quia lesis organis sensuum virorum intrinsecorum homo non habet potest considerare rationem quam huius habitus non proprie dicitur indicante motore extrinseco quia ipsum non est quidem causa in loco sicut tamen velet tenere non possit ad autem. Considerandum quod dicitur est in secundo virtutes agentes propinquas et remotas propinque etc. Cum igitur habitus habitum sit in potentia propinqua ad considerationem tunc non indigebit motore extrinseco habente ipsum ad actum sed per se ipsum habitum educat considerationem actualem nisi aliquod prohibeat et hoc ideo vult Aristoteles 3 physicorum. Dico hic quod potentes agentes de quibus loquitur hic Aristoteles non potentie intelligere vel actiones proprie que distinguuntur de passivas quia videat quod potentia propinqua indiget extrahente potentias de potentia ad actum constat autem quod potentia activa non est principium transmutandi ab alio in transmutatur vel extrahere ad actum ab alio quia tunc esset potentia ut patet [illegible] 4 metaphysice sed per potentias agentes remotas intelligit potentias operantes et vult dicere quod potentie operantes vel que sunt prime opponuntur quedam sunt propinque et quedam remote propinque non indigent etc. remote autem indigent hoc autem est verum propter operantibus potentia propinqua non indiget motore extrinseco existente potentias de potentia ad actum ut potentias quas habet habitualiter non indiget moventibus extrinsecis scilicet rebus extrinsecis ut dationibus extrinsecis remote autem indiget ita quod ipse dicit species propinquas actum agere per se intendit quod per se sunt principium operationis scilicet recipientis quoniam dicit et non indiget etc. intelligit quod non indiget doctoribus exterioribus vel rebus ad hoc quod fiat considerans indiget autem principio activo considerandi ut potest forte autem intellectu agente aut utroque non volunt negare. Quo autem per potentias agentes quas dicit esse ut propinquas et remotas non intelligit potentias activas manifestum ex hoc quod statim videt exponere differentiam inter illas potentias dicit quod remote potentie indigent existente eas de potentia ad actum sicut dictum est similiter potentia hoc non esset verum potentia activa remota non indiget motore extrinseco habente ideo tamen quia tunc esset principium transmutandi ab alio et sic esset potentia sed bene indiget potentia propinqua per quam agit effectum determinatum sic motor primus qui est causa activa non indiget alio extrahente ipsum ad actum. Dico sic est tantum quod communiter dicitur hec est differentia inter virtutes agentes etc. accipit agentes pro operantes et hoc non est remotum quia ipse Aristoteles in tertio de anima vocat actiones passiones. Unde dicit quod intellectus habet duas acceptiones quarum una est de genere actionis altera autem de genere passionis et hec est bene conveniens quia etiam est intelligere. Constat quod ipse dicit aliquam passionem esse actionem generaliter pro operatione unde vult dicere quod intellectus habet duplicem acceptionem id est operationes duas quarum una est de genere actionis et alia est de genere passionis et hoc est bene conveniens quia oppositum est quod esset ad actionem et passionem et similiter in proposito non est remotum per potentias agentes intelligit potentias operantes et tale exponens sermo eius ut dictum est [illegible] sunt exponentes. Similiter potest intelligi dictum Aristotelis in 3 physicorum ubi dicit habens enim scientiam non cum non potest est facere quodam modo sed non sicut ante addiscere si autem sit hic si aliquid prohibeat operatur et concedendum est quod aliter habens habitum scientie tunc considerat nisi aliquid prohibeat sed non quod efficienter per se per illius considerationis per se sit ipse habitus scientificus sed quod ad actum erit causa sine est in materia potentia pura et propinqua receptiva ipsius considerationis vel dispositio ad recipiendum eque. Igitur ideo est ista illa sunt diversa realiter ad que intellectus in potentia transreducatur ad actum diversis motoribus et diversis transmutationibus immediate enim ex de potentia ad eundem actum idem enim motor et eadem mutatione sed sic est de istis ut patet per philosophum 3 de anima in textu commenti de creatione autem huius ubi vult quod intellectus ens in potentia ad speciem ad actum ducatur a motore extrinseco scilicet a doctore vel alio huius etc. sed non de creatione vel [illegible] ad scilicet exitus de novo in actum quod non est quod alterum proprie sed improprie unde dicit non bene se habet sapientem considerare alterum proprie quare etc. huius enim rationis de [illegible] communiter est habitualiter intelligere esse in actu licet et hoc conveniat ex hiis dictis sed quod species intelligibilis in intellectu sic ad sic essentiam primum intentionis non habet ab Aristotele ideo ad talem speciem reducitur intellectus proprie per doctrinam quia non docentur vel addiscantur nisi quod corpore et recipiunt est nobis dubium vel apparens similiter et ut dubitationes vel opiniones sic dicta apparent eius verius nobis ut dicit linconiensis primo posteriorum nisi sunt

inte po quod si q. m. intellis sig hoc e impossibile e spem intelligibilem ee in me. pri. effem intellectoris quid aut po dicatur ad ista q quo posset dicere no vi e pte sequi ti q i hac questa pte questa uidebimus aliquas dubita tes circa istud positu que q fuit qoe tenentibus qua q ut cognoscibilis dubitatur sic ista si intellectu posset ee aliqua forma alia recepta ab sine ipsa eet idem om ellite sive no qsi eet pri. intellectoris sine no operet ee aliq mouere i mediatu q ppri q moueat intellectu adhuc formam plato quia aut illud eet intellectus po aut in tellectus agens aut fantasma aut capietur ex eis con ta qua sufficiens sit dico no i intellectus po q i e est i pura po sui recepta i omnium specierum intellectu sic p3 q d aia q probatum fuit pri q pura po pa no reduc se ad actu sine aliq alio ut p3 q phis i septo me. Secunda nec intellect agens ut ee hui mouere quia ipse e uis ad omnes spes q intellectu ut p3 et q d aia tal aut motor no move ad effectum determinatu n q motore ad ppo ppiquo ut situs p3 no no me. nec tal motor in mediatu pot ee fant q hoc multipliciter probatur p3 id q facit d po motore ao tu motore dat et aliqua for. qua pri no huit tu eod modo se huit nunc qua pri no huit p aliq ucali

Utrum elementa sub propriis formis maneant in mixto

Questio disputata proponebatur utrum elementa ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

compositis et hoc illis formis elementorum remanentibus. Ad autem dictam permutationem patet hoc per x 12 metaphysice. Forme materiales propter hoc quod uniantur materie sunt ad invicem ordinate ita quod sunt quedam forme que sunt omnibus formis materialibus imperfectiores que sunt apte nate immediate de potentia materie educi. Alie vero sunt forme que perfectiores existentes de potentia materie possunt educi mediantibus [illegible]. Iste autem ordo non est ortus a natura materie per se ipsam nisi sic dilectum nec ordinatam [illegible] ut apparet primo materie sed in ipsis relinquitur ille ordo [illegible] formarum secundum mutuo respectum [illegible] hoc modo ut teneatur quia ille forme posteriores [illegible] formis prioribus et perfectius tamquam dispositiones quasdam priores se ipsas inducentes. Et patet hunc modum omnes forme que elementorum constituunt unum gradum formarum materialium [illegible] ad materiam [illegible] differentes unum elementum in [illegible] mixtorum ex alio gradu sed forme mixtorum similiter quantum ad formas elementorum constituunt alium gradum [illegible] materie per mediationem formarum elementorum ex [illegible] colligitur unumquodque eorum in sua [illegible] tamen quod forme elementorum retinentur quodam modo in [illegible] ne ista [illegible] non sic [illegible] perfectio tamen modo secundum ultimam perfectionem [illegible] dicetur ut puta in [illegible] mixtorum esse in hoc [illegible] materie per [illegible] et qua in sua perfectione substantiali et forma [illegible] ordinatur ut [illegible] posteriores quia autem forme elementorum talem possibilitatem retineant declaratur hoc signo quod corpora elementaria per illas formas [illegible] non sunt determinatis figuris sive terminis limitata et aliorum figuris figurantur possibilitas autem istorum corporum et [illegible] alis receptionem in [illegible] non in natura sua formarum manendum quia passio et receptio materie attestantur ut patet secundo de generatione [illegible].

Iustus autem permissis [illegible] absolvuntur rationes quarum prima est hoc eorum que sunt ad invicem essentialiter ordinata posterius posito necesse est ut ipsum prius existere sed forme elementorum et forme mixtorum sunt ad invicem essentialiter ordinata ita quod forme elementorum sunt priores et reliquie sunt posteriores ergo formis mixtorum positis necesse est formas elementorum existere. Maior [illegible] est nota quia [illegible] 4 metaphysice [illegible] Necesse est ut modo [illegible] non [illegible] sufficienter [illegible] patet [illegible].

Secunda ratio est ista si forma mixta introduceretur in materiam primam formis elementorum ablatis tunc sequeretur quod forme elementorum essent eque perfecte sicut forme mixtorum hoc est falsum. Consequentia declaratur quia ubi forme que essentialiter recipiunt possibilitatem materie per se equaliter ad ipsam materiam proportionantur que sunt ad ipsam materiam [illegible] proportionantur equaliter equalia sunt in perfectione [illegible] materie prime ut [illegible] et [illegible] perfectius [illegible] illa que immediate materie prime uniuntur et [illegible] si eque immediate [illegible] attingunt non est dubium quod equaliter ad materiam primam proportionabiliter tenentur [illegible].

Tertia ratio est ista si forma mixta uniretur materie prime formis elementorum ablatis tunc sequeretur quod ex ipsis [illegible] immediate adduceretur forma mixta et forma elementi [illegible] ergo [illegible] est manifesta [illegible] ex duobus [illegible] quod potentia materie prime non equaliter formis [illegible] si equaliter forme elementorum et forme mixtorum de materia prima educerentur tunc ergo quodlibet immediate posset fieri ex quolibet et sic composito materie reducitur prime materie et hoc sive [illegible] simplex sive mixtum per transmutationem potest quelibet forma immediate de materia prima educi alia ablata et sic quod plus esset ex uno elemento potest mixtum fieri. Hec autem sunt contra philosophum primo physicorum et 12 metaphysice. Consequentia declaratur quia ubi [illegible] equaliter materie uniuntur equaliter de potentia materie educuntur [illegible] non potest [illegible] non fiat nisi preductione prime materie ad actum et hoc in formis naturalibus que per generationem educuntur.

Prima ratio est ista si forme mixtorum in materia unirentur materie prime formis elementorum ablatis tunc sequeretur quod forma mixta introduceretur in materiam non dis[illegible]

posita, hoc est falsum, ex 2 de anima. Consequentia declaratur quia corruptis formis elementorum si sit [illegible] forme mixtorum non sunt per ipsas tamquam agentes per formam sive sicut quod est [illegible] in materialibus ut patet 8 physicorum quia stella habent [illegible] agentis [illegible] forme mixta non habent [illegible] agens univoce aut equivoce sed [illegible] est nota [illegible] metaphysice [illegible] quod non agentem univocum eo quod sibi mixtum assimilaretur quod patet esse falsum [illegible] agens equivocum quia tunc magis deberent dici formas mixtorum esse [illegible] in formis elementorum quod esset sic formas inferiorum [illegible] superioribus quia agens equivocum nobilius est passo quod stella essent per formas mixtas nec possunt formas mixtorum introducere in [illegible] corporum celestium quia tamen corpora celestia quia stella sunt determinata ad formas mixtorum quare stella non sunt per formas mixtorum sicut agentes per formas quare relinquitur quod sic per formas illas tamquam quedam dispositiones materiam preparantes remotam ad istarum formas introductas [illegible].

Sed ista propositio deficit [illegible] quidem [illegible] quia si stella per suas formas [illegible] quod sunt id quod sunt manerent in mixto tunc mixtio non esset vere [illegible] unio [illegible] mixtum esset secundum [illegible] hoc est falsum quo ad primum primo de generatione et quo ad secundum primo physicorum [illegible] tertio in fine celi et mundi [illegible] declaratur quod forme elementorum secundum quas formaliter id quod sunt sunt forme que in specie constituuntur ut patet ex positione 2 huius questionis sed talis forma est quo id cuius est forma est hoc aliquid et actu ex materia ut patet ibidem talis autem forma determinata est quantitate et qualitate ut patet ex [illegible] suppositione quod stella essent distincta in mixto quantitate et qualitate sed unio talium non est vere mixtio quia mixtio est miscibilium unio [illegible] quantitatem et qualitatem [illegible] ut patet ex positione [illegible] mixtionis posita in secundo articulo questionis [illegible] mixtum esset secundum [illegible] vere unum cum sit ex pluribus existentibus in actu sed [illegible] non fiat vere unum secundum [illegible].

Hinc autem [illegible] pluribus [illegible] in [illegible] non [illegible] opinionis [illegible].

Secundo deficit ista opinio in modo ponendi dicto formas elementorum in mixto manere modo tamen essendi secundum quem erant in se ipsis non manent sed corrumpuntur quia iste modus essendi forme elementi per quem consistit in se ipsa aut est substantia aut accidens si est accidens aut est aut [illegible] si [illegible] illo corrupto non forma substantialis corrumpetur [illegible] si autem constituebat hoc aliquid distinctum ab aliis [illegible] constituit [illegible] accidens sit forme [illegible] corrupto tunc forma corrumpitur. Sed si substantia aut tota substantia aut forma [illegible] isto corrupto forma corrumpetur aut pars substantie forme quia corrupta erit pars forme parte reliqua remanente sed talis modus forme est susceptivus magis et minus quare tunc forma substantialis vere suscipiet magis et minus quod est [illegible] ut in sequenti articulo apparebit.

Deficit 3 ista opinio [illegible] quod ex positione colligitur quod forme elementorum suscipiunt naturam materie prime [illegible] in formas mixtorum ordinentur tamquam in perfectiores eorum formas quam stella secundum suas formas quod sunt id quod sunt in formas mixtorum ordinentur tunc elementum [illegible] suas formas ad [illegible] locum mixti moveretur hoc est falsum quia locus mixtorum est circa medium ut dicit philosophus 2 de generatione ad talem autem locum non movetur levia naturaliter [illegible] quam patet de se [illegible].

Item sequeretur quod stella essent otiosa hoc autem est falsum quia declaratur quod stella secundum suas formas per istos ordinantur in formas mixtorum ut in perfectiores. Illa autem est natura rerum que in pluribus inest [illegible] tempore ut dicit philosophus tertio celi cum ergo stella [illegible] in pluribus tempore [illegible] in pluribus corporibus [illegible] huius perfectionis erunt otiosa quia otiosum est quod est in natura [illegible] fine aliquo quod non includit [illegible] physicorum [illegible] ex sic [illegible] suppositum [illegible] licet stella quantum quo includuntur in mixtis non sit determinata propriis figuris sed figuris propriis mixtorum figurantur tamen stella quantum ad esse [illegible] constituuntur habent figuras naturales que a philosopho 2 celi de istis corporibus demonstrantur sicut est figura sperica quod apparet ad sensum sit hoc generaliter [illegible] de toto quia per hoc videmus guttas aque non

impeditas assumere figuram spericam [illegible].

Deficit [illegible] ista opinio in eo quod ex dictis in sua positione [illegible] dicta ab [illegible] nullo modo habere videtur esse agentis [illegible] mixta primo quia [illegible] est de [illegible] 3 de anima [illegible] alter [illegible] intellectum esse formam [illegible] arguit [illegible] quod ipsum sic licet per virtutem elementorum absque motore extrinseco fieret virtutes expressive hic esse posset ut prosequitur per [illegible] quod est apprehensio esse aliquam formam albam elementorum ut color et sapor in quibus vult dicere expressive quod licet virtutes expressive non fiant alia elementorum virtuter [illegible] non expressive sic est forma mixti unum mixtum quia compositum consequitur color et sapor unum absque elementis sicut quasi idem est dicens formam compositam formis ut ipse dicit [illegible] anima [illegible].

Secundo quia in [illegible] ratione est active disponens materiam et introducens formas ut dicit [illegible] metaphysice [illegible] est quod stella per eorum actionem et passionem disponunt active ad formam mixti et introducuntur formam [illegible] nec valet eorum [illegible] quia de hoc [illegible] aliquod habent rationem agentis aut univoci aut equivoci quod verum est si habent rationem agentis principalis. Si autem habent rationem agentis organice et quodammodo instrumentalis non oportet [illegible] quod stella non sunt agens principale sed virtus eius missa a corporibus celestibus ut dicit [illegible] metaphysice [illegible].

Per iam dicta autem isti opinioni et aliis in sexto articulo absolvetur et hoc de tertio articulo questionis.

Quantum ad quartum articulum est agendum in quo erat in textu opinio quam credo veriorem ponere [illegible] rationibus ac aliorum [illegible] confirmare [illegible] sine preiudicio tamen [illegible] quod ad [illegible] duo ad quorum primum quod stella secundum proprias formas non manent in mixto secundum quod remanent in virtute.

Primum probo ex rationibus quarum prima sit ista. Stella secundum proprias formas si maneret in mixto tunc aut non esset mixto [illegible] aut dimensiones elementorum se invicem penetrarent aut forme elementorum cedentes non transirent de una materia ad aliam quod est falsum ergo [illegible] consequentis est nota quo ad primam partem patet per philosophum de generatione [illegible] mixtionis supra posita in secundo articulo questionis quo ad secundam partem [illegible] physicorum quo ad 3 partem patet ex 2 physicorum ubi dicitur quod non [illegible] semper est [illegible] semper in [illegible] et quia [illegible] dicitur [illegible] quia si stella secundum proprias formas maneret cum qualibet forma substantiali actu existens exigit sibi ad suum esse determinatam aliquam quantitatem [illegible] elementum in mixto [illegible] quantitate [illegible] quod per [illegible] mixti esse non mixtio secundum veritatem vel sic esset quod [illegible] sit mixta [illegible] quantitatem unius elementi quantitatem alterius penetrare quod esse [illegible] sic non contingeret oportet tertium scilicet formam unius elementi recedere [illegible] transire ad formam [illegible] alterius aliter non possumus [illegible] magis [illegible] quamlibet partem mixti esse mixtam [illegible].

Ad istam questionem [illegible] negatio [illegible] ad cuius negationis evidentiam [illegible] quod stella in mixto non sunt [illegible] nisi quantitate determinata convenienti forme mixti nam [illegible] stella dixerunt se ad minima forma [illegible] forma unius cuiuslibet elementi [illegible] suas qualitates [illegible] mutuo ita quod minimum ignis calefaciat [illegible] minimum aque [illegible] modo [illegible] inequalibus dispositionibus [illegible] minimum aque agit in minimum ignis et sic de aliis elementis [illegible] ita se alterant forme elementorum per [illegible] dispositiones in suas materias introductas [illegible] possunt amplius esse [illegible] illarum quantitatum [illegible] quod determinatas formis apparatur [illegible] tali alteratione tunc introducatur forma ipsius mixti [illegible] quantitatibus [illegible] quantitas [illegible] forma mixti illis [illegible] qualitates ablatas [illegible] ex pluribus quantitatibus unum quantitatem [illegible] intellectum non est assignare partem [illegible] mixto [illegible] ipsi elemento quantitatem [illegible] remanet [illegible] quantitate ipsius mixti [illegible] elementa respiciunt [illegible] quantitas respicit materie forme mixti que omnibus elementis equaliter unitur.

Sed ista solo [illegible] deficere [illegible] potest quod forma substantialis actu existat in materia quod non sit [illegible] quantitate [illegible] quod est [illegible] suppositum in

[illegible] articulo questionis probata.

Secundo [illegible] procedit materiam [illegible] sua destruit natura dicens quod forme elementorum ad minima [illegible] divisorum sic se alterant tunc per dispositiones suas in materias introductas non possunt esse [illegible] illarum quantitatum minimarum [illegible] ex aliqua parte forma [illegible] de [illegible] quantitate in materia determinata ut ibi existat sequitur quod non amplius forme elementorum sic alterate possunt esse [illegible] illarum quantitatum minimarum [illegible] quibus unaquaque forma elementi potest stare [illegible] quod nec [illegible] sunt in materia [illegible] quod est [illegible] contrarie [illegible] repugnare.

3 quia dicit stella se ad minima formalia dividere et postea se invicem alterare [illegible] magnam habet difficultatem quia sufficeret [illegible] quod esset [illegible] minimo hoc autem est falsum primo physicorum [illegible] declaratur quia si minimum aque alterat minimum ignis tunc ipsum [illegible] frigidabit [illegible] quod [illegible] mortabit [illegible] fiat in tempore igne in alio tempore erit [illegible] quantitate minori quam esset [illegible] erit minus minimo. Et ideo non [illegible] videmus [illegible] primo de generatione quod elementa in [illegible] divisa se ad minima alterent sed solum dicit ipsa [illegible] divisa se invicem alterare.

Tertia ratio est ista stella secundum proprias formas si manerent in mixto tunc forma mixti esset forma accidentalis hoc est falsum quia mixtum [illegible] quod [illegible] est substantia [illegible] forma [illegible] substantialis. Consequentia declaratur quia forma mixti tunc esset in materia actuata simpliciter sed talis est forma accidentalis ut patet per [illegible] 2 de anima dicit quod [illegible] et [illegible] formam substantialem et actualem quod forma substantialis est in [illegible] in potentia quia constituit [illegible] in [illegible] per quod constituitur [illegible].

Dicit autem [illegible] patruus [illegible] Paduanos [illegible] dicebat quod forme elementorum sunt forme imperfecte non per se sed magis ordinate [illegible] in se [illegible] actum [illegible] principio [illegible] in materia prima et hoc sed quod sunt in se perfectiores quedam sic unaqueque est apta nata [illegible] hoc [illegible] tertius tactu [illegible] advenit materie mediantibus [illegible] est [illegible] non [illegible] operantur ad materiam [illegible] adulteriores perfectiones et hoc non [illegible] forme [illegible] distinguitur [illegible] ut non ad [illegible] sunt apta nata [illegible] altius [illegible] sed in ipsis [illegible] possibilitatis [illegible] formarum [illegible] sunt apte nate recipere [illegible] advenit materie mediantibus ipsis non est forma actualis.

Sed ista solutio non valet sed quia est [illegible] intentionem [illegible] quod tenet [illegible] primo physicorum ubi arguitur de Avicenna ponendo formas corporeitatis existentes in materia [illegible] ipsa esse posse [illegible] arguit enim [illegible] ipsum quod si [illegible] esset tunc omnes alie forme essent actualiter [illegible] est quod si esset talis forma corporeitatis in materia ipsa esset [illegible] perfectior forma elementorum ulteriores ordinata ut ponebat Avicenna [illegible] hoc non obstante forma [illegible] esset actualiter sed [illegible] quod si forma mixti adveniret materie sic mediantibus formis elementorum in ulteriores perfectiones ordinatis quod adhuc esset forma actualis [illegible] eadem esse realitas forme elementi que est perfectio materie a qua ordinatur in perfectiones ulteriores nullo modo substantialiter mutata [illegible] mutetur modus essendi [illegible] ista realitas [illegible] esse materie substantiale [illegible] ipsa in ulteriores perfectiones ordinata adhuc daret esse actuale [illegible] eadem realitas que dat illud esse non [illegible] actu [illegible] dabat [illegible] forma mixti materie ipsa mediante adveniens esset actualis sic ubique forma naturalis est perfectio materie in ulteriorem ordinata [illegible] perfectionem. Et [illegible] omnis perfectio [illegible] advenit materie mediante forma naturali erit accidentalis [illegible].

Quarto [illegible] sit ista stella secundum proprias formas in mixto maneret aut secundum ipsas integras et perfectas aut [illegible] et remissas sed nec sic nec sic manere possunt [illegible] patet [illegible] sufficienter [illegible] non manent secundum formas completas [illegible] quia sic redirent opinio Avicenne que fuit superius [illegible] nec secundum formas remissas [illegible] elementorum sic [illegible] susciperet magis et minus [illegible] esset [illegible] quod est contra philosophum [illegible]

et cum ubique reperitur magis et minus reperitur dicitas tunc in illa esset dicitas quod est contra philosophum in principiis quarti physicorum quod est contra.
¶ Sed adhuc istas rationes consueuerunt sic aliqualiter intendentes dicere quod manet secundum formas remissas et cetera quod substantia suscipit magis et minus secundum formas elementorum ad eius conditiones accidere secundo celi et mundi. Dico quod forme substantiales perfecte non possunt recipere magis et minus et sic intelligit philosophus in principiis forme tamen elementorum imperfecte quod inest formas substantiales perfectas et actuales bene possunt in isto philosophus intelligit et cetera quod et tunc in substantia esset dicitas dicunt quod licet in substantia completa non sit dicitas et sic intelligit philosophus in principiis quarti physicorum. In substantia tamen imperfecta bene potest esse dicitas sicut in formis elementorum ut dicit commentator primo physicorum auctoritate alias quod est contra. ¶ Sed hec solutio deficit in duobus primo in hoc quod simpliciter asserunt quod forme recipiunt magis et minus quod si sic esset tunc in substantia esset motus et materia prima esset subiectum motus hoc est falsum quod ad utramque partem per philosophum in quarto physicorum ratio declaratur quia successio maior quam ratio est motus ut patet quarto physicorum et motus et mutatione quinto physicorum. Sit forma suscipit formas elementorum suscipit magis ad minus. Et ipsa immediate sit in materia prima tunc materia prima immediate esset subiectum motus quod est probandum. ¶ Secundo deficit in hoc quod concedit dicitatem esse in substantia licet formas tunc in substantia esset motus contra ut dicit commentator contra alexandrum quarto physicorum [illegible] dicens quod in substantia non est motus ubi non est dicitas quia non esset ueritas dicere est absurdum ratio declaratur quoniam ad hoc quod autem aliquid sit motus sufficit quod recte sic dicitas secundum formas et non secundum aut [illegible] sicut se habet album et nigrum quod si sic essent esse secundum formas in eis esset motus quod est in tempore et eorum secundum sit in tempore quod est contra. ¶ Alii dicunt soluunt rationes predictas dicentes quod esse secundum prius formas remissas manet in mixto quod quod forme elementorum aliquo modo recipiunt magis et minus nec propter hoc ad ipsas est motus unde dicunt quod est triplex forma scilicet naturalis perfecta qualis est forma hominis et asini et forma actualis ut albedo et nigredo et forma substantialis imperfecta ut sunt forme elementorum. Prime due forme nullo modo suscipiunt magis et minus nec etiam ratione subiecti in quo fundatur eo quod ista forma consistit in indiuisibili in forma non ordinatam [illegible] suscipit magis et minus etiam ratione subiecti in quo fundatur uidelicet quia hoc secundum sunt diuersas partes potest esse in illa forma plus et minus vel potest esse diuisa formas sed diuisas partes sicut apparet in medio quoniam unum secundum mouetur de una forma in aliam donec dimittit motum mobile est secundum ambabus formis sed diuersas partes sui. Ad rationes suas [illegible] dicunt una forma actualis est aptata tantum alteri permisceri ad inuicem et ad inuicem remitti ad constitutionem forme medie sicut calidum et frigidum sunt in tepido et album et nigrum in colore medio sed forma qualitas modo suscipit magis et minus et quodam modo non vel primo non suscipit magis et minus ita quod sit apte nate permisceri et idem secundum rationem diuisarum partium sic et forma substantialis perfecta suscipit magis et minus quia possunt circa idem corpus alteri permisceri. ¶ Et propter hoc ut ipsi dicunt ad formas elementorum non est motus sicut nec ad alias formas elementorum non est motus sicut nec ad alias formas perfectas sed bene recipiunt magis et minus itaque ad inuicem sunt apte nate permisceri ad constitutionem alicuius forme medie alterius equalibus illarum et hoc conuenit formis accidentibus constituentibus unam formam mediam idem dicunt sit in instanti quia in illo instanti in quo introducitur forma media inuicem in instanti remittuntur et alteratio precedens elementorum disponit ad remissionem formarum [illegible] introductionem forme medie et dicunt ulterius quod ille motus remissionis competit solum formis imperfectis que in eorum consistunt sic igitur quod in eis secundo [illegible] remittuntur in quadraginta [illegible] que sunt ubi non secundum esse propter conditionem nec secundum esse per se secundum esse medium et remissio quod quanto est esse medium inter purum actum et puram potentiam et hic dicunt fuisse intentionem commentatoris tertio celi et mundi. ¶ Sed ista solutio deficit in hoc quod dicit quod forme elementorum non possunt permisceri circa idem corpus ratione diuisarum partium nam quando ex non esse [illegible] generatur pars que est proprie quidem elementi generationem transmutationis et tamen illis quam illa que est magis remota uel [illegible] quod [illegible] forme [illegible] corporum

ratione diuisarum partium taliter permisceri quo modo in generatione substantialis forme potest esse susceptio ut dicit lincolniensis primo posteriorum exemplificans super illo ubi ignis generatur in multiplicatam anologiam nec in hoc dicunt substantialis ab actu sicut dicit nec perfecta nec imperfecta unde quod secundo posteriorum dicit quod in generatione hominis necessario partes sperme alie recedunt et partes hominis introducuntur donec forma fuerit completa et philosophus septimo de generatione animalium tale successionem ponit in generatione partium aliis cum dicat ex sanguine menstruo primo generatur et ipsum generatum de membra postea sibi acquirit. Nec propter hoc talis uel talis successio erit motus primo quelibet pars formetur immediate introduceretur sed in dispositionibus motus et alteratio antecedat. ¶ Et deficit in hoc quod dicit formas elementorum ad inuicem permisceri ad constitutionem forme misti sicut intelliguntur ut illa sufficienter solutionem rationem quoniam si forma misti esset facta ex permixtione formarum elementorum tunc non esset una forma simpliciter omnis est falsum ergo et antecedens falsitas consequentis est nota quia declaratur quod omnis forma mixta si sit mixta una debet esse mixta ex duobus ex quibus uno ordine respicientibus non non dicimus quod ex aliquo et dulci sit una forma media quia ubi due forme quecumque sunt ex non sit ordinate nec similiter ex calido et sicco propter eandem causam sed forme elementorum non sunt duo ex sed sunt quatuor ergo et cetera quod est contra. ¶ Illi autem et cetera soluunt rationes predictas supponentes quod forme elementorum consistunt primo in formatione misti et sunt imperfecte participant aut de scilicet materie primo scilicet de potentialitate dicunt ergo quod possunt in forma accipi ut forma sunt et actus quam cum sint apte nate fluere esse in actu supposita diuisibilitate de omni [illegible] et sic non recipiunt magis et minus nec successionem aliquam nam forma ignis sed quod est id esse ignis in sicco seorsum ab omni alio corpore non recipit successionem aliquam nec intenditur nec remittitur ita ut possimus dicere unum ignem esse magis ignem alio igne intensiue. ¶ Alio uero modo possunt accipi ille due forme in ordine scilicet ut sunt in quo aliquo esse siue in actu completo et distincto siue in potentia respiciente ulteriorem perfectionem siue formam propriam ulteriore perfectione siue formam est aptum natum de statu supposito et esse constituti de aliquo aliorum que in potentia ordinantur [illegible] illo modo ille forme recipiunt magis et minus et hoc isto modo quia aliud sunt forme [ille] prius [illegible] aliam perfectionem [illegible] aliam consequuntur esse isto potissimo esse aliud uero sunt prius [illegible] aliam non perfectionem nec completionem ad [illegible] quandam unionem ut scilicet potentialem unionem [illegible] illam formam scilicet ulteriore perfectionem in qua scilicet [illegible] ordinatur recipere possit et [illegible] formas elementorum sit salua [illegible] non tamen sunt prius ut sit [illegible] [vel loqui sint] omnem modum [illegible] potest [illegible] remotus est ab ipsis elementis [illegible] transmutationem modo ille quo unum [illegible] seorsum in actu complete existebat et remanet modo ille quod sunt [illegible] formas [illegible] apta nata suscipere formas mixtorum. ¶ Nec est inconueniens si forma elementi est tale prius esse [illegible] ordinatur aliquid nam [illegible] sicut dictum est. Et ex hoc soluunt aliqui formas [illegible] ad formam [illegible] formas et cetera. Dicunt quod [illegible] formas remissas [illegible] suscipiunt magis et minus dicunt quod non propter suscipiunt magis et minus sed talis remissio successionis magis et minus assimilatur [illegible] formis accidentibus dicunt quod [illegible] forma recipit magis et minus quia [illegible] formas [illegible] quorum [illegible] perfecto et alterio ita nos possumus de formis elementorum qualiter sunt modo quodam magis perfecto [illegible] qui sunt prius esse in actu completo aliquando uero non sunt ita [illegible] esse et perfectum sed in hoc dicunt [illegible] accidentibus quia sunt in suo imperfecto esse quod est in perfectissimo modo essendi earum aptitudine [illegible] formarum [illegible] quarum sunt forme [illegible] non recipiunt successionem aliquam quod non est [illegible] accidentibus [illegible] in quarum [illegible] forme sunt hoc est [illegible] esse sequentia [illegible] possunt [illegible] et remitti consistat ut dicunt sunt [illegible] ille forme sunt [illegible] formas substantiales et actuales quod conueniunt cum formis accidentibus et formis substantialibus [illegible] conueniunt in [illegible] substantialibus conueniunt quia sunt prius [illegible] quarum

aliquid est hoc aliud de genere substantie sicut et quelibet forma substantialis perfecta et forme accidentibus quia istas formas propter causam perfectam consequuntur duplicem modum essendi quorum unum est alio perfectior et potest solum ab uno alio remanente sicut conuenit et in formis accidentibus nec propter hoc sequitur quod ad illas formas sit motus quia si quod sunt actus quidam terminantes motum ut sic dicunt esse in suo perfecto esse et sic non competit eis successio aliqua ut non sunt in mixto quod est secundum esse potentiale et imperfectum ut sic ad ipsas non fit motus quia isto modo non sunt per se sed propter formam mixti aut sic [illegible] hec non ponunt quod est contra. Sed ista solutio quantum ad extradicem sit supra improbatum et quo ad ea mixta dicta possent multipliciter improbari ipsam tamen in isto quantum applicat ad hoc modo in materia ille forme remittuntur aut per illam remissionem amittitur aliqua pars forme substantialis elementi uel saluatur aliqua pars forme substantialis elementi et est uera successio et motus nam si motus intensionis non est nisi quam acquisitio partis post partem illius perfectionis ad quam tendit motus ut uult commentator tertio physicorum et quarto ita quod motus remissionis nihil aliud est quam amissio partis illius perfectionis post partem quod sic ad ipsam erit uera successio et uerus motus similiter nisi [illegible] pars substantialis forme elementi in tali remissione ad mutatur uel corrumpatur sed solum aliquis modus essendi accidentalis ut concedunt unde tunc elementa in mixto manent secundum suas substantiales perfectiones et remittuntur tamen in accidentibus sed hec est opinio aliorum quam ipsi [illegible] quam improbat commentator ad hoc non est intentio commentatoris ut sibi imponunt quod est contra. ¶ Quarta opinio est ista illa secundum formas proprias non manent in mixto ex quo recipere ipsum mixtum generatur sed elementa sunt huiusmodi ergo et cetera. Minor apparet per philosophum in fine [illegible] dicit quod illa que ex se inuicem recipere generantur sic se habent quod ex altero corrupto alterum generatur minor apparet primo de generatione et cum dicitur quod ille modo generationis est melius ex se inuicem potius ex elementis quamuis ipsa componuntur quamuis ex eis componantur dissoluitur quoniam in ipsa quod est contra. Et hoc de prima parte questionis. ¶ Secunda pars questionis potest dupliciter declarari primo si elementa sunt et maneant aliquo modo in mixto ut patet ex dictis de conceptione posita in secundo articulo questionis sed non maneant secundum eorum esse formale ut probatum est et euidenter in prima parte questionis nec manent secundum eorum esse purum potest quod isto modo est unum elementum in alio et alio modo manent in mixtis quam in se inuicem et ipsa componuntur ad mixtum ut partes ad partes et non sic ad inuicem componentur constituunt unum gradum entium quod manet secundum esse medium esse formale [illegible] secundum hoc est remanere uirtute ut plus apparebit quod est contra. ¶ Secundo sic si manet elementa in mixto ut albedo et nigredo in coloribus mediis et alie qualitates contrarie in mixtis secundum earum esse formale quia tunc medie qualitates non essent una simplex qualitas formaliter quod est falsum nec secundum eorum esse potentiale quia isto modo manet in se inuicem sed manet secundum esse medium inter purum esse formale et purum esse potentiale ut dicit commentator quarto physicorum capitulo [illegible] exponens de ubi philosophus est [illegible] quodam modo medio ultimo dicit [illegible] quod hoc dicit [illegible] quia sunt medio in modo medio in actu et potentia ergo elementa manent in mixto non secundum eorum esse formale nec secundum eorum esse potentiale ergo secundum esse medium quod est contra. ¶ Modo restat opponere illam aliorum testimonium confirmare [illegible] primo quod hoc est in modo physicorum primo de generatione capitulo de mixtione sic dicentis: Nec ergo manent in actu corpus et album non enim manet secundum eorum esse formale ut corpus album quod ad inuicem miscetur neque corrumpitur alterum neque ambo saluantur enim uirtus nec ergo manent actu ut corpus et album quod non manet secundum eorum esse formale sic manent corpus et album quod ad inuicem miscentur neque corpus alterum neque ambo corrumpuntur simpliciter quia ad eorum esse formale et uirtuale per se sicut quando unum transmutatur mutatur in alterum sed solum corrumpitur quantum ad eorum esse formale per se non autem quantum ad eorum esse uirtuale per se corrumpitur et hoc est quod subdit saluatur enim uirtus eorum id est eorum uirtuale quoniam introducitur forma mixti in se esse uirtuale eorum includit. ¶ Hoc idem dicit [illegible] de generatione [illegible] de elementis sic dicit erunt ergo utique mixta composita ex elementis aut omnis aut elementa alia ex illis pro qualitate [illegible] ut materia sed [illegible] in medium [illegible] erit ita quando in mixto illo uero modo in [illegible] generatur sic exspecerunt mixta aliqua et diuisa ex [illegible] aut elementis [illegible] sic [illegible] mixta fiunt ex elementis proportionem ita elementa ex mixtis per dissolutionem [illegible] qualitatibus elementis [illegible]

in mixtis aliqualiter [illegible] non ita ut materia non sic existentibus in potentia sic materia que est in potentia [illegible] sed existentibus in potentia aliqualiter et hoc est existere in uirtute. Et idem subdit [illegible] modum [illegible] ubi dixit quod eorum uirtus saluatur. Et erit ista quidem mixtio scilicet quando elementa sic se habent ista uero materia quod generatur scilicet quando in elementis ex alio generatur quia elementum ex quo generatur in elemento generato manet ut materia in potentia materia. ¶ Hoc idem expressius in secundo de partibus animalium sic dicit tribus autem existentibus compositionibus prima utique quis ponet eam que ex uocatis quidam aliqui elementis puta terra aere aqua igne. Est autem melius forte ex uirtutibus dicere [illegible] ut dictum est [illegible] Ubi uult expresse quod compositio que est ex elementis non debet proprie dici ex elementis eo quod ipsa elementa eorum in ipsa compositione non manent secundum esse formale [illegible] quod [illegible] nota [illegible] ad eorum speciem formatur sed debet dici compositio esse ex uirtutibus elementorum quia ipsa elementa in tali compositione manent solum quantum ad esse uirtuale quod est contra. ¶ Et hoc confirmo ex textu commentatoris licet de eius intentione [illegible] dubitare esse dicimus [illegible] ex textu [illegible] quarto metheororum capitulo de [illegible] dicit quod miscibilia in mixto remittuntur et [illegible] sed quantitate et qualitate ut expositum est supra in secundo articulo questionis. ¶ Hoc idem dicit [illegible] physicorum [illegible] super illo [illegible] omnis [illegible] quod est contra. [illegible] illa conueniunt in hoc quod sunt in materia [illegible] in hoc quod quedam sunt materia proportionata ut [illegible] secundum alteritate ut panis [illegible] quedam sed opposita et alteratione ut acetum et mel [illegible] et quedam elementa omnino opposita sicut exponendo quedam sunt materia sed opposita accidentale ut [illegible] opposito maneant sed eorum esse formale ut [illegible] quedam sed alteratione scilicet substantiale scilicet ut pannis [illegible] non manet in [illegible] secundum suo esse formali sed [illegible] quedam per alterationem oppositam ut [illegible] alteratio quedam sunt prius alteratio [illegible] substantiale quod conueniunt in mixto quia [illegible] ad eorum esse formale sed oppositarum [illegible] dico in uirtute eo quod elementa in mixto manent [illegible] sed eorum esse uirtuale esse eo quod quantum ad [illegible] esse per se non corrumpitur sic [illegible] ultimo dictum patet eo quod elementa in mixto manet sed eorum esse uirtuale quod sic exponitur [illegible] ut uolens [illegible] patet expresse hoc idem [illegible] secundo celi et mundi ut [illegible] supra [illegible] se plus importet quia plenius in quarto articulo questionis apparebit ubi [illegible] plenarie exponetur et hoc de secundo articulo questionis. ¶ Post hec autem est ad quartum articulum questionis accedendum in quo sunt quedam [illegible] difficultates mouende [illegible] possit dissoluendum [illegible] primo quedam [illegible] questionis [illegible] quod elementa secundum proprias formas non manent in mixto quarum prima est ista illa que secundum proprias formas manet in mixto in alteratione maiori et magis albedo ab [illegible] manet secundum proprias formas in minori alteratione. Et [illegible] hoc est nota sed elementa sunt huiusmodi quod [illegible] maior est alteratio et magis [illegible] albo alteratio illa qua unum elementum transmutatur [illegible] qua illa qua elementa transmutantur in mixtum quia alteratio per [illegible] est [illegible] et [illegible] ad medium sed in illa tota alteratio qua unum elementum transmutatur ad reliquum elementum [illegible] transmutatur secundum formam propriam manet [illegible] in [illegible] corporis [illegible] teneat [illegible] ut patet [illegible] physicorum quod est contra. ¶ Et confirmatur [illegible] sic ponamus quod alteratio qua aqua debet transmutari ad ignem est ad caliditatem et siccitatem [illegible] gradum alteratio qua aqua [illegible] debet transmutari ad mixtum cum sit minor quam [illegible] sit ad caliditatem et siccitatem [illegible] aqua mota [illegible] alteratione que est ad [illegible] manet [illegible] forma ita quod [illegible] gradum caliditatis et siccitatis non corrumpitur [illegible] in [illegible] alteratione que est solum ad [illegible] gradum non corrumpetur quod secundum propria forma manebit et eodem modo de aliis elementis quod est contra. ¶ Secunda difficultas [illegible] sit ista si elementa secundum proprias formas non manerent in mixtis sed corrumpuntur aut corrumpuntur in instanti precedente instans introductionis forme mixti in materia aut in instanti sequenti et hoc est [illegible] ex

est tamen mixtionis in eo non in prima simpliciter qualis est
forma media inter primam potentiam et purum
actum que est potentia forma ut quandoque que alie forme
in potentia nec forme in creatione potentialiter actualiter
illa non distincta forma dicta per primam materiam et anima
potest dicta recipere talem formam una in perfectione elementi
media est dicta recipere formam perfectam quantum ut que
sunt forma secundum actum et secundum virtutem et hoc est quod
plerumque dicitur in elementis mediis ponentur dicimus in genere
que quasi materia substantia ubis. Et de causa est primi generis
est quod anima generis non est forma illius materie aut secundum quod ipsa non
debet esse alia in actu omnis ex eis que recipit illam
formam omnis in illam in perfectionem secundum quod ipsa recipit
formam illam et postea media forma. illi recipit omnis
alias formas usque ad individuales. Et secundum dicit et est
ille filius generis secundum dicitur agentem que est unam rationem in mixtis
secundum quod ex eis est in potentia ergo quod est unum in forma multe
ne in ficti et potentia. Et quod verbis dicitur collige
ex intentione philosophi quod forma in perfecta et in eclusa potentia
dicta materia ulterius media est anima potest sic recipere ultimam
formam perfectam media forma virtuali quantumcumque actu sit

[illegible]

p̄fēc for̄ quia remaneret ēē for̄ale ī ipa aq̄ ēē
uirtuale q̄ est f̄lm quia tūc uniū elm̄ poss̄
remanere in alio elto sī ēē suo formali q̄
est in p̄ōe q̄ quā d̄clarat q̄ illo dic idem .n. habz
iudiciū p̄s q̄ totū q̄ eadem est ro utrius q̄ p̄s
totā .n. ēē formale qualitatis q̄ē sicut totū
q̄ possit actu sensū denotare ad ēē tale q̄ p̄s
.i. ēē uirtuale q̄ est sic p̄s alterū s̄p q̄ sensū
actu existē nō possit h̄r ide iudiciū .i. p̄portiona
le p̄portionē ad ēē for̄ale uirtuale forme elti q̄
sic se h̄t ēē for̄ale qualitatis ad ēē for̄ale for̄e
elti sic se h̄t ēē uirtuale qualitatis ad ēē uirtu
ale elti q̄ ēē uirtuale qualitatis remanetur
remota ēē formali et a actu sensū sine ip̄s ēē nō
possit sequitur q̄ for̄ elti sub for̄a ēē poterit rema
nere ablata qualitate s̄ totū q̄ erat p̄bandū
Set q̄ dcā in hac solutione .2. dubia occurrunt
prima est q̄ q̄ dcām est q̄ qualitas h̄t duplex
ēē iniq̄ dicit quia hūs uir dicere phs .6. phor
ubi in uestigiis q̄ in mobili nō sit p̄mo sicut
dicit manifestum ē g q̄ ī sola mutatione que

[illegible]

ſicut ſenſus agens ſenſus paſſiuus ipſum cognoſceret
q̄ e manifeſtum ſ'm q̄ ꝑbo oīa quia cognoſcit ꝑpa
xibilitate cognoſcens ad cognitum ut h̄e in primo huius
c̄i 2. c. 6. ethicorum. nunc ſicut ſenſus agens ſenſatio
ſenſus paſſiuum habet ei ſimilitudinem ꝯ effectus aſſimilatur ſue
cauſe agenti per ſe ꝯ ſic ſenſus ꝑ illius cognoſceret. ad quam
ſenſibile eſt quod intentionis. ¶ Quarto eſt contra poſteri
oris magiſtri ponentis tenentis eadem et negantem
ſicut ſenſus agens tunc ſenſitiuum huius in ſe virtutem
ſenſandi eſſet in potentia eſſentiali ad ſentire hoc aut e contra
quia ſic graue in actu non eſt in potentia eſſentiali ad ubi deſce
ſum ſed in potentia accidentali ſic ꝯ ſenſatum non e in potentia ſic ꝯſiſi
tum nō e in potentia eſſentiali aſcenſus ſed ipſum ſolum ex quo
generatur fuit aliquis fuit ipſo eſſentiali ad ipſum ſentire ꝯ
reductum fuit ad actum ab ipſo generante ꝯ aliquid
prohiberet ut dicit ipſe omnia quia illud eſt in potentia
eſſentiali ad aliquem actum q̄ ad illum actum reducitur ab agen
te per ſe ut manifeſtum eſt per Ariſtotelem. octauo. 6. phyſicorum et 9.
celi et mundi. ſic igitur ipſum ſenſitiuum ſolum eſt receptiuum ſe
ſationis reducitur ad actum ſentiendi per virtutem per ſe ac
tiuam que dicitur ſenſus agens q̄ tunc ipſum ſenſitiuum paſ
ſiuum eſſet in potentia eſſentiali ad actum ſentiendi q̄ eſt contra
ut ipſe dicit. Et in hoc conuenit cum quibuſdam ſequacibus
q̄ non ſit ſenſus agens. Et ſi queras ab eis quid ſit im
mediatum principium per ſe actiuum ſenſationis ipſum ipſi inſtant di
ſtinguentes in hoc dicentes unius opinionis q̄ ſ. ſenſibile
e immediatum actiuum primum ipſius ſentire eo modo quo actus
ſenſus indiget agente ſic q̄ ſ. intellectus e immediatum
per ſe principium eliciuum intellectionis ut ipſe ut ipſe dicit in
questione de ſ. intellectu. ¶ Illi uero poſteriores cum quo eſt ul
timo in deuota dicunt q̄ poſtquam aliquis generatus e ipſe ſ. q̄ in
diget agente aliquo per ſe quod tranſmutaret uel redu
ceret ipſum ad actum ſentiendi primo modo dicit q̄ ex ipſo ſenſus
habet in ſuo organo ſpeciem ſenſibilis que ipſum re
preſentat exibit ſentire in actu ſuum de ſe abſque
hoc q̄ ad actionem tranſmutetur ab aliquo per ſe agente
ita q̄ ſuum actum eliciet ex ſua natura ꝯ recipiet in ſuo
organo ſuo quod erit ſ. actus formalis coexequente in medio.
Et hec cum ſint uerba dicentium q̄ licet ſentire poſtquam
aliquis generatus eſt non ſit ab aliquo agente per ſe eo q̄ tunc
ſenſus eſſet in potentia eſſentiali ſed ſolum accidentali cum ipſum
ſentire eſt agnatum ſolum ſic per ſe motore que
admodum conuertitur ſenſitiua ab ipſo generante ¶ Set
michi uidetur ſalua reuerentia ſic dicentium q̄ ante dicunt
de Ariſtotile contra ueritatem ſ. q̄ dicunt de Ariſtotile per ſe.
¶ Si non eſſet aliqua uirtus anime per actiua ſenſationis ſed
non eſſet per ſe cauſa agens ipſam ſenſationem hec e in
quia non poteſt eſſe perfectiua alicuius operationis niſi ſua
aliquam naturalem uirtutem ut omnes concedunt. Sed hec quia
e contra Ariſtotilem. ut preſuppoſitum eſt quia plane uult Ariſtotiles.
et 9. q̄ anima eſt cauſa actiua per ſe omnium motuum pro
priatis uide 10. dicit q̄ Ariſtotiles declarauit animam eſſe
cauſam mouentem ſecundum omnes modos motus ſiue uerbis
ſiue eſtimationis manifeſtum eſt q̄ ipſa ſenſatio e quidam
motus ſpiritualis ſ'm intentionem Ariſtotilis. q̄ etc. ¶ Et
dico ad propoſitum ſic aliis dicens q̄ neceſſe eſt tantam ſiſi
tia eſſe uirtute naturali per ſe actiuam ſenſationis ꝯ hoc
poteſt uocari ſenſus actiuus q̄ probo ad preſens duabus
rationibus principalibus ad quarum primam ſuppono 2. publi
ce manifeſta primum eſt q̄ ſenſatio indiget aliquo
principio effectiuo per ſe immediato q̄ probo ſic et negatur
quia omnis effectus per ſe intentus qui recipit in ali
qua potentia per ſe recepta ipſi indiget aliquo per ſe principio
effectiuo immediato. hoc e immediato curlibet experto ſicut
aliquis effectus non dependet ab agente per ſe tunc non
eſt per ſe intentus ab aliquo ſed ipſa ſenſatio eſt
quidam effectus per ſe intentus ꝯ ab aliquo concu
piatur in potentia per ſe recepta ei. ſ. in ſenſu q̄ patet quia ſ
mus unicuique ne eſt id per ſe intentum ab agente nā
hoc eſt manifeſtum per ſe in quo ipſum ſentire e finis animalis
ut plane dicit Ariſtotiles. in de ſompno et uigilia quare etc.
¶ Item q̄ ſenſus ſit per ſe potentia recepta ipſi ſenſationi

hoc uidetur manifeſtum quia ſiue tunc ipſa ſenſatio neceſſario indi
get aliquo per ſe actiuo immediato quia agens actiuo
mediato non agit niſi mediante agente immediato ut no
tum eſt hec ſit principalis ſuppoſitio. ¶ Secunda ſuppoſitio
eſt quia illud cuius nobilius eſt cuius operatio propria per ſe
e ut patet perfectiſſima operatione alterius ꝯ hec pa
tetur uidetur eſſe in quantum maximum. quod confirmatur aliqualiter
quia operatio propria rei eſt finis propius ei cuius autem
per ſe finis eſt nobilior ꝯ ipſum eſt nobilius quam illud
ut manifeſtum eſt ꝯ hoc quod finito habet. ex primo poſteriorum capitulo
de operatione primo de anima. ¶ Tertia ſuppoſitio eſt q̄ efficiens
aliquid eſt ſimpliciter nobilius quam recipiens ipſum hec
q̄ eſt manifeſta cuilibet intelligenti ut efficiens eſt
nobilius operatio quam recipiens ipſum q̄ ſi quis pre
tendens negaret poteſt probari quia illud eſt nobilius
per quod aliquis aſſimilatur magis enti nobiliſſimo ſed per
efficere aliquid aſſimilatur enti nobiliſſimo. ſ. ipſi pri
mo motori quia ipſe deus cui eſt efficere aſſimila
tur enti nobiliſſimo. ſ. primo motori ꝯ per recipere aliquid aſ
ſimilatur enti uiliori. ſ. materie prime que e principium receptiuum
in rebus materialibus quare etc. ¶ Quarta ſuppoſitio q̄ ſ. res
ſeu forma ſenſibilis non eſt ſimpliciter ens nobilius quam
uirtus anime ſenſibilis ꝯ hoc concederet quilibet ſa
piens ꝯ probatur quia uirtus propria forme nobili
oris eſt nobilior actiue q̄ non eſt uirtus propria
alicuius de creatione forme. ſed ipſa ſenſitiua eſt uirtus per ſe
forme nobilioris. ſ. forme in qua reperitur ſpecies ſenſi
tiua ipſa. ſ. ſenſibilis eſt quod accidens q̄ non e uirtus propria
forme alicuius ita nobilis ſic eſt anima poteſt eſſe. ſ. res ſenſibilis
eſſe in medio radiatio ut. ſ. coloris radiata quamquam in q̄ nulla
e forma. ſic nobilis ſicut e anima ſenſitiua quare etc. ¶ Et
poteſt ſic ſignari uirtus propria anime cogitatiue eſt res ſimpliciter
dignior actiue quia poteſt eſſe in actu in rebus. Sed poteſt ſe
ſenſitiuum eſt uirtus propria anime cogitatiue ut manifeſtum
eſt ꝯ ipſa ſenſitiua rei ſenſibilis eſt actus q̄ poteſt inueniri
in rebus inanimatis ut manifeſtum eſt quare etc. hanc q̄ habet concederet
ille q̄ negat ſenſum agentem quia uult q̄ uirtus cog
noſcens eſt nobilior non cognoſcente conſtat aut q̄
ſenſus e cognoſcens ꝯ uirtus ſpeciei ſenſibilis ꝯ ipſa. ſ. non e
cognoſcens quare etc. ¶ Illis premiſſis ſic arguo
ſi non eſſet. ſ. actiuum tunc ſenſatio non dependeret ab
aliquo principio actiuo immediato per ſe ſed hoc eſt contra primam
ſuppoſitionem igitur etc. probo conſequentiam quia ſi non eſſet ſenſus a
gens tunc immediatum per ſe principium actiuum ſenſationis aut eſſet
ipſe ſenſus paſſiuus qui recipit ſenſationem ꝯ hoc eſt
impoſſibile quia una et eadem uirtus non poteſt eſſe actiuum
principium per ſe ꝯ per ſe receptiuum eiuſdem non poteſt eſſe ſenſibile
agens immediatum. Sed eſſe ſimul ꝯ paſſiuo ita q̄ ipſorum non
ſit aliquod medium nec plenum nec uacuum ut patet
ex 8. phyſicorum. ſenſibile autem non ſic ſe habet ad ſenſum
ut manifeſtum eſt aut eſt ipſa potentia anime actiue ꝯ hoc e
in potentia manifeſtum. quia uirtus anime non principium operationis niſi
mediante aliqua uirtute ſuper addita uirtute ut quidam omnes
concedunt ꝯ probatum eſt aliter aut ipſum corpus q̄ e abſur
dum quia ſic ſentire non eſſet principaliter ab anima q̄ e contra
Ariſtotilem. ꝯ contra ueritatem omnem. aut erit. ſ. res ſenſibilis
ut communiter ponitur quia ſequeretur neceſſario q̄
ipſa. ſ. res ſenſibilis eſſet ſimpliciter nobilior ſenſu q̄ e
contra 4. ſuppoſitionem ꝯ probatur conſequentia quia illud eſt ei
ſimpliciter nobilior perfectiſſima operatione alterius per ſecundam
ſuppoſitionem modo efficere ſenſationem eſt nobilior operatio
quam recipere eam ut patet per 3. ſuppoſitionem ſi igitur efficere ſen
ſationem e operatio ſpeciei ꝯ recipere ſenſationem ꝯ recipere ſen
ſationem eſt operatio nobilis ipſi ſenſus ut ſuppoſitum eſt
q̄ ſ. res ſenſibilis eſt ſimpliciter nobilius ens quam ſit ſenſus
¶ Set aliquis hic cauillaret dicens q̄ recipere
ſenſationem non e operatio nobilis ipſi ſenſui paſſiuo
quia actio ꝯ paſſio ſunt in paciente per Ariſtotilem 3. phyſicorum.
quamuis igitur. ſ. agat ſenſationem tamen agere ſenſationem
recipitur in ſenſu paſſiuo ꝯ ſic habebit nobiliorem
operationem quam ſit recipere ſenſationem. ¶ Hec uero eſt
cauillatio quamuis concedatur eſſe paſſio ſubiectiue tamen uerbis

dicat q̄ actus ſit operatio ipſi paſſi ¶ Item ſi con
ditur q̄ agere operationem eſt operatio ſenſus paſſiui tamen
quam ſolum non ſenſus tamen. ſ. habebit nobiliorem causali
tatem ſuper ipſam ſenſationem nobilior. n. eſt cauſalitas
agentis quam recipientis uel eidem producti ꝯ ſic in
euitabiliter ſequitur q̄. ſ. ſit nobilior ſimpliciter ipſo ſenſu q̄
e abſurdum ſi. n. aliqua duo entia habeant op
erationem nobiliorem unum concedetur illud iudicandum e ſim
pliciter nobilius q̄ habet nobiliorem cauſalitatem ſuper ipſam
operationem. Concesso igitur q̄ agere ſenſationem ſit operatio
paſſiui per ſpeciem ꝯ hec operatio perfecta ipſi. ſ. quantum
ſ. habet nobilitatem nobiliorem cauſalitatem ſuper ipſam
quam ipſe. ſ. oportet concedere q̄ ſ. eſſet ſimpliciter nobilior quam
ſit ſenſus. hoc tamen omnino tenendum q̄ agere ſenſationem non
eſt operatio propria ipſi. ſ. paſſiui nec eſt tamquam op
erantis ſed ſolum ut ſubiecti ſed recipere ſenſationem eſt ei
operatio propria que debetur non ſolum ut ſubiecto ſed ut
operanti. ¶ Iſta racione aut conabatur ſoluere ille qui
tenet. ſ. eſſe principium ſenſationis et dicit q̄. ſ. poteſt conſidera
ri dupliciter. uno modo quantum ad ſuam uirtutem ꝯ ſic
eſt nobilior quam ſit. ſ. ꝯ ad hoc concedendum fa
cit quod conuenit per predictam rationem manifeſtum ¶ Set iſtud
nichil eſt ſ. quia non uidetur ad uirtutem rationis per hoc
. n. q̄ ſ. ſenſibilis erit ens ſimpliciter nobilius quam ſit ſ.
quia ei operatio eſt nobilior ſimpliciter operatione ſ. optima
¶ Sicut ſ. ſenſibilis eſſet nobilior ſenſu quantum ad ſu
am uirtutem tunc oportet q̄ ipſa uirtus ſpeciei ſenſibilis
eſſet ſimpliciter nobilior quam uirtus ſenſus q̄ eſt
abſurdum et contra eum ridiculum enim eſſet dicere q̄ uir
tus ſpeciei coloris ſit nobilior quam uirtus uiſiua
ꝯ ſic dicere eis patet quia nichil. n. poteſt eſſe nobilius
alio modo re uirtutis alicuius niſi uirtus ſit no
bilior illo ut eſt manifeſtum. homo. n. non eſt nobilior a
ſino ratione uirtutis intellectiue niſi ipſa uirtus
intellectiua eſſet nobilior aſino ſimiliter aut contra q̄ etc.
¶ Item arguitur contra illum hominem ſic ipſe ſibi
inſtat nobilis quantum ad uirtutem eſt nobilis quantum
ad eſſentiam. ſ. igitur quantum ad uirtutem e nobilior
ſenſu ſequitur q̄. ſ. ſit nobilior quantum ad eſſentiam. ꝯ ſolue
ret hinc obiectioni q̄ nobilis quantum ad uirtu
tem e nobilis quantum ad eſſentiam ut habet uirtutem ſed non ſi
ꝯ ſic ¶ Sed hoc ſine dubio eſt friuolum ualde et
ſuperficiale quia ille due replicationes quantum ad
uirtutem aut habet uirtutem ſunt unum ꝯ idem rea
liter enim differt dicere homo quantum ad ꝯ uanitatem ꝯ ho
ut habet uanitatem. Si igitur dicatur q̄ nobilis quantum
ad uirtutem eſt nobilis quantum ad eſſentiam ut habet uirtu
tem idem eſt ac ſi diceret q̄ nobilis quantum ad uirtu
tem eſt nobilis quantum ad eſſentiam quantum ad uirtutem
ꝯ eſt ridiculoſiſſima repetitio uerborum ¶ Item ens
nobilis quam tamen ad ſuam propriam uirtutem aut e ſuper
ſua eſſentia nobilis aut equaliter nobile aut ſimpliciter minus nobile
ꝯ ultima duo ſunt omnino inopinabilia quia nobilitas uir
tutis e ex nobilitate forme uel eſſentie ut manifeſtum e contra
intelligentibus unum inopinabile eſt omnino quia eſſentia ſimpliciter
ſit minus nobilis ꝯ habeat nobilem uirtutem. ꝯ q̄ e eſſentia
eque nobilis nobiliorem habeat uirtutem propriam igitur reli
quitur q̄ nobilior uirtus eſt nobilioris ſimpliciter
¶ Per hoc. ſ. eſt nobilior quo ad uirtutem ſua
queritur de uirtute utrum ſit idem eſſentialiter. ꝯ ipſa
ſpecies aut non ſiue ſit idem igitur ſic eſt nobilior quantum
ſenſu quantum ad ſuam uirtutem ſic. ſ. quantum ad eſſentiam
ſuam erit nobilior ipſo ſenſu. q̄ ipſe negat ſiue
dicatur q̄ ſit alia realiter uel eſſentialiter tunc illa uirtus
aut repreſentat ipſum ſenſibile aut non ſi ipſum re
preſentat tunc ſine dubio oportet q̄ ipſa ſit quedam. ſ.

res ſenſibilis nam omnis forma generaliter ſenſibilis ipſam in re
preſentans ſpiritualiter eſt. ſ. ei aſſimilata uniuoce ſenſibilis forme erunt di
uerſe. ſ. ipſam repreſentantes q̄ e ridiculum. Si autem di
catur q̄ ipſa uirtus ſpeciei ſenſibilis non repreſentat ipſum
ſenſibile nec ei conformatur hoc uidetur abſurdum quia
tunc ipſa. ſ. per uirtutem illam ſuam produceret agit tamen
ſiue ſenſationem illius ſenſibilis plus quam alterius.
¶ Item ſic ſe habet ſenſus ad ſentire ſicut. ſ. intellectus ad ipſum
ſentire ſ'm iſtum. modo ſenſus ipſa eſt immediatum principium
conſiderationis intellectualis non mediante aliqua uirtute rea
liter diuerſa ab ipſa ſic ille concedit in ſua queſtione de ſpecie in
tellectus igitur etc. ¶ Ubi igitur iſtius conſiderationis patet q̄ ipſe
non poteſt ſoluere rationem meam. Illi uero poſteriores mouen
tur quo dictum eſt dicentes q̄ ſenſationem non indiget aliquo
principio per ſe actiuo eo q̄ ipſum ſenſatum non eſt in potentia eſſentiali
ad ipſum ſentire. Set ſalua reuerentia eius michi uidetur q̄
ipſe ſibi contradicat quia conſideratio ſeu ſentire ſit finis
per ſe intentus animalis neceſſe e ipſum habere in
animali cauſam agentem per ſe quia ſi non habet cauſam agen
tem per ſe neque habebit cauſam receptiuam per ſe
ꝯ ſic erit a nullo per ſe intentum q̄ eſt abſurdum
¶ Item de actu ſentiendi q̄ e in animali poteſt eſſe ſicut
ut uidetur quod eſſe ſine habere cauſam per ſe ꝯ quod per ſe
cum ſibi concedatur neceſſe eſt ipſum habere cauſam per ſe
agentem. ſicut habet cauſam finalem per ſe omnis finis
ſit intentus ab aliquo agente neceſſe eſt q̄ habeat agentem
per ſe. ¶ Item in uerbis iſtius ſibi contrarie concedentis
propoſitum dicentis. n. q̄ poſt eſſe ſenſus habet in organo ſuo
ſpeciem repreſentantem ipſum ſenſibile exhibet. ſ. in ac
tum ſuum de ſe abſque eo q̄ ad actionem tranſmutetur
ab aliquo per ſe agente ita q̄ ſuum actum eliciet
a ſua natura. Modo quero ab eo quid intelligit
per hoc q̄ e exhibet in actum ſuum per hoc. n. neceſſario in
telligit alterum duorum aut q̄ producet ꝯ efficiet actum
ſuum aut q̄ recipiet ipſum ſiue intelligit q̄ ex ſe
producet uel efficiet actum ſuum tunc habeo q̄ per ſe agens
ſunt quorum in iſto ſermone ex ſe idem eſt q̄ per ſe actiuum
illius hoc eſt clarum igitur. ſ. eſt per ſe actiuum ſiue actiuum
ꝯ habeo q̄ ſenſatio dependet ab aliquo principio actiuo per ſe
Si autem intelligit per exire in actum recipere ipſum
actum tunc concedit q̄ ipſe. ſ. e ex ſe ꝯ per ſe receptiuus
ſui actus ꝯ ſi ſic neceſſe eſt q̄ ab aliquo per ſe ac
tiuo principio propinquo tranſmutetur ad actum nunquam
n. unum ꝯ idem eſt per ſe principium receptiuum ꝯ principium
actiuum per ſe unius ꝯ eiuſdem ut manifeſtum eſt ꝯ ipſe expreſſe
e concedit in illo ſuo tractatu de ſenſu igitur ſi ſenſus
ex ſe exit in actum ſuum. i. per ſe recipit ipſum neceſſario
eſt aliquid aliud eſſe per ſe principium manifeſtum actionem illius actus
ꝯ totum illud non ſit ſenſus ſenſibilis ut probatum eſt
cum iſte concedit relinquitur igitur q̄ ſit. ſ. actiuus q̄ ſit ꝯ
et ſic michi uidetur q̄ ipſe in ſuis uerbis implicite concedit
q̄ expreſſe alibi conatur negare. ſi quis aut uelit
uerba gloſare non faciet magnam uim. ꝯ non
uerborum uirtute ſed rei ueritatem principaliter accepto
manifeſtabiter. hec aut ſit per totum illius quidem ꝯ eius
defectus ꝯ cauillationum remotio. ꝯ credo in
dubitanter q̄ ſi quis non modo amore ſumoſitatis
ſed rei ueritatis q̄ faciliter poteſt deffendere illarum
quedam ab omnibus rixoſis cauilloſis quas preter
unus poteſt dialetice inueniri. ¶ Secundo ad fidem
principalem ꝯ ſuper ſuppoſitionibus ſatis notis quarum una
eſt hec q̄ unum ꝯ idem ſimpliciter non poteſt eſſe immediatum principium
per ſe actiuum ꝯ per ſe receptiuum unius ꝯ eiuſdem hoc non pu
to q̄ indigeat probatione apud ꝯ intendentes phyſice nam
potentia actiua eſt principium tranſmutandi alterum aut
in quantum alterum ut in methaphiſica. ¶ Secundo ſuppono q̄. ſ.

sensibile est immediatum principium per se sensationis seu ipsius sentire quod sic probo cum ipsa sensatio sit quidam effectus per se tertius animalis necessarium est quod sic dependeat ab aliquo per se principio immediato sive dependeat ab aliquo principio receptivo per se [illegible] principium receptivum per se sensationis immediatum aut est ipse sensus aut sensibile [illegible] hoc patet per sufficientem divisionem sed non potest esse sensus quia unum quidem non est immediatum receptorum per se diversorum ad invicem ordinatorum hoc est [illegible]

[illegible]

simile autem et in aliis. Quod quia diversarum virtutum non debet esse unum subiectum per se diversa. Dicendum quod verum quod verum est de diversis virtutibus que non sunt principia unius sensationis sed diversarum ut est visus et auditus. Sed de diversis virtutibus que sunt principia unius sensationis non est necessarium quod non habeant diversa subiecta sensibilia quod obiectus. Nunc autem sensus sunt passivus et actus sunt principia unius actus de sensationis ut visus et actus et passivus sunt principia unius visionis unius actus de sensationis. Simile autem et in aliis quod etc.

Et est similis ratio ut significatur an intellectus agentis sit idem intellectui obiectum scilicet intellectus possibilis ad ... quod sic quia ambo sunt principia alia intellectus. Tamen ipsum sensibile non est obiectum ut visibile scilicet. Eiusdem enim est obiectum scilicet passivi sic agit in ipsum. Est autem obiectum activi sic in quod agit scilicet activus modo predicto nec est remotum quod sensibile dicitur agere in sensibile hoc modo predicto quia agit medii speciem quod ipsa scilicet rei sensibilis quia ipsa quidam actus primus forme sensate dependens ab ipsa in esse et conservari et forte non differt secundum speciem ab ista forma sensata ut scilicet color non est diversus per speciem a colore et sic de ceteris simili modo ut multi dicunt et forte verum est sed non determino ad presens de hoc.

Sed dubitatur circa secundum ut unum et idem scilicet actus omnium sensationum sit eiusdem generis cum unius actus omnium visionum et sic de ceteris et posset dici quod sic et si dicatur quod unum agens non est principium ... numero diversorum secundum speciem visio autem albedinis est quedam alia secundum speciem a visione nigredinis et sic de ceteris. Hoc dicunt quidam doctores moderni scilicet ille qui ultimo negavit actum per se sensuum quod istud est secundum primo omnis sensationes eiusdem sensus sunt eiusdem speciei. Et non potest dici quod verum agens immediatum non esse diversa secundum speciem in suo uno recepto eodem modo preparato et disposito sed in suo diversimode disposito bene potest facere diversa modo in visus informatus specie albedinis est aliter dispositus quam visus dispositus specie nigredinis et sic de ceteris quod non est conveniens si quis autem poneret virtutes naturales activas scilicet actionum tot esse per speciem specialissimam quot sunt scilicet sensationes numero videre aliquam dicere de hoc sic enim virtutes specierum sensibilium que ab aliis ponuntur principia activa sensationum ponuntur esse diversa secundum speciem specialissima. Sed non videtur esse de veritate remotum virtutes naturales esse activas sensationum sic multas esse secundum speciem specialem hoc tamen scilicet est valde inconsuetum dicere et cum difficultate debet credi quia que contra consuetudinem dignantur dici ut dicit secundo metaphysice. Hec forte sunt in textu aristotelis in secundo huius capitulo de potentia modo prolixius dicere expresse quia posset dici modo quedam in textu unde quidam valde multe et multo plures quam famosum sit consuetum dicere eas esse si non distinguatur ab invicem secundum diversitatem specierum suarum operationum nec tamen de qualibet earum necessarium sit tractatum diversum constituere eo quod multum propinque sunt et similes sibi invicem et similiter enim est iudicium de operationibus earum non suarum sensibilium sicut enim visu dispositio per se invisibile sicut actus per suam naturalem potentiam esse auditum et sic de aliis. Unde de sensibus quod sunt sensationum docuit aristoteles uno sermone quod omnis talis est susceptio specierum sine materia. Prius autem docuerat que esset causa activa omnium motuum qui sunt principaliter animato et per consequens omnium sensationum in quibus evidenter hec notionem sensuum et aliorum et qua causalitate habent super ipsum scire. Sed aristoteles non expressit quod virtus naturalis activa visionis albedinis est alia a virtute visionis nigredinis non sequitur ex hoc tales virtutes

virtutes non esse distinctas ab invicem specie quia locus ab auctoritate non tenet negative neque est omnino contra sua doctrina quia hec veritas ex verbis suis ut patet de ... predictis puto tamen ipsum inconveniente tenere in tertio huius in verbis pro allegatis. Unde in quo quodam in multe verba exponendo ut dictum est aristoteles. Ergo breviloquus existens de istis omnibus se breviter expedivit quia sic dicit commentator super primo posteriorum modus philosophi est ponere verba que magis sunt ad intellectum pertinentia ad summum natura naturalis que non sunt plurale instrumentis quod post uno de hiis tamen oportebit nos multiplicare sermone propter negantes et propter falsitatem doctrine illorum qui de novo venerunt plurima. Nunc restat solvere ad difficultates et auctoritates que videntur istam positionem reddere improbabile ad cuius evidentiam accipio secundum commentatorem dicitur super quintum methaphisice et secundum philosophum duplex est agens seu efficiens quantum spectat ad propositum quoddam est agens disponens et preparans subiectum ad receptionem actus postremi seu complementi aliud est agens perfectivum et complens scilicet quod in suo preparato seu disposito inducit actum postremum et ultimum complementum et ista divisio multitudinis convenit in generatione perfectionum seu activum accidentium sic videmus quod in generatione forme naturalis procedit actio artificialis preparans et disponens ligna et deinde naturalis forma inducat formam naturalem sic ulteriori modo loquendo ipsam educat de potentia sibi preparata similiter in generatione interioris coloris necesse est quod unum agens disponens medium ad recipiendum huius intentiones sive speciem et hoc est corpus illuminans diaffanum et aliud est agens complens et perficiens intentiones coloris que est ipsa forma coloris ut habetur in isto secundo. Hec autem distinctio satis evidenter in vii. ... In fine septimi vel in tertio capitulo octavi solvit quedam rationem dicens hec verba. Dicebat zeno quod omnino nulli cadens sive sonum necesse est quod quilibet granum per se faciat sonum et similiter aque sunt ardentes super lapidem ita quod faciat in eo foveam necesse est ut unaquaque illarum operetur in lapidem quoniam similiter non operetur nec omnis operetur et illo primo loco est ita quod una pars non operatur tactum sed in pede quemadmodum unus de triginta non movet navem solus. Commentator eius dicit sunt ... triginta separatim proveniunt a motore xxviii. movebant navem necesse quod unum quodque de triginta largitur naturam preparationem ad moveri quod non habebat prius naturam. Id est quod xx. viii. largiuntur preparationem naturalem ultimam motori expresse tactum in quibus manifestum est quoniam credere quod quoddam est movens preparans seu disponens mobile ad actum ultimum et illud vocat movere in potentia propinqua et eius effectus dicitur sicut potentia remota vel sic preparatio ad actum ultimum vel posteriorem. Aliud vero est movens perficiens et complens qui scilicet inducit in suo iam preparato actum ultimum. Hec est una distinctio satis manifesta et vera. Considerandum est ulterius quod quidam antiqui philosophi sicut aristoteles narrat posuerunt animam sensitivam esse compositam ex rebus sensibilibus quasi se realiter habentem ipsa sensibilia adveniat quod cognitio sit per similitudinem cognoscentis ad cognitum. Unde ad hoc quod anima omnia sensibilia cognoscat dicebant ipsam esse compositam ex sensibilibus omnibus ita quod terra terram cognoscit et igne ignem et sic de aliis. Ex hoc autem sequebatur quod anima sensitiva ad actum sentiendi non indiget moveri a sensibilibus nec aliquid accipere ab eis et sic nullam potentiam receptivam seu passivam habebat respectu sensibilium quia relinquebat quod solum habebat virtutem activam respectu ipsorum

et hos philosophos pulcre arguit aristoteles in secundo huius querit enim ab eis propter quod eorum sensuum non sit scilicet hoc scilicet supponatur quod ipse ponebat propter quod scilicet non sequitur sensum ipsorum cum ipsi sit cognitionem sensibilium habens penes se sensibilia. Unde videt inconveniens igitur contra ea dicere quorum est scilicet quod sine hiis que sunt extra non faciunt sensum. Id est quod non faciunt se ipsos sentire sine presentia exteriorum sensibilium et sic per consequens potentia activa non indigeat recipere a sensibilibus per eos. Dico quod ista videtur sequi sicut et sic ipsi dicebant ... reputat inconveniens quod ipsa anima sensitiva sic habet ... actu sensibilia et nullo modo sit ipsorum receptiva respectu ipsorum quod sic dicit. Manifestum est quod sensitivum non est actu sed potentia solum scilicet potentia ad ipsa sensibilia vel ad eorum sensationes recipiendas propter hoc autem nunquam concluditur quod ipsum sensitivum habet virtutem naturalem activam sensationis modo predicto. Ex hiis autem determinatis faciliter patet mens meus de auctoritatibus predictis et quod nullo modo contradicunt isti positioni cum enim aristoteles dicit quod huius operationis etc. verum est activa dispositiva et preparativa ipsius scilicet sensibile enim per se generat in ipso suam speciem ipsum interficere et disponitur scilicet ad recipiendum actum sentiendi et tunc similiter dispositio et preparato scilicet virtus naturalis anime efficiens et complens actum sentiendi et hoc modo salvatur quod ipsa anima est causa perfecta et completa sua naturali virtute omnium motuum propriorum animatorum ut dictum fuit prius et ex predictis ad illud textum dicitur quod secundum virtutem suam quod dubitabat an oporteat sensibilia esse agentia quia sensitivum non movet scilicet nisi secundum quod sunt intentiones id est sensibilia communiter que actionem non sunt interiorem tactus sed in potentia non qualiter ipsorum receptiva hoc enim dicere esset omnino ridiculum quia nunquam sensibilia et animam recipiunt in se sensationes neque proprias scilicet colores enim non recipit visionem quia tunc in recte ... secundum speciem suam quod ipsum spiritualiter representent et hoc est manifestum est enim coloris receptorem quod sine colore est secundum predicto dicit eius esse ipsorum ... quod non habent virtutem activam ut agere et disponere sensitivum ad sensationem et tale agens consuevit vocari agens in potentia vel movens et sic intelligitur sensibilia esse ad sensationes convertuntur et converter ... quia est alium motorem ad actum sentiendi non enim solum potest provenire expresse sensus que est scilicet in quod anima sensationis quia ad visitandum sicut hic magis non est sufficiens ... ad ... Cum ergo sensibilis expresse animam non sunt intentiones et anima in tenis ita quod anima hic eorum cognitio alio tendit in ipsa quod in ea necesse quod est habere esse ab aliquo agente quod complet hic actus et hoc sine dubio habet scilicet non est scilicet actus nec est putandum sic aliquem dicit quod per ... intelligat sensibilium ipsa reputatores ita quod sit scilicet sensibilis extra anima sunt scilicet ipso. Cum enim sensibilia extra animam habeant sufficientem virtutem agendi suas scilicet mediam et sensibiles nullo modo per hoc concluderetur nec necesse apparentia ... sufficienti ad dubitandum quod ponendum aliud motorem. Unde si ista ratio ... sed nulla efficacia habet nec esset digna ferre aliquid dubium in primo exercitato in philosophia. Quomodo autem sunt subtilissimi philosophi et perfectissimi expositores ... supponitur timuit se dubitare in illa materia quod primo ex verbis eius dicendum est sic. Tamen de hoc dicendum quia indiget prolixitate quia aliqualiter indiget declarare ... per affirmationem ad excusationem aristoteles imposuit hec verba sed aristoteles tacuit hoc in sensu quia latet ... intellectum sed aut dictum reputat aliquid mirabile ... in sensu tanto magis indiget declaratione quia aristoteles non debuit hoc tacere. Dico quod hoc dictum sic debet intelligi quia aristoteles movit hoc in sensu quia non erat ... quod sicut in sensu quod in intellectu ita scilicet quod propter hoc quod ita sit in sensu non placuit nec docuit ita esse in intellectu quia declaratio debet esse ex notioribus sed probavit quod ... est in anima quod necesse est esse virtute intellectus activa intellectionis ...

ubi credit intellectus esse in sensu sicut et ideo quia probavit intellectum agentem esse sibi de quo dictum est similitudinem ad sensationem sicut ostendimus in ipso tractatu de sensu agente quam intelligere de esse intellectus agentis sicut voluit.

Et hoc quod dictum sunt ad illam auctoritatem autem predictam et ad omnes sermones aristotelis quibus dicit quod sensibile reducit sensitivum de potentia ad actum. Hoc enim est unum tamquam agens dispositivum seu preparativum quantumque sensibile et visus est unum actum. Hoc enim verum est modo predicto nec est ad propositum hoc quod aristoteles solum loquitur de agente et movente per actionem quia licet agens disponens non sit agens et perficiens scilicet in suum actum postremum tamen per se est ordinatum ad talem actum et sic non est agens per accidens et non sit agens completum nec agens removens prohibens nec agens actu convenientia agentia per se. Sic igitur ipsum sensibile est motivum per se sensitivum ad actum suum primum quod est preparatio ad actum secundum per se est actum talis actus et talis et agere sunt considerentur in sensu. Unde aristoteles in quinto metaphysice distinguit contrarietatem mixtam principium virtutes activas et passivas que sunt ei per se disposita ut videtur in eo predicto patet quod ad omnes auctoritates de ... Ipse dicit quod per se intentio sensitiva movet sensum ad suam operationem perfecte hoc sine dubio verum est sic agentia palpativa et dispositiva per se quod ipse dicit quod scilicet non movent motu completo ab eis est ... perfectibus et cetera verum est sic ab agente disponente non enim per ea vult dicere excludere omne illud agens quasi sic de omnibus ... motus naturales ... consuetudinem aristotelis in potentiam colorum ... illud dictum secundi ... non ... quod nunc non patitur ... sensibilibus ita quod ... excludat omne tempus ab illo tempore in quo ... loquitur de sensibilibus partibus et hoc ut est plane intelligere aristoteles et est dictum sic propter convenientia similiter ... sed difficulter ... dicit secundo quod sic sunt partes activa etc. Sed sine dubio hoc non est contra positionem meam quia hic loquitur secundum antiquos contra quos aristoteles arguit et dicebant prius quod est tantum ... quod sensus esset solum activus virtutes et nulla esset receptiva sic dicerent antiqui autem sequebatur ad eorum positionem tunc sensus sic secundo dixit scilicet quod sensus non indiget extrinsecus sensibilibus ad sentiendum postquam enim nihil recipit ab eis nec actus sentiendi recipere et ipsis sensibilibus ad quod indigeretur principia eorum unde enim non indiget ad suam operationem aliquo extrinseco nisi in quantum recipit aliquid ab eo vel quia agit in aliquid tamen ab illo extrinseco sic autem non pono quod sensus esse activus quod nullus sit receptus a sensibilibus primo unum quam quam continet enumeratum dico distinctum esse duo principia scilicet in unum actum complementum receptivum sed est operationis quod est simile quod dictum secundum non est de mea intentione ... ipse dicit in physica ... autem de virtutibus etc. Hoc modo predicto quod non omnes virtutes anime sensitive sunt active modo antiqui posuerunt ut dictum est prius necesse sunt active ita quod actus eorum tradatur ad sensitiva et recipiatur in sensibilibus sed alio modo ut omnes in ... ad auctoritatem aristotelis in problematibus ... ipse ponit ubi ista visione ... ita sunt necessarie cum verba sic multas aliud que ... movet non potest tangere quod ... textus ... ille liber ... expositus sive diversarum ad ... hominis ad ... problematum et ... duo autem non modo dicta solutio ponitur ... sed ... necessarium quia ... multotiens ... illa quod ... ponitur quedam

alie visiones [et] forte meliores sicut alias
o[mn]i[n]o sunt in q[ua]cu[m]q[ue] d[e] quolibet [et] hoc [quod] p[ro]batum
argum[en]tatu[m] est quia no[n] est ma[ior] virtutes q[ue]
sunt d[e]xt[r]e q[uam] i[n] sinistra solum e[ss]e diu[er]sa in agendo
s[ed] una virtutu[m] passiua pot[est] magis e[ss]e passiua
et ydonea ad recipiendu[m] qua[m] al[ter]a. Et a[liter] possu[m]
dicere q[uod] s[e]c[un]d[u]m illos quos pono activos agu[n]t actio[n]i
bus corp[or]alibus et p[er] motu[m] p[ro]pter de[bi]tu[m] factus eo[rum]
sunt sp[irit]uales et insensate nec sequitur ex illa q[uod] a[liqu]a u[ir]
tutes aut in p[ar]te dext[r]a sunt meliores qua[m] i[n]
sinistra p[ro]pt[er] h[oc] q[uia] sunt active p[ro]p[ter] actionibus
et mo[tibus] corp[or]al[ibus] ad q[uo]d i[n]digent cunctitur coloribus
et sp[irit]ualib[us] g[ener]at[ionis] dividitur p[ro]pter cor[poris] ex[tremi]tiones
quia illi sp[irit]us et calores plures includuntur ad d[e]x
t[r]a[m] qua[m] ad sinist[r]a[m] ut scribit ex p[ar]tib[us] [et] man[ifestum]
no[tum] ac[tiv]e meliores virtutes sunt i[n] p[ar]te dex
t[r]a qua[m] in sinistra p[ro]pt[er] h[oc] q[uia] sunt active. q[ui]r[it] [et]c.
Ad rationem al[ter]a[m]. Ad p[ri]ma[m] cu[m] d[icitu]r cu[m] o[mn]e cogno
scens et dici[tur] h[uius]. Sic dic[itu]r al[ite]r q[uod] ista virtus est no[n]
cognoscens sic q[uod] s[e]c[un]d[u]m h[oc] no[n] est [con]t[r]a tamq[uam] i[n] illo
[illegible] i[n] ista virtute [et] cu[m] d[icitu]r q[uod] tu[n]c e[ss]et mi[nu]s nobil[is]
s[e]c[un]d[u]m passiuo nego m[in]orem ist[am] [et] [com]p[ro]batur quia
cognoscens nobil[ior] no[n] cognoscente. Dico q[uod] no[n] cog[no]
scens pot[est] [con]t[ra]h[i] dupl[iciter] uno mo[do] q[uod] cognoscens alio
mo[do] s[ecundu]m id q[uod] est q[ua]ntu[m] ad sua[m] e[ss]enti[am] mo[do] b[e]n[e] ve[rum] est
post quod no[n] cognoscens s[e]c[un]d[u]m q[uod] no[n] cognoscens q[ua]ntu[m]
ad istu[m] eff[ect]um illi negatio[n]e cog[ni]tio[n]is no[n] est nobi
lis ymo i[n]t[er] nobile cognoscente ut cog[no]scit e[st] ita
q[uod] no[n] cognoscens est mi[nus] nobile qua[m] cognoscens t[ame]n
id q[uod] est no[n] cognoscens s[ed] sua[m] e[ss]entia[m] q[uo]d[am] pot[est] e[ss]e
meli[us] simpl[iciter] [et] digni[us] aliqua q[uod] e[st] cognoscens v[erbi] g[ratia]
cor[pora] celestia cu[m] s[e]c[un]d[u]m p[ro]prio motore suo no[n] e[st] cogno
scens t[ame]n ip[s]a sp[her]a celest[is] celi est res simp[liciter] ma[gis] no
bilior simp[liciter] qua[m] sit sp[her]a mu[n]d[i]. Sic vult a[liquis] in
s[e]c[un]d[o] capi[tu]lo d[e] casu [et] fortuna ubi dic[it] q[uod] [con]iu[n]cto m[ai]or
celu[m] e[st] dium[i] qua[m] alia [com]p[ara]ta plante t[ame]n h[abe]t p[ro]
mirabili q[uod] ip[s]u[m] celu[m] sit a fortuna plate aut [et]
alia no[n] sic a fortuna n[ec] a casu antiqui posuerunt
[con]t[ra] ubi dicit plane q[uod] valde i[n]app[ro]babile est q[uod]
alia neg[otia] nec corru[m]p[un]tur [et]c. [et] aliaq[ue] s[e]c[un]d[u]m
un[iversum] corp[or]a celestib[us] no[n] g[e]n[er]antur [et]c. [et] [ista] th[eo]p[h]ra[stus]
s[ed] optima [et]c. in g[e]n[er]e cognoscentiu[m]. Deus ip[s]e est
nobil[issimus] optio[r] i[n] g[e]n[er]e cognoscentiu[m] g[ener]o [et]c. S[ed] est co
gnoscens [et] cellu[m] p[er] intellig[entiam] [et] cognoscere ignota
nus [et] leo nobilior simp[liciter] cello hec id est m[ai]or
et talis s[ed] p[er] eadem ration[em] p[ro]b[a]to q[uod] cellu[m] est sim
p[liciter] s[ed] nobilior qua[m] musca quia e[st] optimu[m] [et]c.
S[ed] optimu[m] i[n] g[e]n[er]e i[n] p[ro]p[ri]etate [et] p[er]petuita[te] s[cilicet] deus q[ue]
est meli[us] simpl[iciter] optio[r] i[n] g[e]n[er]e corruptibiliu[m]. Cor
eu[m] optimu[m] que [con]tra deus est. in p[ro]hemio
me[taphysice] g[ener]o toti[us] gen[eris] sp[her]a[rum] et[er]na[rum] est simpliciter me
li[us] toto g[e]n[er]e corruptibiliu[m] [con]stat s[ed] i[n] re[ta]tio[n]e [con]t[ra]
toti[us] q[uod] ip[su]m e[ss]e s[e]c[un]d[u]m sua[m] sp[her]am est p[er]petuu[m] [et] est
i[n]g[e]n[e]rabile [et] i[n]corruptibile sic d[e]claratu[m] est i[n] p[ri]mo cel[i]
[et] mu[n]di [et] g[ener]ationis phy[sicorum] [et] xii me[taphysice] [et] musca e[st] corrup
tibil[is] q[ui]r[it] [et]c. Et arguit[ur] p[er] eand[em] ratio[n]e[m] [et] optimu[m]
[et]c. S[ed] optimu[m] i[n] g[e]n[er]e s[ub]stan[tiarum] simplicitas est meli[us]
optio[r] i[n] g[e]n[er]e s[ub]stan[tiarum] [com]positarum deus n[amque] q[ui] e[st] optim[us]
omniu[m] eta[m] est sp[her]a ut ex xii me[taphysice] g[ener]o patet
q[uod] toti[us] gen[eris] sp[her]a[rum] simpliciu[m] est meli[us] toto g[e]n[er]e
[com]positor[um] s[ed] cellu[m] cu[m] s[e]c[un]d[u]m p[ro]prio motore suo e[st] sp[her]a
simp[liciter] s[ed] al[ite]r [con]t[ra] ei i[n] m[ateri]a[li]s locis [et] p[rae]cipue s[ecundu]m
[com]m[entatorem] i[n] [et] me[taphysice] [et] p[ri]mo [et] phy[sicorum] [et] in xii me[taphysice] [et] i[n]
de sp[her]a orbis [com]po[sito] celi [com]m[entator] dicit nunq[uam] no[n] est
sp[her]a [com]posita ex cor[pore] [et] a[n]i[m]a g[ener]o [et] cetera. Item p[ro] istam
p[ro]positio[n]e[m] i[n]venit[ur] q[uod] sp[eci]es rei se[n]sibil[is] ex[ist]e[n]s i[n]
se[n]su no[n] est p[ro]p[ter] actum se[n]sationis q[ui]r[it] [et]c. optim[um]
in g[e]n[er]e aliquo [et]c. S[ed] optimu[m] i[n] g[e]n[er]e activu[m]
[et] activior est simp[liciter] meli[us] i[n] g[e]n[er]e optio[r] pot[entiae]
receptiv[e] deus n[amque] qui est optimu[m] ens est
quida[m] actus [et] melior o[mn]i[u]m pot[entiarum] receptiva[rum]
ut notu[m] est cu[m] ip[s]e p[ri]m[us] motor qui est opti
m[us] i[n] g[e]n[er]e activor[um] agentiu[m] est simp[liciter] melior
optio[r] receptio [et] cu[m] sit idem g[ener]o toti[us] gen[eris]

actiuu[m] e[st] simp[liciter] meli[us] toto g[e]n[er]e [potentiarum] receptiuar[um]
siue passiuar[um] [et] simil[ite]r tertiu[m] ergo agunt. Sic g[ener]o sp[eci]es
est act[us] quidam [et] actu[m] sensationis cu[m] t[ame]n opti
mu[m] uult m[ihi] ille magis [et] sic p[atet] in defect[u] opi
nio[n]is [et] q[uod] nullo mo[do] id est de re vera id dicat ad
aliam ratio[n]e[m] [con]t[ra] q[uod] optimu[m] [et]c. possu[m] d[icere] q[uod]
ver[um] est q[uod] opti[mum] gen[eris] illud cu[m] optimu[m] est
meli[us] optio[r] s[ecundu]m illa[m] [con]dic[i]o[n]e[m] fam s[ecundu]m qua[m] op[er]at[ur]
opti[mum] est meli[us] est [et] toto g[e]n[er]e [et] [con]t[ra] optimum
cognoscens meli[us] est optio[r] no[n] cognoscente
ver[um] est g[ener]o b[e]n[e] volo q[uod] o[mn]e cognoscens ut
cog[no]scens est s[ed] no[n] simplicit[er] [com]m[u]n[iter] [con]t[r]a v[e]l [contr]a [con]t[ra]
ip[su]m e[ss]e melior v[erbi] g[ratia] q[uod] musca ut cognoscens
est nobilior cello ut no[n] cognoscens t[ame]n hoc stat
q[uod] sp[her]a celi s[ecundu]m se longe nobilior sit qua[m] musca
simil[ite]r [et] in p[ro]posito s[ed] passiuu[m] ut est cognoscens
nobilius est s[e]c[un]d[u]m agente ut no[n] cognoscens est.
Cognoscens n[amque] est meli[us] qua[m] no[n] cognoscens sic
v[e]l al[ite]r affirmatio est p[er]fectior negatio[n]e v[e]l priva
tio[n]e [et] hoc stat q[uod] s[e]c[un]d[u]m ip[s]us activus s[ed] sua[m] sp[her]am
v[e]l e[ss]enti[am] nobilior est qua[m] passiuus eo q[uod] ego
nobilissima op[er]atio[n]e s[e]c[un]d[u]m ip[s]us passiui. Al[ite]r possu[m]
dicere q[uod] ista p[ro]positio al[ite]r est intelligenda de
sp[eci]eb[us] sp[eci]alissimis ei[us]dem g[e]n[er]is in talib[us] e[ni]m
ver[um] est q[uod] si optimu[m] unius est simp[liciter] nobilius
alt[er]o tota ista s[cilicet] est simp[liciter] nobilior altera sic [ex]e[m]p[li]
ficatur d[e] ho[min]e [et] asino. Et r[ati]o hui[us] est quia
o[mn]ia i[n] d[e]g[ene]r[a]tia eis de[m] s[ed] m[agis] sp[eci]alissime sunt
equales p[er]fectionis q[ua]ntu[m] ad ea que p[er] se p[er]
tinent ad quiditate[m] sp[eci]ei [et] id si v[er]o in divi
duu[m] uni[us] est nobili[us] v[e]l optio[r] individuo alteri[us]
sp[eci]ei q[uod] p[ro]p[ter] [con]diti[o]n[e]s o[mn]ib[us] aliis individuis e[st] sp[eci]ei alteri[us]
necesse est o[mn]ia individua i[n] sp[eci]e cui[us] individuu[m]
est meli[us] sit media o[mn]ib[us] i[n]dividuis sp[eci]ei alteri[us]
cui[us] optimu[m] est mi[nu]s bonu[m] ita est p[ro]positio ue
ra i[n] sp[eci]eb[us] sp[eci]alissimis ei[us]dem g[e]n[er]is s[ed] no[n] est al[iter]
vera i[n] aliis equiuocis [et] analog[is] [et] sic est hic
q[uod] est cognoscens [et] n[on] cognoscens equivoce v[e]l
analoyce d[icitu]r est deeo q[uod] est optimu[m] cognoscen
tiu[m] [et] d[e] aliis cognoscentib[us] q[uod] aut[em] i[n] talib[us] q[ui]
b[us] analogis no[n] teneat simpl[iciter] p[atet] quia [con]stat
q[uod] optimu[m] i[n] g[e]n[er]e activu[m] est simp[liciter] meli[us] [et] t[ame]n q[uod]
est activus qua[m] optia p[otentia] receptiva. Deus n[amque] q[ui]
est optim[us] actus v[e]l ens actu simpl[icite]r est no
bilior s[ed] q[uod] est actus qua[m] opti[mus] po[tentie] p[ri]mo i[n]tellect[us]
possibil[is] t[ame]n no[n] o[mn]is q[uod] o[mn]is actus sit simp[liciter] i[n]
tellectu po[tentia] [et] id ista r[ati]o no[n] valet s[ed] scilicet e[ss]e.
Ad aliam p[ri]ncipalem quia tu[n]c al[ite]r [et]c. nego
[conclusio]ne[m] [et] [com]p[ro]batur quia ab ext[e]r[n]e se[n]sibili ad intell[ectum]
al[ite]r virtutem activa[m] [con]t[ra] dico q[uod] ver[um] est s[ed] no[n]
h[abe]t sensum receptiu[m] sufficient[er] disposit[um] ad
recipiendu[m] se[n]sationem quia no[n] h[ab]et sp[eci]em se[n]sibil[em] p[er]
sensum informante[m] [et] hoc utiq[ue] requirit[ur] ad
hoc q[uod] s[e]c[un]d[u]m ip[s]os recipiet actu[m] sentiendi sic lumine
requiritur i[n] diafano ad hoc ut recipiat in
tentione[m] coloris s[ed] obiectu[m] ab aliquib[us] q[uo]d adicit[ur]
ip[s]i q[uod] sp[eci]es coloris clausis oculis sufficient[er]
mit[tit] [et] sic clausis oculis [con]tinget videre
q[uod] e[st] fal[su]m [et] [et]c. dico q[uod] istud p[ro]cedit [con]t[ra] eos q[uo]d [et]
clausis oculis s[cilicet] coloris [con]tinget videre [et] d[icitu]r
q[uod] clausis oculis s[cilicet] coloris remanet visi
bilis no[n] sufficiet ad agendu[m] visione[m] dico q[uod] si
pliciter ip[s]a no[n] valet sufficienter ad recipiendu[m] vi
sione[m] s[ed] d[icitu]r q[uod] s[cilicet] visibil[is] ad hoc ut agat visi
one[m] requiritur p[rae]sentia obiecti sine medio te
nebroso [et] e[st] dictu[m] simil[ite]r q[uod] ad hoc ut recipiat
visione[m] exigitur p[rae]sentia obiecti sine medio
[com]parato s[ed] [in] p[ro]posito [et] q[uo]d ip[s]e dicet tenendo
q[uod] s[cilicet] visibil[is] est activu[m] visionis q[ui]r[it] no[n] fiet
visio absente visibil[i] [et] si p[er] visibil[is] rema
nente i[n] p[ro]posito dic[itu]r ponendo ip[s]am sp[eci]em e[ss]e
p[ri]ncipiu[m] receptivu[m] visionis no[n] e[ni]m que[m]q[ue]
disposito sufficit ad actu[m] ad que[m] est dispo[si]
to recipiendo sic agere no[n] qualit[er] cu[m]q[ue] se h[abe]nt

sufficiens ad actio[n]e[m] [et] sic s[ecundu]m oppositu[m] [et] est o[mn]i
sicut d[ictu]m [est]. Ad alia[m] p[ri]ncipale[m] [con]t[ra] d[icitu]r q[uod] tu[n]c actio
[com]p[ar]a[t]a [et]c. [et] hec r[ati]o q[uod] manifestissime p[ro]cedit [con]t[ra] [com]
positio[n]e[m] ei[us] quia ea utitur sic ponente s[e]c[un]d[u]m ip[s]u[m] ac
tu[m] potest. n[amque] ille qui ista[m] ratio[n]e[m] induxit q[uod] s[cilicet]
rei se[n]sibil[is] aut[em] ei[us] virtus sunt i[m]mediat[um] p[er] se
p[ri]ncipiu[m] se[n]sationis actu[m] tu[n]c actio [com]p[ar]a[t]a aut[em] motu[s]
h[abe]bunt agens p[er] se cu[m] oppositu[m] dicit e[ss]e datu[m]
[in] [tertio] phy[sicorum] ex quo se[quitur] q[uod] se[n]satio no[n] ab aliquo p[er] se
p[ri]ncipio actio [et] p[ro]pono nec ab aliquo p[er] se p[ri]ncipio recep
tivo q[uod] est absurdu[m] ut d[e]claratu[m] est p[ri]us o[mn]is n[amque] effect[us]
p[er] se i[n]tentus qui recipitur i[n] aliqua po[tentia] p[er] se recep
tiva est ei ab aliquo p[ri]ncipio p[er] se activo q[ui]r[it] [et]c. Veru[m]
d[icitu]r est n[amque] tale ratio[n]e[m] ad ea re adremouendu[m] hui[us]
uerissime sp[eci]em [con]t[ra] o[mn]e. S[ed] quid diceris ad i[m]itta
tio[n]e[m] ip[s]e utiq[ue] d[e] hoc [com]p[ar]atudie[m] q[uo]d ea i[n] duxe
re[t] [com]positio[n]e[m] d[e]scribit ut ma[ior] possum aut[em] dic[ere]
[con]cedendo [con]c[lusion]e[m] [et] [con]venienti[am] quia s[ecundu]m actio p[er] se i[n]te
ta [et] motus na[tura]l[is] p[er] se i[n]tentus d[e]pendet a causis
agentib[us] p[er] se. Unde i[n] xii me[taphysice] dic[it] [com]m[entator] q[uod] i[n]t[er] se p[er]
animal idem est cu[m] motus s[e]c[un]d[u]m agens q[uod] s[e]c[un]d[u]m Ar[istotelem] s[cilicet] mo
tor te[rtio]. Et redictu[m] aut[em] e[ss]et dicere q[uod] agens so
lum p[ro] actionis e[ss]et [et] de hoc inq[ui]situm est ali
b[i] q[uod] p[er] se [et] seorsum [et] p[ri]mi[tus] q[uod] motus d[e]pe[n]det ab
agente p[er] se [et] iste a[liquid] aut[em] [et] id hoc d[e]terminatus e[st]
i[n] s[e]c[un]d[o] [et] [ter]tio phy[sicorum] q[uod] actio [com]p[ar]a[t]a [et] motus. Salua
reuerentia dico q[uod] facil[ite]r evacuat a[d] hoc. n[amque]
no[n] est ibi d[ic]tu[m] ab Ar[istotele] ul[tra] d[ictu]m [est] nec p[ro]bat neq[ue]
d[e]terminatu[m] s[ed] b[e]n[e] p[ro]bat Ar[istoteles] q[uod] motus no[n] est
i[n] motus n[ec] ta[m]q[ua]m sibi p[ro]p[ri]e nec ta[m]q[ua]m t[er]mi[no]
ex hoc no[n] s[e]q[uitu]r q[uod] actio [et] motus no[n] sit actu agente
p[er] se na[tura]l[is] d[e]r[iv]at[ur] ei q[uod] est actu p[er] se agente no[n] e[ss]e
q[uod] sit terminus motus [et] hec sunt in textu Ar[istotelis].
videre pot[est] quil[ibet] amic[us] ueritatis inspicien
do dilige[n]t[er] lit[er]am ei ibidem. Ad ratio[n]e[m] [con]t[ra] d[icitu]r q[uod]
tu[n]c s[cilicet] no[n] e[ss]et susceptio [et]c. i[n] [con]cedo e[ss]e d[e] se[n]su q[uod]
e[st] s[ecundu]m se[n]sationis nec [con]t[ra] dicat veritatem supius
d[e]claratur q[uod] actio est cu[m] agens o[mn]is motus p[ro]p[ri]
os a[u]ctor[es] sine veros ex[isti]matos ut o[mn]i[n]o su[n]t
sunt p[ri]mo i[n]tendendo g[ener]o d[e] se[n]su q[uod] e[st] s[ecundu]m se[n]sationis
vera est ita [et] o[mn]is se[n]sus [et]c. quia [con]cede[n]do e[st] re
ceptiu[m] sp[eci]ationis seu dispositionis ad actu[m] illi[us] actus
ut co[mmun]it[er] tenet[ur] unu[m] [et] s[cilicet] rei se[n]sibil[is] sit disposi[tio] ad
recipiend[um] se[n]satio[n]e[m] idem debet e[ss]e susceptio s[e]n
sationis [et] ip[s]i[us] sp[eci]ei sic i[n]t[er]ve[ni]endo [et] o[mn]e suscep
tu[m] se[n]sationis est receptu[m] se[n]sationis est recep
tu[m] sp[eci]ei [et] no[n] e[st] [con]t[ra] s[ed] [con]t[ra] hoc abicitur quia ista sp[eci]a
ratio se[n]sus e[ss]et receptio [et]c. debet e[ss]e vera p[er] se
[et] p[ri]mo al[ite]r n[amque] Ar[istoteles] errasset i[n] acceptione v[e]l n[on] assigna
ret p[er] suo s[e]c[un]d[u]m [quod] necessari[um] est dicere d[e] Ar[istotele] na[m]
ista no[n] e[ss]et vera p[er] se [et] p[ri]mo n[ec] p[otest] e[ss]e mo[do]
[con]t[ra] sc[ilicet] s[e]c[un]d[u]m s[e]c[un]d[u]m ut p[atet] ex primo posterior[um] g[ener]o os
se[n]sus susceptiu[s] sp[eci]e[ru]m sine ma[teria] q[uod] no[n] e[ss]et
si aliquis s[cilicet] e[ss]et actus q[ui]r[it] [con]venit [et] q[uod] m[agis] ita
d[e] ista opinione q[uod] si e[ss]et susceptiu[m] sine ma[teria] [com]pe
tit p[er] se [et] p[ri]mo ip[s]i se[n]sui tanq[uam] suo p[ri]mo [et]
[et] h[abe]t s[e]c[un]d[u]m tu[n]c sine dubio no[n] d[icitu]r [con]petere Ar[istoteli] m[ihi] s[ed]
p[ro]p[ter] na[tura]m se[n]sus p[ri]us e[ni]m est s[ecundu]m p[er]ceptionis est [et] q[uod]
no[n] ibi est p[ri]ma p[er] aliq[uam] a[lia]m [causam] [et] est hoc est p[er] na[tura]
p[ri]mu[m] s[e]c[un]d[u]m ut dic[it] Ar[istoteles] p[ri]mo posterior[um] sic e[ss]e su
sceptiu[m] sp[eci]ei sine ma[teria] d[icitu]r p[er] na[tura]m s[cilicet] i[n]e[ss]e q[uo]d
t[ame]n est hoc aut[em] est mal[um]. Et q[uia] m[agis] i[n] i[n]a[n]i[ma]tu[m]
recipit se[n]su[m] sine ma[teria] ut aer [et] aqua [et] alius
diaphana [et] est s[e]c[un]d[u]m ista i[n]t[er] medij i[n]a[n]i[ma]ti [et]
organi ab ip[s]is se[n]sibilib[us] sic vult Alex[ander] in
libro d[e] se[n]su [et] se[n]sato [et] i[n] [com]m[entator] cap[itulo] i[n] quidaz
s[ed] tu[n]c [et] q[uod] i[n]a[n]i[ma]tu[m] no[n] eod[em] mo[do] recipiet i[n]
a[n]i[m]atu[m] sp[eci]e[m] se[n]sus ip[s]e n[amque] s[cilicet] mag[is] sp[irit]ual[iter] recipit
qua[m] me[dium] ut vult [com]m[entator] i[n] libello suo d[e] se[n]su et
se[n]sato t[ame]n e[ss]e receptiu[m] sp[eci]ei sine ma[teria] no[n] d[icitu]r
p[ro]pter equivocatio[n]e d[e] medio [et] se[n]su s[ed] aut univo
ce aut analogice. Passionis aut[em] analogice i[n]
aliquo debet assignari s[ecundu]m analogu[m] [et] e[ss]et
er[r]o[r] s[ecundu]m p[ri]mu[m] s[ecundu]m p[ri]ncipiu[m] passionis aliq[ue]

assignaretur ei ut evide[n]ter docet lincon[iensis] sup[er] p[ri]mo
posterior[um] p[atet] ig[itu]r q[uod] s[cilicet] no[n] est p[ri]ncipiu[m] s[ecundu]m hui[us] q[uod] e[ss]e
receptiu[m] sp[eci]e[ru]m sine ma[teria]. S[ed] t[ame]n Ar[istoteles] q[ui] s[ecundu]m hoc
Ar[istoteles] erravit i[n] acceptio[n]e illius dico q[uod] no[n] sequitur
quia ad hoc q[uod] ho[mo] erra[ve]rit i[n] acceptio[n]e illius no[n] su
fficit q[uod] assignet p[er] s[e]c[un]d[u]m d[e] s[e]c[un]d[u]m no[n] p[ri]mo s[ed] oportet
q[uod] putet illud q[uod] no[n] est primu[m] s[ecundu]m e[ss]e s[ecundu]m
p[ri]mo v[e]l placeat ip[su]m no[n] e[ss]e ad p[ri]mu[m] s[ecundu]m Ar[istotelem]
aut no[n] putavit se[n]su[m] e[ss]e p[ri]or[em] s[ecundu]m receptiu[m]
sp[eci]e[ru]m sine ma[teria] ymo evide[n]ter o[st]endit q[uod] et ip[su]m me[diu]m
recipiet sp[eci]es sine ma[teria] [et] no[n] erravit i[n] acceptio[n]e
illius sufficiet aut[em] q[ua]ntu[m] ad id [et] cap[itulo] [secund]o ma[nifestum] p[ro]para
tem d[e] se[n]sibilib[us] [et] ad removend[um] queda[m] errorem
antiquor[um] ponentiu[m] se[n]su[m] i[n]tell[ectu]m h[abe]re i[n] se ip[s]a se[n]si
bilia sic dicebat p[ri]us. Ad cu[m] n[amque] erro[r]e[m] extirpa
tio[n]e[m] s[e]c[un]d[u]m p[ri]mu[m] [con]vertit [con]tra sua[m] ad ip[s]os se[n]sus qui
sunt sp[her]a s[cilicet] actus. Est aut[em] [con]siderandu[m] p[ro]p[ter] ista[m] auc
toritate[m] [et] alias que forte i[n] g[e]n[er]e [et] [con]t[ra] voluntatez
nomi[n]u[m] q[uod] est loco hui[us] no[min]is s[cilicet] no[n] reputat vir
tutem receptiva[m] se[n]sationis ita q[uod] virtus na[tura]lis
a[n]i[m]e active se[n]sationis no[n] eod[em] mo[do] quo se[n]sus [et]c.
s[ecundu]m se[n]sationis [et] no[n] Ar[istoteles] posteri[us] [con]cederat v[e]l al[ite]r aut
e[ss]e cu[m] activa o[mn]ium motuu[m] viventis ut p[ri]
us d[e]claratu[m] est locut[us] fuit d[e] se[n]su qui est s[ecundu]m ip[su]m
se[n]tire et d[e] ip[s]is v[e]l al[ite]r [et] sic p[er] enu[n]ciavit ea que d[ic]ta
sunt s[cilicet] q[uod] mo[do] a se[n]sibilib[us] [et] q[uod] reducitur ad actu[m] [et]c.
[et] sic p[ro]monet ei hui[us] v[e]l al[ite]r veritate[m] [et] qua[m] t[ame]n sic d[e]
no[min]e no[n] facio vi du[bi]o rei veritatis [com]peat s[ecundu]m q[uod]
p[er] se[n]sus receptivus est virtus na[tura]lis acti[va] sen
sationis. Licet aut[em] lati[ni] [con]sueverit vocare s[e]n
su[m] agente[m] licet d[e] e[ss]e ei[us] fuit dubitatio ut patet
ex d[ic]tis. Ad alia[m] [con]t[ra] d[icitu]r q[uod] tu[n]c ista no[n] e[ss]et vera q[uod]
cetera nego [con]venientia[m] quia quamvis [et] q[uo]d s[ecundu]m
vir[tutem] a[n]i[m]e natural[ite]r [et] ex p[ri]mis activa visionis tanq[uam]
agens p[er]ficiet [con]tra uni[us] no[n] largit[ur] coloris formam
[et] h[abi]tu[m] p[ro]p[ter] qua[m] moveat [id est] mutat ip[su]m diafanu[m]
s[ed] actu[m] [et] hoc est e[ss]e[n]t[ia] ei v[e]l na[tura] s[ed] q[uod] visi[bil]e e[st] ut
dic[it] Ar[istoteles] [con]t[ra] [et] sic color est p[er] se visibilia i[n] s[e]c[un]d[u]m mo[do]
p[er] se venientis a[ctu] [et] p[er] se actio visionis sue tanq[uam]
agens disposita [et] hoc suffic[it]. Ver[um] e[st] g[ener]o q[uod] color no[n]
e[ss]et p[er] se v[e]l s[ed] se[n]sus act[us] [con]tinet v[e]l largiet[ur] ei
formam v[e]l h[abi]tu[m] p[er] que[m] movet ip[su]m mediu[m] [et]
s[ecundu]m visus putaverunt antiqui d[e] lumine s[ed] no[n]
est ita ymo ip[s]e color p[er] se a[n]i[m]az movet i[n] dia[fano] s[ecundu]m
et visu[m] [et] tu[n]c virtus na[tura]lis efficit visione[m]
in visu disposito p[er] sp[eci]em coloris. Ad alia[m] [con]t[ra] d[icitu]r
q[uod] tu[n]c s[cilicet] passiuus [et]c. dico q[uod] p[ro]positio e[st] [con]t[ra] suu[m] aucto
re[m] p[ro]batur n[amque] p[er] ista[m] ratio[n]e[m] q[uod] s[cilicet] p[ar]ticularis cognoscat
sp[eci]em rei se[n]sibil[is] ex[ist]e[n]te i[n] eo ut visus cognoscat sp[eci]e[m]
coloris ex[ist]e[n]te i[n] et re eius t[ame]n oppositu[m] [con]t[ra] [et] q[uod] ma[ni]
festu[m] est ad se[n]su[m] argum[en]t[um] n[amque] sic cog[nitio] fit p[er] assi[milatio]ne[m]
cognoscentis ad cognitu[m] [et] cu[m] s[ecundu]m h[abe]t i[n] se n[atur]a[m] aut[em]
s[cilicet] h[abe]t i[n] se s[imi]litudine[m] sp[eci]ei se[n]sibil[is] [et] s[ecundu]m p[ro]p[ri]etate[m] quoda[m] effect[um]
effect[us] ip[s]i[us] sp[eci]ei effect[us] h[abe]t s[imi]litudine[m] ad sua[m] ca[usa]m q[ui]r[it] [et]c.
p[atet] g[ener]o illa[m] ratio[n]e[m] e[ss]e efficace[m] quia [con]cludit [con]t[ra] d[ictu]m al[ite]r.
Dico aut[em] ad ha[n]c ratio[n]e[m] nega[n]do m[in]orem no[n] e[ni]m visus
cognoscat p[er] se illa virtute na[tura]lis a[n]i[m]e que cognoscat
in p[ro]p[ri]o visione sic n[ec] p[er] se cognoscat sp[eci]em ex[isten]tem
in me[dio] [et] [com]p[ro]batur quia cognitio fit p[er] assi[mi]litudine[m]
[et]c. dico q[uod] hec u[er]ba est o[mn]ibus b[e]n[e]. n[amque] ver[um] est q[uod] ad
hoc q[uod] a[n]i[m]a n[ost]ra a[liq]u[a]m qua[m] cognoscat [con]t[ra] q[uod] cu[m] s[imi]li
tudine[m] i[n] se h[abe]at quo mo[do] s[ed] no[n] se[quitur] q[uod] p[ro]p[ter] ea cognoscat
e[ss]e id cui[us] similitudine[m] aliqua[m] h[abe]t i[n] se [et] n[amque] s[cilicet] sic qui
dam effect[us] g[e]n[er]a[n]t[ur] q[uod] g[e]n[er]a[n]t ut al[ite]r [et] sic h[abe]at aliq[uam]
similitudine[m] ad ip[su]m s[ecundu]m [et] q[uod] ip[s]e s[cilicet] cognoscet id [quod] g[e]n[er]at
q[uod] g[e]n[er]avit [et] s[ecundu]m q[uod] est absurdu[m] [et] no[n] no[n] valet r[ati]o. Cu[m]
n[amque] d[icitu]r q[uod] cog[nitio] fit p[er] assi[mi]litatio[n]e[m] [et]c. dico q[uod] si nos
loquim[ur] d[e] cognitio[n]e qua h[abe]t s[cilicet] p[ar]ticularis [et] exte
rior ista fit p[er] assi[mi]litatio[n]e[m] s[cilicet] ad obiectu[m] p[er] sp[eci]em g[e]n[er]ata[m]
ab obi[ect]o me[dio] [et] Ar[istotele]. [con]t[ra] obi[ect]u[m] representa[n]te[m] m[edi]a t[ame]n non
similitudo qua[m] h[abe]t ad se[n]su[m] actu[m] ut in ma[teria] e[st] no[n] n[amque]
est s[ecundu]m actus [et] g[e]n[er]at i[n] se[n]su passiuo ip[s]u[m] sp[eci]em re
p[rae]s[en]ta[n]te[m] [et] me[diu]m aliquo me[dio] q[uod] p[ri]us i[n]mutetur ab
eo sic p[atet] d[e] effect[u] [con]t[ra] cu[m] negato se[n]su agente

et post speciem sensibile esse per actum sensationis verum
est quod ipse adducit quasdam alias rationes usque ad quinque
que omnes solute sunt in secundo tractatu de sensu agente.
Sed propter brevitatem et quia in aliis rationibus peccat
aut nulla est difficultas ideo nolo eas ad presens nar
rare nec solvere propter hoc tamen quia hic sunt quibus pru
dentibus exercitatis potest omnia talia argumenta solvere fa
cile. Nunc restat dicere ad ultimam rationem quam op
ponit quidam sociorum nostrorum illam tamen puto mel
liorem omnibus aliis quas invenit credo quod sicut illa ponitur
possit inveniri aliqua ratio demonstrativa ulterius
ne. Cum igitur ipse dicat quod sicut sensus agens ipsum
sensitivum esse in potentia essentiali ad sentire concedo illam
conclusionem et omnes rationes ipsius enim non demonstrant oppositum sicut
patet inspicienti totum opus eius nisi quod ipse videtur sup
ponere quod sicut grave naturaliter secundum actum se habet ad locum
sursum sic sensitivum se habet actum qui est sentire quia
ipsum grave in actu non est in potentia essentiali ad locum
deorsum sed in potentia actuali propter quod non indiget motore per
se et ergo dico quod illud non est aliquid per se notum
quod grave in actu non moveat se nisi per accidens unde
de hoc est magna controversia et difficultas in libro
ut patet in octavo physicorum et ideo in una questione ultima resolutio
huius est ad intellectum dubium et forte difficilis propositio
et hec non est nota demonstrationis sufficientis ut patet
ex primo posteriorum propter quod nota per se est maior
certitudinis quam sit conclusio et primo metaphysice. Dico tamen ulterius
magis appropinquando solutioni rationis quod triplex est potentia essentialis
ad aliquem actum. Quedam enim est potentia naturalis ad aliquem
actum qui est in subiecto habente actum contrarium illi actui vel
in subiecto vel in subiecto habente virtutem naturalem inclinantem
ipsum ad actum contrarium ut dicimus quod aqua habet potentiam natura
lem ad frigiditatem sursum quia habet naturalem virtutem incli
nantem ipsum ad motum deorsum simpliciter aut contra
liis motus simpliciter aut contrariis motus contrarius habet potentiam
potentia naturalis secundum alterum forte probato quod primus actus
est de natura talis potentie consequitur forma naturalis et eius
sibi ipsi ut primo ipsi ferri ad sursum quem motus ad sur
sum consequitur naturaliter formam aque contrarie. Alio modo dicitur
potentia essentialis que per essentiam et naturam suam est ordinata ad
actum sicut ad suum perfectivum et tamen non est in subiecto habente
actum contrarium vel virtutem naturalem inclinantem ipsum
ad actum contrarium et hec distinctio sit vera et necessaria declaro
sic. Constat quod primum membrum est verum concedendo enim
ab omnibus quod subiectum omne habens aliquem actum est in potentia
essentiali ad actum contrarium ut terra et aqua que naturaliter
habent gravitatem hoc secundum terra simpliciter vero secundum quid
in respectu dicitur esse in potentia essentiali ad levita
tem et ad ire sursum. Sed quod aliud membrum sit verum sic
patet constat enim quod celum per se motori correspondet aliqua
potentia essentialis receptiva motus ut qui accepit in littera
terre. Cum igitur motor celi sit per se motor ipsius ce
li ut patet octavo physicorum necessarium est ipsum habere potentiam natura
lem ad movendum motu circulari. Item verum est
quod ipsum celum non habet aliquem motum contrarium motui
circulari aut virtutem naturalem inclinantem ipsum
ad motum alium ut patet per celi et mundi. Relinqui
tur ergo ipsum habere potentiam naturalem ad motum isto modo
quia habet potentiam que per suam essentiam et naturam ordinatur
ad ipsum motum recipiendum similiter apparet talis natura
virtus angeli per se est movens ipsum angelum quia sic
ergo ipsum angelum habere potentiam essentialem ad talem motum quoniam
tamen certum est quod angelus non habet aliquem actum contrarium
motui angelico neque aliqua virtute naturalem inclinantem
inclinantem in motum contrarium ergo oportet quod secundo modo
habeat potentiam essentialem ad illum motum angelicum. Item propter
intellectum dicitur esse in potentia essentiali ad ipsam speciem
intellectam quia ipse in suo tractatu de agente intelle
ctu intellectus possibilis nullum habet actum contrarium speciei intelligibili neque
virtutem inclinantem ipsum ad speciem contrariam ergo
ipsum esse in potentia essentiali alio modo quia hanc potentiam que
per suam essentiam ordinatur ad actum patet igitur ex his quod
potentia essentialis dicitur dupliciter. Istam autem potentiam esse que scilicet est in subiecto
non habente actum contrarium quam videtur potentia actualis non puta
to quod solum per accidens ordinetur ad actum sed puto

quia solum per accidens ordinetur ad actum sed puto
quia per modum actum qui est in subiecto habente talem potentiam
non est naturalis in secundo modo secundum virtutem sicut tamen grave
per actum ex natura sua ipsum aptum natum et potens
existere deorsum et caret et privatum est est in potentia secun
dum deorsum hec autem privatio et carentia non inest ipsi
gravi naturaliter primo modo per necessitatem idest violenter habet
et actualiter et ideo dicitur potentia actualis ipsum ad hoc quod
tamen reducatur aptitudo essendi deorsum quam habet ipsum
grave per essentiam suam omnino ordinatur ad actum
que est veritas deorsum habentes igitur distinctionem utili
tatem patet responsio ad hanc rationem. Cum enim dicitur
quod sensitivum non est in potentia essentiali primo modo verum est quia
nullum habet actum contrarium ipsi actui sentiendi neque vir
tutem inclinantem ipsum ad actum contrarium sed bene erit in
potentia essentiali secundo modo idest in potentia que per suam essentiam ordinatur
ad actum que est sentire et talis potentia requirit
virtutem per se reductam ad talem actum. Dicam igitur
perfectum ex quo generatur aliter fuit in potentia ad actum senti
endi et ipsum sensitivum in mali generatio est in potentia naturali
ad ipsum actum licet in alia diversimode nam semen
sic fuit in potentia essentiali quod habet aliquam formam substantialem
contrariam illi forme cuius est actus substantiae nam forma substantialis
seminis est diversa contraria substantie saltem per indispositionem naturalem
sed ipsum sensitivum nullam habet formam contrariam illi forme quam
consequitur sentire et ideo specialiter non peccat sed. Cum igitur ille
concessit omnes propositiones quas rationis in qua probavimus
sensum agentem esse propter illa supra que dicit sensatio
dependet ab aliquo per se per actionem contraria autem est eius
de hoc esse verum quod econtrario secundum quod sen
sitivum est in potentia essentiali et ab hoc opere quod est sentire
quod solum videtur in alia et est magis non restat nisi concedere
illam conclusionem scilicet sensum agentem esse et hoc est quod
volumus exprimere propter illo

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE MSS

cc. 135 nuovamente numerate, più una guardia in principio, scritta, e una in fine, bianca; bianche le cc. 22, 67, 72, 110, 115.

16. 9. 1931/IX t. l.

F. [illegible] c. 6

Agosto 1875

[illegible]